“AZƏRALÜMİNİUM” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorun
Hesabatı

Mündəricat

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI ... 3

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI ... 4

MALİYYƏ HESABATLARI ... 6

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT ... 6

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINA HESABAT ... 8

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT ... 10

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT ... 12

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ ŞƏRHLƏR VƏ İZAHLI QEYDLƏR ... 14

1. GİRİŞ ... 14

2. MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASININ ƏSASI VƏ ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ ... 16

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR ... 26

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ ... 29

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN, HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR ... 30

6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ QALIQLAR VƏ ƏMƏLİYYATLAR ... 31

7. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR ... 32

8. MAL-MATERİAL EHTİYATI ... 32

9. DEBİTOR BORCLARI ... 33

10. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ ... 33

11. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR ... 33

12. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR ... 34

13. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR ... 34

14. NİZAMNAMƏ KAPİTALI ... 35

15. ƏLAVƏ KAPİTAL QOYULUŞU ... 35

16. GƏLİRLƏR ... 35

17. XƏRCLƏR ... 36

18. MƏNFƏƏT VERGİSİ ... 37

19. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR ... 38

20. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ ... 38

21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏR ... 41

22. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR ... 42

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI 31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNƏDƏK TAMAMLANAN DÖVR ÜZRƏ

Bu bəyannamə "Azəralüminium" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra "Cəmiyyət") Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatları ilə bağlı Cəmiyyət rəhbərliyinin və müstəqil auditorun göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.

Rəhbərlik Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə vəziyyətini, fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun qərarların və mülahizələrin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nın tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə, Cəmiyyətin normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Cəmiyyətin daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq hazırlanması və maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühasibat uçotunun Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş qanunvericilik və mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin qorunmasının təmin edilməsi və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2019-cu il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 11 dekabr 2020-ci il tarixində təsdiq edilmişdir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti azəralüminium Limited Liability Company AZERBAIJAN REPUBLIC

Maksim Cavadov	**Cəlal Həbibov**
Direktor	Maliyyə direktoru
11 dekabr 2020-ci il	11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası	Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI

“Azəralüminium” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarı və Rəhbərliyinə

Rəy

Biz, “Azəralüminium” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra “Cəmiyyət”) 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (MHBS) əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə bitmiş il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat uçotu siyasətləri və digər izahedici məlumatları əhatə edən qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixlərdə başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uygun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uygun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatın “Maliyyə hesabatlarının auditi üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Bizim maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (IESBA məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu IESBA məcəlləsinin tələblərinə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakimələrimizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditi baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyin formalaşdırılmasında bütövlüklə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uygun olaraq olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruru daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa alternativi olmadığı halda, Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsulyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatları üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz təqdim edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olub olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan

auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə təqdim edimiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətalar nəticəsində yaranmış təhrifi aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki, saxtakarlıq əlbir hərəkətlər, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair nəticə çıxarırıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin, sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk. Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Hesabat 11 dekabr 2020-ci il tarixdə eyni qüvvəyə malik iki nüsxədə tərtib edilmişdir. Bunlardan biri sifarişçi təsərrüfat subyektinə təqdim edilir, ikincisi isə "ASON AUDİT" MMC-də saxlanılır.

İcraçı: "ASON AUDİT" MMC-nin direktoru: **O.S.Vəkilov**

Auditor: **T.A.Talıbov**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI AZERBAIJAN REPUBLIC ASON AUDİT LIMITED LIABILITY COMPANY MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

“Azəralüminium” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin
31 dekabr 2019-cu il tarixinə
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

Bölmə/ Maddə №-si	Bölmə/Maddələrin adı	Uçot siyasəti və izahlı Qeydlərin №	Hesabat dövrü üzrə 31.12.2019	Əvvəlki dövr üzrə 31.12.2018
1	*2*	*3*	*4*	*5*
	AKTİVLƏR			
1	**Uzunmüddətli aktivlər**			
10	Qeyri-maddi aktivlər	7	7,214	23,585
11	Torpaq, tikili və avadanlıqlar	7	223,052,833	216,479,953
12	İnvestisiya mülkiyyəti			
13	Bioloji aktivlər			
14	Təbii sərvətlər			
15	İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar			
16	Təxirə salınmış vergi aktivləri			
17	Uzunmüddətli debitor borcları			
18	Sair uzunmüddətli maliyyə aktivləri			
19	Sair uzunmüddətli aktivlər			
	CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		**223,060,047**	**216,503,538**
2	**Qısamüddətli aktivlər**			
20	Ehtiyatlar	8	53,797,268	63,820,231
21	Qısamüddətli debitor borcları	9	19,679,572	6,722,325
22	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	10	30,680,555	44,150,469
23	Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri			
24	Sair qısamüddətli aktivlər	11	12,309,699	21,534,568
	CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		**116,467,094**	**136,227,593**
	CƏMİ AKTİVLƏR		**339,527,141**	**352,731,131**
	KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
3	**Kapital**			
30	Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapital	14	282,243,699	282,189,099
31	Emissiya gəliri			
32	Geri alınmış kapital (səhmlər)			
33	Kapital ehtiyatları			
34	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)		1,988,351	(233,913)
	CƏMİ KAPİTAL		**284,232,050**	**281,955,186**
4	**Uzunmüddətli öhdəliklər**			
40	Uzunmüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər			
41	Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər			
42	Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	18	727,996	
43	Uzunmüddətli kreditor borcları	12	11,121,268	51,595,386

44	Sair uzunmüddətli öhdəliklər			
	CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		**11,849,264**	**51,595,386**
5	**Qısamüddətli öhdəliklər**			
50	Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər			
51	Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər			
52	Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər			219,146
53	Qısamüddətli kreditor borcları	12	38,499,562	18,050,347
54	Sair qısamüddətli öhdəliklər	13	4,946,266	911,066
	CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		**43,445,828**	**19,180,560**
	CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**55,295,091**	**70,775,946**
	CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		**339,527,141**	**352,731,131**

Maksim Cavadov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Cəlal Həbibov

Maliyyə direktoru

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

"Azəralüminium" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINA HESABAT

(Azərbaycan manatı ilə)

Bölmə (maddə) və hesab №-si	Göstəricilərin adı	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	Hesabat dövrü üzrə 2019	Əvvəlki dövr üzrə 2018
1	*2*	*3*	*4*	*5*
60	Əsas əməliyyat gəlirləri	*16*	*203,197,292*	*18,939,486*
70	Satışın maya dəyəri üzrə xərclər	*17*	*179,812,060*	*16,324,752*
	Ümumi mənfəət (zərər)		***23,385,233***	***2,614,733***
61 və 73	Sair əməliyyat gəlirləri	*16*	*4,220,172*	*4,436,837*
71	Kommersiya xərcləri	*17*	*5,406,524*	*494,615*
72	İnzibati xərclər	*17*	*15,449,533*	*6,784,649*
73 və 61	Sair əməliyyat xərcləri	*17*	*2,156,048*	
62 və 74	Fəaliyyətin dayandırılmasından yaranan mənfəətlər (zərərlər)			
	Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		***4,593,300***	***(227,694)***
63 və 75	Maliyyə mənfəəti (zərəri)	*17*	*(1,643,039)*	*(6,219)*
64 və 76	Fövqəladə mənfəət (zərər)			
81	Asılı və birgə müəssisələrin mənfəətlərində (zərərlərində) pay			
	Vergiqoymadan əvvəl mənfəət (zərər)		***2,950,260***	***(233,914)***
90	Mənfəət vergisi		*727,996*	
341	**Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)**		***2,222,265***	***(233,914)***
	O cümlədən			
	qeyri-nəzarət payları üzrə xalis mənfəət (zərər)			
	əsas cəmiyyətin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)			
	Digər məcmu gəlir			
	Məcmu gəlir (xalis mənfəətin (zərərin) və digər məcmu gəlirin cəmi)			
	O cümlədən			
	qeyri-nəzarət payları üzrə xalis mənfəət (zərər)			
	əsas cəmiyyətin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)			

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti azeralüminium Limited Liability Company AZERBAIJAN REPUBLIC

Maksim Cavadov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Cəlal Həbibov

Maliyyə direktoru

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Xərclərin xüsusiyyətləri üzrə təsnifat əsasında əməliyyat xərcləri haqqında
MƏLUMAT

Bölmənin/ maddənin №-si	*Göstəricilərin adı*	*Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si*	*Hesabat dövrü üzrə*	*Əvvəlki dövr üzrə*
	Hazır məhsul və bitməmiş istehsal ehtiyatlarındakı artımlar (azalmalar)			
	Təşkilat tərəfindən yerinə yetirilmiş və kapitallaşdırılmış işlər			
	İstifadə edilmiş material ehtiyatları			

Maksim Cavadov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Cəlal Həbibov

Maliyyə direktoru

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“Azəralüminium” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	**Ödənilmiş nizamnamə kapitalı**	**Emissiya gəliri**	**Geri alınmış kapital (səhmlər)**	**Kapital ehtiyatları Yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat**	**Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat**	**Qanunvericilik üzrə ehtiyat**	**Nizamnamə üzrə ehtiyat**	**Digər ehtiyatlar**	**Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)**	**Cəmi**
Əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə olan qalıq	14	**282,189,099**								**(233,914)**	**281,955,186**
Əvvəlki hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər											
Səhvlərin düzəldilməsindən sonra əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə qalıq	**14**	**282,189,099**								**(233,914)**	**281,955,186**
Əvvəlki hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)											
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları											
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividendlər)											
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar											
Kapitalın maddələri arasında köçürmələr											
Sair məcmu gəlir											
Əvvəlki hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi											
Əvvəlki hesabat dövrünün sonuna qalıq	**14**	**282,189,099**								**(233,914)**	**281,955,186**
Hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə											

bağlı düzəlişlər											
Səhvlərin düzəldilməsindən sonra hesabat dövrünün əvvəlinə qalıq	**14**	**282,189,099**								**(233,914)**	**281,955,186**
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	15	54,600								2,222,265	2,222,265
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları											54,600
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividendlər)											
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar											
Kapitalın maddələri arasında köçürmələr											
Sair məcmu gəlir											
Hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi	**15**	**54,600**								**2,222,265**	**2,276,865**
Hesabat dövrünün sonuna qalıq	**14**	**282,243,699**								**1,988,351**	**284,232,050**

Maksim Cavadov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti azeralüminium Limited Liability Company AZERBAIJAN REPUBLIC

Cəlal Həbibov

Maliyyə direktoru

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

"Azəralüminium" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

(Azərbaycan manatı ilə)

Mədaxil və məxaric maddələri	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №si	Hesabat dövrü üzrə 2019	Əvvəlki dövr üzrə 2018
1	2	3	4
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Malların satışından və xidmətlərin göstərilməsindən daxilolmalar		193,080,094	14,034,509
Röyaltilər, yığımlar və komisyon haqları üzrə daxilolmalar		60,817	-
Digər gəlirlərdən daxilolmalar		2,634,205	4,881
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi daxilolmalar		**195,775,116**	**14,039,390**
Mallar və xidmətlərə görə xaricolmalar		165,281,024	26,142,961
İşçilərin mükafatlandırılması ilə əlaqədar ödənişlər		11,951,638	2,298,082
Mənfəət vergisi ödənişi üzrə xaricolmalar			
Digər vergilərə görə xaricolmalar		5,698,434	1,046,783
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan faiz ödənişləri üzrə xaricolmalar		891,748	307,620
Digər ödənişlərə görə xaricolmalar		-	287,970
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi xaricolmalar		**183,822,843**	**30,083,417**
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**11,952,272**	**(16,044,027)**
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri			
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin satışından əldə olunan pul vəsaitlərinin daxilolmaları			
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin əldə edilməsi üçün pul vəsaitlərinin xaricolmaları		6,122,240	805,604
digər müəssisələrin pay və ya borc alətlərinin və birgə müəssisədə iştirak paylarının satılmasından yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları (pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi nəzərə alınan və sazişlərin bağlanılması və ya ticarət məqsədləri üçün nəzərdətutulmuş alətlərüzrə pul vəsaitlərinin daxilolmaları istisna olmaqla);			
digər müəssisələrin pay və ya borc alətlərinin və birgə müəssisədə iştirak paylarının əldə edilməsi üçün ödənilən pul vəsaitlərinin xaricolmaları (pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi nəzərə alınan və sazişlərin bağlanılması və ya ticarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulmuş alətlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricolmaları istisna olmaqla);			
digər tərəflərə verilmiş borcların qaytarılmasından pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
digər tərəflərə verilmiş borclara görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları;			
fyuçers, forvard, opsion və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
fyuçers, forvard, opsion və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin ödənişləri;			

İnvestisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları.			
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**(6,122,240)**	**(805,604)**
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
səhmlərin və digər kapital alətlərin buraxılması nəticəsində yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları			61,000,100
müəssisənin öz səhmlərinin əldə edilməsi və ya yenidən alınması nəticəsindəpul vəsaitlərinin xaricolmaları			
təminatsiz istiqrazların, borc sənədlərinin, veksellərin, istiqraz vərəqələrinin, girov kağızlarının buraxılmasından və digər qısamüddətli və uzunmüddətli borcların alınmasına görə pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
borc şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları		20,638,151	
məqsədli maliyyələşdirmə şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları		2,970,204	
məqsədli maliyyələşdirmə şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
maliyyə icarəsi müqavilələrinin şərtlərinə əsasən əsas məbləğlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
dividendlər və buna oxşar digər ödəmələr şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
faizlər şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları		1,632,000	
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətlər ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları			
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**(19,299,947)**	**61,000,100**
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		**(13,469,915)**	**44,150,469**
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin əvvəlinə olan məbləği		**44,150,469**	
il ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		**(13,469,915)**	**44,150,469**
xarici valyutaların məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri			
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin sonuna olan qalığı		**30,680,555**	**44,150,469**

Maksim Cavadov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Cəlal Həbibov

Maliyyə direktoru

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

1. GİRİŞ

Hazırki maliyyə hesabatları 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq “Azəralüminium” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) üçün tərtib edilmişdir.

1.1. Cəmiyyət haqqında ümumi məlumat

Cəmiyyət 2018-ci ildə təsis edilmiş və 16 aprel 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən 1305481501 vergi eyniləşdirmə nömrəsi ilə məhdud məsuliyyətli cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmişdir.
Cəmiyyət Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi yanında Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Hüquqi Şəxslərinin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən 16 aprel 2018-ci il tarixdə qeydiyyata alınaraq Əlavə Dəyər Vergisi ödəyicilərinin Dövlət Reyestrinə daxil edilmişdir. Cəmiyyətin təşkilati hüquqi forması Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətdir və bütün paylar Azərbaycan Sənaye Korporasiyası Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə məxsusdur.
Hesabat tarixinə Cəmiyyətin fəaliyyətinin idarəedilməsi və nəzarət Direktoru Cavadov Maksim Yaqub oğlu, Maliyyə direktoru Həbibov Cəlal Mahir oğlu tərəfindən aparılır.

1.2. Cəmiyyətin fəaliyyəti

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının əlvan metallurgiya sənayesinin aparıcı şirkəti, həmçinin Cənubi Qafqazda yeganə ilkin aluminium istehsalçısıdır. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti alüminium kompleksində və digər obyektlərdə cəmləşdirilmişdir. Bu fəaliyyətə istehsal prosesində müasir texnologiyaların yeniliklərindən istifadə edərək fasiləsiz tökmə rulonlar, külçələr və soyuqyayma məhsullar kimi ilkin alüminium və əlavə məhsulların istehsalı daxildir. Ümumilikdə istehsal prosesi ən yüksək beynəlxalq standartların tələblərinə cavab verdiyindən dünyanın müxtəlif bazarlarında geniş istifadə və tətbiq olunur.

1.3. Qeydiyyat ünvanı və fəaliyyət yeri

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir. Cəmiyyətin qeydə alınmış hüquqi ünvanı Yasamal rayonu, Tbilisi prospekti, mənzil 35, Bakı, Azərbaycan Respublikasıdır. Cəmiyyətin əsas iş yeri Azərbaycan Respublikası, Gəncə şəhəri, AZ2000, Yevlax Şossesi 53-dür..

Bank rekvizitləri:

Azərbaycan Beynəlxalq Bank ASC-nin
KOD:
VÖEN: 9900001881
M/h AZ03NABZ01350100000000002944
S.W.İ.F.T.BİK İBAZAZ2X
Hesab №-si:

1.4. Təsisçi haqqında məlumat

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin səhmdar strukturu aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
“Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	Mülkiyyət, %	Mülkiyyət, %
	100	100
Cəmi	**100**	**100**

“Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 noyabr 2017-ci il tarixli Fərmanına uyğun olaraq təsis edilmiş və Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən qeydiyyata alınmışdır. Cəmiyyət 8 dekabr 2017-ci il tarixində 1305305281 saylı vergi eyniləşdirmə nömrəsi ilə açıq səhmdar cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmişdir. ASK ASC 100% Azərbaycan Respublikasına (“Hökümət”) məxsusdur.

Cəmiyyətin əsas prinsipləri və fəaliyyət istiqamətlərinə dövlət əmlakının idarəedilməsində effektivliyin artırılması, törəmə müəssisələr arasında faydalı kooperativ əlaqələrin qurulması, dəyər zəncirlərində istehsal potensialının artmasına nail olmaq, sənaye istehsalının həcminin və qeyri-neft sektorunun artım sürətinin gücləndirilməsi daxildir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin ən üst nəzarət subyekti “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” ASC-dir.

1.5. Cəmiyyətin fəaliyyət mühiti

Cəmiyyət öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Azərbaycan hökuməti iqtisadi islahatları və ölkənin hüquqi, vergi və qanunvericilik çərçivəsində inkişafını davam etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək davamlı inkişafı, əsasən bu islahatlardan və sektordakı tərəqqidən, eləcə də hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və pul siyasəti üzrə həyata keçirilmiş tədbirlərdən və Azərbaycan manatı ilə xam neftin sabit qiymətlərindən asılıdır.

2015-ci il ərzində Azərbaycanın iqtisadiyyatı neft qiymətlərinin aşağı düşməsi və Azərbaycan manatının devalvasiyası nəticəsində mənfi təsirlərə məruz qalmışdır. Bu isə kapital çıxışının azalmasına, kapital xərclərinin artmasına, inflyasiya və iqtisadi inkişaf ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu geriləmənin qarşısını almaq üçün Azərbaycan hökuməti islahatların sürətləndirilməsi və maliyyə sisteminin dəstəklənməsi üçün tədbirlər planı hazırlamışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə “Milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi” təsdiq edilmişdir. Strateji yol xəritələri 2016-2020-ci illər üçün iqtisadi inkişaf strategiyasını və 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxışı və 2025-ci ildən sonrakı dövrə hədəf baxışını özündə ehtiva edir.

Bundan əlavə, 2018-ci ildə hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə əlaqədar olaraq pul siyasətini davam etdirmiş və Azərbaycan manatının sabitləşdirilməsi üçün xarici valyuta ehtiyatlarından istifadə etmişdir. Bu siyasət 2019-cu ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etdirilmişdir.

Cəmiyyətin rəhbərliyi makroiqtisadi mühitdəki dəyişiklikləri izləyir və yaxın gələcəkdə Cəmiyyətin fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri hesab etdiyi tədbirləri görür.

Beynəlxalq kredit reytinq agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytinqini qiymətləndirirlər. Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytinqini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytinqini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların Cəmiyyət maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif alüminium qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

2. MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASININ ƏSASI VƏ ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ

Giriş
Cəmiyyətin maliyyə ili dekabr ayının sonuncu günündə başa çatır. Cəmiyyət 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq maliyyə hesabatını təqdim edir.

Təqdimatın əsasları

Cəmiyyətin MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları yuxarıda göstərilən tarixdə hazırlanmış və qəbul edilmişdir. Cəmiyyət maliyyə hesabatlarını Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi (“MUBSK”) tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsipləri aşağıda təqdim edilir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

Fasiləsizlik prinsipi

MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin likvidasiyasına nə istək, nə də ehtiyac olacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcuddur. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyət gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatda əks etdirilmişdir.

Bəzi maliyyə hesabatı standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələblərin, nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələlərin və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Rəhbərliyin fasiləsizlik prinsipi üzrə ehtimalının qiymətləndirməsi müəyyən bir müddətdə, hadisələrin və ya şərtlərin gələcək inkişafı ilə əlaqədar subyektiv qərarların qəbul edilməsini nəzərdə tutur.

Cari və uzunmüddətli təsnifləşdirmələr

Cəmiyyət aktiv və öhdəlikləri cari/uzunmüddətli təsnifləşdirmələr olaraq, MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edir. Aktiv aşağıdakı hallarda cari aktiv sayılır:

- Adi əməliyyat dövründə satılması və ya istehlak edilməsi nəzərdə tutulan və ya satılması ehtimal edildikdə;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edildikdə; və ya
- Hesabat tarixindən ən azı on iki ay sonra öhdəliyin ödənilməsi üçün mübadilə edilməsi və ya istifadə edilməsi üçün məhdudlaşdırılması halları istisna olmaqla, pul vəsaitləri və onların ekvivalanetləri formasında olduqda.

Digər bütün aktivlər uzunmüddətli aktivlər sayılır. Öhdəlik aşağıdakı hallarda cari öhdəlik sayılır:

- Adi əməliyyat dövrü ərzində ödənilməsi gözlənildikdə;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edildikdə; və ya
- Hesabat dövründən sonra ən azı on iki ay müddətində öhdəliyin ödənilməsini təxirə salmaq üzrə qeyri-şərtsiz hüquqa malik olmadıqda.

Cəmiyyət bütün digər öhdəlikləri uzunmüddətli öhdəliklər olaraq təsnif edir.
Təxirə salınmış vergi aktivi və öhdəliyi uzunmüddətli aktiv və öhdəliklər kimi təsnif edilir.

Təqdimatın digər əsasları
MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları, başqa cür qeyd edilmədiyi hallarda Azərbaycan Manatı (“AZN”) ilə ifadə edilir. MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları şərti dəyər kimi ədalətli dəyərdə qeydə alınan əmlak, tikili və avadanlıqlar istisna olmaqla tarixi dəyər əsasında tərtib edilmişdir.

Əmlak, tikili və avadanlıqlar
Əmlak, tikili və avadanlıqlar, peşəkar müstəqil qiymətləndiricilərin apardığı qiymətləndirmə ilə bazara əsaslanan sübutlardan formalaşmış yenidən qiymətləndirmə tarixindəki ədalətli dəyərdən sonradan yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla, MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda şərti dəyər olaraq ədalətli dəyərdə qeydə alınır.

Faydalı istifadə müddəti üzrə təxminlər, qalıq dəyərləri və amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv əsasda tətbiq edilir.

Cari dövr üzrə əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti aşağıdakı kimidir:

CƏMİYYƏTİN AMORTİZASİYA NORMALARI

S/S	Əsas vəsaitin kateqoriyası	Faydalı istifadə müddəti (il)	Maksimal son qalıq %
1	Binalar	20-70	20-25%
2	Maşın və avadanlıqlar	7-20	25%
3	Nəqliyyat vasitələri	5-7	25%
4	Qurğular (sobalar, borular, kabel xətləri, ötürücü qurğular, hasarlar, hovuzlar, asfalt yollar, talvarlar, çənlər, qüllələr və s.) *	10	25%
5	Mebel	7	25%
6	Ofis və laboratoriya avadanlıqları	5	25%
7	Kompüter avadanlıqları və hesablama texnikası	5	25%
8	İstehsal alətləri (ləvazimatları) və təsərrüfat inventarları	3	25%
9	Xüsusi geyimlər	2	25%
10	İstehsalat Avadanlıqları	10	25%
11	Qeyri maddi aktivlər**	0-10	25%
12	Digər əsas vəsaitlər***	5	25%

Qeyd:

** Hər bir müəssisə əvvəlki təcrübəsinə, istehsalat xarakteristikasına, avadanlığın istehsalatda istifadə imkanlarına əsaslanaraq uyğun amortizasiya normaları müəyyən edə bilər*

*** Məhdud isitsmar müddətli qeyri-maddi aktivlərin amortizasiya normaları müqavilə əsasında hesablanır, istismar müddəti qeyri-məhdud müddətdə olduqda amortizasiya hesablanmır*

**** Hər bir müəssisə yuxarıda qeyd edilən aktivlərdən fərqli kateqoriya aktivi olarsa həmin aktivi digər bölməyə aid edərək aktivə amortizasiya norması müəyyən edir*

***** Başa çatdırılmamış tikililər və quraşdırılmaqda olan maşın və avadanlıqlar üzrə amortizasiya hesablanmır.*

Cəmiyyət hər bir hesabat tarixinə aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair ehtimalın olmasını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə ehtimal mövcuddursa və ya fərdi aktiv üçün illik dəyərsizləşmə üzrə təhlil tələb edilirsə Cəmiyyət aktivin əvəz olunması dəyərini təxmin edir. Aktivin əvəz olunma dəyəri, onun digər aktivlərdən müstəqil şəkildə pul vəsaitləri yaratmaq qabiliyyətinin olduğu hallar istisna olmaqla, aktivin və ya pul vəsaiti yaradan vahidin ən yüksək ədalətli dəyərindən satış xərcləri və istifadədə dəyəri çıxılması nəticəsində yaranan dəyərə bərabərdir.

Əgər aktivin (və ya nağd pul yaradan vahidin) bərpa edilə bilən məbləği onun qalıq dəyərindən azdırsa, aktivin (və ya nağd pul yaradan vahidin) qalıq dəyəri onun bərpa edilə bilən məbləğinə qədər azaldılmalıdır. Aktiv yenidən qiymətləndirilmiş məbləğdə uçota alınıbsa aktivin dəyərsizləşməsi yenidən qiymətləndirmə rezervinin azalması kimi tanınır, əks halda dəyərsizləşmə zərəri dərhal gəlir və ya zərər hesabatlarında tanınır.

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və ya xalis satış dəyərinin ən aşağı səviyyəsində uçota alınır. Mal-material ehtiyatlarının dəyəri orta çəkili dəyər prinsipinə əsaslanır və ehtiyatların əldə edilməsinə çəkilən xərcləri, eləcə də istehsal və ya emal xərclərini və bu aktivləri mövcud yerlərinə və vəziyyətinə gətirmək üçün çəkilən digər xərcləri əhatə edir. İstehsal edilmiş ehtiyatlar və tamamlanmamış işlərə münasibətdə isə, maya dəyəri adi iş qabiliyyətinə əsaslanan istehsal xərclərinin müvafiq hissəsini əhatə edir.

Xalis satış dəyəri, təxmini tamamlama və satış xərcləri çıxılmaqla, adi iş müddətində ehtimal olunan satış qiymətidir.

Maliyyə alətləri

Cəmiyyət maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəflərindən biri olduqda, maliyyə alətləri və maliyyə öhdəlikləri onun MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin alınması və ya yaranması ilə birbaşa əlaqəli olan əməliyyat xərcləri (mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərindən başqa) əlavə edilir və ya ilkin tanınmada maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərindən, müvafiq olaraq əlavə edilir və ya çıxılır. Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin alınmasına birbaşa aid olan əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivlərinin müntəzəm şəkildə satın alınması və ya satılması satış tarixi əsasında tanınır və ya xitam verilir. Bütün tanınmış maliyyə aktivləri sonradan, maliyyə aktivlərinin təsnifatına əsasən, amortizasiya edilmiş dəyərdə və ya ədalətli dəyərdə bütünlüklə ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin təsnifatı

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür:

- Maliyyə aktivi müqavilə ilə pul vəsaitləri axınını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli daxilində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (DMGVƏD):

- maliyyə aktivi müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq pul vəsaitləri axınının yığılması və maliyyə aktivlərinin satışı məqsədi daşıdıqda, biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Adətən bütün digər maliyyə aktivləri sonradan mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (MZVƏD).

Yuxarıda göstərilənlərə baxmayaraq, Cəmiyyət maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında aşağıdakı qəti seçimi/təyinatı həyata keçirə bilər:

- Müəyyən meyarlar qarşılanmadıqda Cəmiyyət kapital investisiyası üzrə müvafiq ədalətli dəyərdə dəyişikliyin digər məcmu gəlirdə təqdimatı üçün qəti tədbirlər həyata keçirə bilər; və
- Cəmiyyət uçot sistemində uyğunsuzluğu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq məqsədilə, amortizasiya edilmiş maya dəyərində və ya DMGVƏD ölçülmə meyarlarına cavab verən borc investisiyasını əks keçid etməmək şərtilə MZVƏD edə bilər.

Amortizasiya olunmuş dəyər və effektiv faiz dərəcəsi metodu

Effektiv faiz dərəcəsi metodu borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəlirinin müvafiq dövr üzrə bölgüsü üsuludur. Satın alınan və ya yaranan kredit zərərinə məruz qalmış maliyyə aktivlərindən (yəni ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşmiş aktivlər) başqa maliyyə aktivləri üzrə effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal edilən kredit zərərləri istisna olmaqla borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqqlar, ödənişlər, əməliyyat xərcləri və ya mükafatlar) ilkin tanınma anında xalis qalıq məbləğinədək diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsi üzrə maliyyə aktivləri üçün, kreditlə tənzimlənən effektiv faiz dərəcəsi, gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil olmaqla, ilkin tanınma zamanı borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinə diskontlaşdırılmaqla hesablanır.

Maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri ilkin tanımada maliyyə aktivinin əsas ödəniş çıxılmaqla, hər hansı zərər üzrə düzəliş edilməklə həmin ilkin dəyər ilə ümumi dəyər arasındakı fərq üzrə effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə məcmu amortizasiya əlavə olunmaqla, maliyyə aktivinin ölçüldüyü dəyərdir. Maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyəri hər hansı bir zərər öhdəliyinə düzəliş edilməzdən əvvəl maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri hesab olunur.

Faiz gəliri daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGVƏD ilə qiymətləndirilən borc alətlərinin effektiv faiz metodundan istifadə edilməklə tanınır. Alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsi üzrə yaranmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivləri üçün, faiz gəliri sonradan kredit itkisinə məruz qalmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyərinə effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır.

Cəmiyyətin maliyyə aktivlərinin əksəriyyəti daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri daha sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyət mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş hər hansı maliyyə öhdəliyinin təsnifatını seçmir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərəri modelini amortizasiya edilmiş dəyərlə və ya digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivlərinə tətbiq edir.

İlkin tanımadan sonra maliyyə aktivi üzrə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artıqda, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat ömürlük ehtimal olunan kredit zərərinə bərabər dəyərdə ölçülür.

Əgər hesabat tarixində maliyyə aktivi üzrə kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdırsa, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal edilən kredit zərəri (sadələşdirilmiş yanaşmanın seçildiyi kreditor borcları istisna olmaqla) 12 aylıq ehtimal edilən kredit zərərlərinə bərabər dəyərdə ölçülür. Kreditor borcları və alınacaq digər vəsaitlər üçün, əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponentinin olub olmamasından asılı olmayaraq, ömür boyu ehtimal olunan kredit zərəri əsasında ölçülür.

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərini qiymətləndirmək üçün daxili modeldən istifadə edir. Model 9 saylı MHBS-ə uyğun olaraq tərtib edilmiş və qarşı tərəflərin kredit risklərinin qiymətləndirilməsi üçün maliyyə sisteminin xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, qarşı tərəflərə hesab sistemini təyin etməklə hazırlanmışdır. Təyin edilmiş bal (reytinq) fərdi şəkildə hesablanmış Defolt Ehtimalıdır (DE).

Aktivin bir bal qrupundan daha aşağı bal qrupuna keçməsi digər meyarlar arasında kredit riskinin əhəmiyyətli artımı hesab olunur.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçülmə tarixində əsas bazarda və ya əsas bazar olmadıqda həmin tarixdə Cəmiyyətin daxil ola biləcəyi daha sərfəli bazarda bazar iştirakçıları arasında intizamlı əməliyyatda aktivi satmaq üçün qəbul edilmiş və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödəniləcək qiymətdir. Ədalətli dəyərin ölçülməsinə əsasən, aktivin satılması və ya öhdəliyin ötürülməsi üzrə əməliyyat:

- aktiv və ya öhdəlik üçün əsas bazarda; və ya
- əsas bazarın yoxluğu şəraitində aktiv və ya öhdəlik üçün ən əlverişli bazarda baş verir.

Əsas bazar və ya ən əlverişli bazar Cəmiyyət tərəfindən əlçatan olmalıdır. Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçılarının öz iqtisadi maraqlarına uyğun hərəkət etdiklərini nəzərə alaraq aktiv və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərini müəyyənləşdirərkən bazar iştirakçılarının aktiv və ya öhdəliyin ölçülməsində istifadə etdikləri mülahizələrdən istifadə edilir. Qeyri-maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivin ən çox və ən yaxşı istifadə tətbiqindən yararlanmaqla ondan istifadə etmək və ya başqa bazar iştirakçısına satmaq yolu ilə iqtisadi mənfəəti artırmaq bacarığı nəzərə alınır.

Cəmiyyət həmin şəraitdə müvafiq olan və ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mövcud olan məlumatlar üzrə müvafiq müşahidə edilən gəlirlərin istifadəsini artıran və müşahidə edilə bilməyən gəlirlərin istifadəsini azaldan qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir.

Ədalətli dəyəri ölçülən və maliyyə hesabatında açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mühüm olan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanmış ədalətli dəyər iyerarxiyasında təsnifləşdirilir:

- Səviyyə 1 – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- Səviyyə 2 – aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;
- Səviyyə 3 – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Maliyyə hesabatında dövrü əsasda tanınmış aktivlər və öhdəliklər üzrə Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş təsnifatla (bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanmış) iyerarxiyada Səviyyələr arasında köçürmələrin olubolmamasını müəyyən edir.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət yalnız aktiv üzrə pul daxil olmaları ilə bağlı müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün risk və imtiyazları əsas etibarilə digər müəssisəyə ötürdükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital

Borc və ya kapital aləti olaraq təsnifləşdirmə

Borc və kapital alətləri müqavilə razılaşmalarının məzmununa və maliyyə öhdəliyi ilə kapital alətinin təriflərinə uyğun olaraq ya maliyyə öhdəliyi, ya da kapital kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Kapital aləti müəssisənin bütün öhdəlikləri çıxıldıqdan sonra qalan aktivlərində hər hansı bir pay əldə etmək hüququ verən istənilən bir müqavilədir. Cəmiyyət tərəfindən buraxılan kapital alətləri birbaşa buraxılma xərcləri çıxılmaqla əldə edilən vəsaitlərin cəmi məbləğində tanınır.

Cəmiyyətin öz kapital alətlərini satınalması, kapitalı azaldan bir əməliyyatdır və nəticəsi kapital bölümündə tanınır. Cəmiyyətin öz kapital alətlərinin satınalması, satılması, buraxılması və ya ləğv edilməsi ilə bağlı yaranmış mənfəət və zərər məbləğləri mənfəət və zərər hesablarında tanınmamalıdır.

Maliyyə öhdəlikləri

Bütün maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə və MZVƏD əsasında tanınmaqla amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Maliyyə öhdəliyi (i) biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olduqda, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üçün nəzərdə tutldduğu halda maliyyə öhdəlikləri MZVƏD üzrə təsnif edilir.

(i) Biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olmayan, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üzrə təsnif edilməyən maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin, yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri, yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur. Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis balans məbləğinədək dəqiqliklə diskontlaşdıran dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət maliyyə öhdəliyini MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda (və ya maliyyə öhdəliyinin bir hissəsini) yalnız bu öhdəlik ləğv edildiyi halda, məsələn müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə və ya ləğv olunduqda və ya müddəti başa çatdığı zaman çıxarır.

Əsaslı şərtlərlə borc alətləri üzrə mövcud debitor və kreditor arasında mübadilə aparılması halları ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi nəzərə alınır. Eynilə, mövcud maliyyə öhdəliyinin və ya onun bir hissəsinin (debitorun maliyyə çətinlikləri ilə əlaqəli olmasından asılı olmayaraq) şərtlərinin əhəmiyyətli şəkildə dəyişdirilməsi, ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi tanınır.

Yeni yaradılmış maliyyə öhdəliyinin şərtlərinə əsasən, o cümlədən alınmış hər hansı haqqlar üzrə nağd ödənilmiş haqqlar və ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış ödənişlər də daxil olmaqla, pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyəri, ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyərindən ən az 10 faiz fərqləndikdə, yeni müddəaların əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olması hesab edilir. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərin dəyişdirilməsi öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınırsa, çəkilmiş xərclər və ya haqqlar ləğvetmə üzrə gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi tanınır. Mübadilə və ya dəyişdirmə öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınmırsa, hər hansı xərclər və ya haqqlar öhdəliyin qalıq dəyərində düzəliş olaraq tanınır və dəyişdirilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya olunur.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüququ olduqda, eləcə də Cəmiyyətin müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda əvəzləşdirilə bilər

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər

Debitor borcları gözlənilən pul axınlarını effektiv faiz dərəcəsi üsulundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərində uçota alınır. Cəmiyyət debitor borcları və müqavilə aktivləri üçün ehtimal olunan kredit zərərlərini hesablamaq üçün ehtiyat cədvəlindən istifadə edir. Ehtiyat dərəcələri oxşar zərər modellərinə malik olan müxtəlif müştəri seqmentləri üzrə (yəni, coğrafiya, məhsul növü, müştəri növü və reytinqi, akkreditiv və digər kredit növləri ilə əhatəsi) qruplarda vaxtı keçmiş günlərə əsaslanır.

Ehtiyat cədvəli ilkin olaraq Cəmiyyətin tarixən müşahidə olunmuş defolt dərəcələrinə əsaslanır. Cəmiyyət tarixi kredit zərəri təcrübəsini perspektiv məlumatlarla uyğunlaşdırmaq üçün cədvələ düzəlişlər edir. Məsələn, əgər istehsal sektorunda defolt sayının artmasına gətirib çıxaran proqnozlaşdırılan iqtisadi şərtlər (yəni, ümumi daxili məhsul) gələn il ərzində pisləşəcəkdirsə, bu zaman tarixi defolt dərəcələrinə düzəliş edilir. Hər bir hesabat tarixində tarixi müşahidə olunmuş defolt dərəcələri yenilənir və gələcək perspektiv ehtimallar təhlil edilir. Tətbiq olunduğu hallarda Cəmiyyət qarşı tərəflərin xarici dərəclərindən əldə edilmiş faiz dərəcələrinə əsaslanır.

Tarixi müşahidə olunmuş defolt dərəcələri, proqnozlaşdırılan iqtisadi şərtlər və ehtimal olunan kredit zərəri arasında korrelyasiyanın qiymətləndirilməsi əhəmiyyətli dərəcədə təxminlərdən ibarətdir. Ehtimal olunan kredit zərərinin məbləği şərtlərdə və iqtisadi şəraitdə dəyişikliklərə həssasdır. Cəmiyyətin tarixi kredit zərəri üzrə təcrübəsi və iqtisadi şəraitin proqnozu da gələcəkdə müştərinin faktiki defolt vəziyyətini tam şəkildə əks etdirə bilməz.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlər

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul vəsaitləri, tranzit pul vəsaitləri, banklardakı cari hesablar və ilkin ödəmə müddəti üç ay və ya daha az olan banklardakı qısamüddətli depozitlər, ƏDV depozit hesabı daxildir.

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər qarşı tərəf müqavilədə nəzərdə tutulmuş öhdəliklərini icra etdiyi zaman tanınır və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərdə uçota alınır.

Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri

Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri zərər üzrə ehtiyat çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Avans ödənişləri ilə bağlı mal və ya xidmətlərin bir ildən sonra əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda və ya ilkin tanınma zamanı aktivlə bağlı avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edildikdə hesabat tarixində bu avans ödənişləri

uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edilir. Uzunmüddətli avans ödənişləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əmlak, tikili və avadanlıqların təchizatçılarına avans ödənişləri olaraq təsnif və təqdim edilir.

Aktivlərin əldə olunması üçün ödənilmiş avanslar Cəmiyyət aktivin nəzarətini ələ keçirdikdən sonra aktivin qalıq dəyərinə köçürülür və aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal olunur. Avans ödənişlərinə aid olan mal və ya xidmətlər əldə olunan zaman digər əməliyyatlar üzrə avans ödənişləri mənfəət və zərər hesablarına silinir. Avans ödənişləri ilə bağlı aktivlər mal və ya xidmətlərin əldə olunmadığına dair göstərici olduqda, avans ödənişlərinin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və müvafiq dəyərsizləşmə zərəri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

ƏDV depozit hesabı

Əlavə Dəyər Vergisi (“ƏDV”) depozit hesabı sistemi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən ƏDV ilə bağlı neqativ halların qarşısını almaq məqsədilə tətbiq olunan sistemdir. 1 yanvar 2008-ci il tarixindən Vergilər Məcəlləsinə edilmiş düzəlişlərə əsasən, ƏDV ödənişinin məbləği təqdim olunmuş ƏDV hesab-fakturalarına uyğun olaraq vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabında aparılan əməliyyatlar çərçivəsində bu hesaba ödənilmiş olduğu vergi məbləğidir.

Bu modulun köməkliyi ilə, vergi ödəyicisi ƏDV hesab fakturasında qeyd olunmuş ƏDV məbləğini digər vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına ödəyir. Eyni zamanda dövlət büdcəsi qarşısında bütün növ vergi öhdəlikləri və Gömrük Komitəsinə ödənilməli olan idxal əməliyyatları ilə bağlı ƏDV məbləğləri vergi ödəyicisi tərəfindən ƏDV depozit hesabı vasitəsilə ödənilə bilər. Ödənilmiş məbləğlər barəsində məlumat vergi orqanı tərəfindən Baş Dövlət Xəzinədarlığına və daha sonra Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına (“ARMB”) ötürülür. Mərkəzi Bank Baş Dövlət Xəzinədarlığı (“BDX”) tərəfindən təqdim olunmuş məlumat əsasında məbləğlərin müvafiq yerli xəzinədarlıq orqanlarına köçürülməsini təmin edir. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti təqdim olunmuş məlumatda qeyd edilən məbləğlərin vergi ödəyicisinin şəxsi faylına daxil edilməsini təmin edir. Cari sistem Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Məlumatı Sisteminə qoşulmuşdur. Eyni zamanda BDX-də və ARMB-də elektron məlumat mübadiləsi təşkil olunmuşdur.

ƏDV depozit hesabının tətbiqi ödənişlərə və qaytarılan ƏDV məbləğlərinə vaxtlı-vaxtında nəzarət etmək imkanı verir. Vergi borcları olan vergi ödəyiciləri bu məbləğləri yalnız Dövlət Büdcəsinə köçürə bilər. Vergi ödəyiciləri banklara getmədən dövlət büdcəsinə, digər vergi ödəyicilərinin ƏDV depozit hesabına və Gömrük Komitəsinə depozit hesabı vasitəsilə ödəniş edə bilərlər. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti xüsusi proqram təminatından istifadə etməklə depozit hesabıyla aparılan bütün əməliyyatlara avtomatik şəkildə nəzarət edir.

ƏDV depozit hesabındakı vəsaitlərdən istifadə məhdudlaşdırılmışdır və yalnız ƏDV və digər müvafiq vergilərlə bağlı əməliyyatlar üçün istifadə edilə bilər.

Vergilər

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlər əsasında hesablanır və bu zaman balans öhdəliyi üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivi isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivi reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsindən istifadə edilməlidir. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivi və vergi öhdəliyi əvəzləşdirilərək xalis şəkildə təqdim edilə bilər:

- Cəmiyyətin cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edildikdə və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olduqda.

Əlavə Dəyər Vergisi

Ödəniləcək ƏDV və iddia olunan əvəzləşdiriləcək ƏDV arasındakı fərq hesabat ayından sonra 20 gün ərzində dövlət büdcəsinə ödənilir. Satış ilə əlaqədar ödəniləcək əlavə dəyər vergisi vergi orqanlarına bu satışların qarşılığında ödəniş alındıqda ödənilir. Əvəzləşdiriləcək ƏDV bir qayda olaraq elektron ƏDV hesab fakturası alındıqdan sonra ödəniləcək ƏDV ilə əvəzləşdirilir. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis əsaslarla hesablanmasına icazə verir.

Satış və alış ilə əlaqədar olan ƏDV maliyyə vəziyyəti hesabatında ümumi məbləğdə uçota alınır və aktiv və öhdəlik kimi ayrıca olaraq açıqlanır. Alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi ilə əlaqədar ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə zərəri ƏDV daxil olmaqla borcluya aid olan ümumi məbləğin tərkibində uçota alınır.

Əmlak vergisi

Əmlakın qalıq dəyərini aşan dəyərində sığortalanması və əmlak vergisinin bazar dəyəri ilə hesablanması halları istisna olmaqla, daimi nümayəndəliyi olan rezident hüquqi şəxslər və qeyrirezident hüquqi şəxslər üçün vergi tutulan baza onların əsas vəsaitlərinin orta illik qalıq dəyəridir. Bununla belə hüquqi şəxslərin mülkiyyətində olan əsas vəsaitlərin orta illik qalıq dəyəri 1% nisbətində əmlak vergisinə cəlb olunur. Eyni zamanda, rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslərə münasibətdə vergi tutulan baza, əmlak vergisinin dərəcəsinin sahib olduğu aktivin növünə görə dəyişdiyi tikililər və onların hissələri, habelə rezident fiziki şəxslərin su və hava nəqliyyatı vasitələrindən ibarətdir.

Hesabat dövrü təqvim ilinə bərabərdir. Əsas vəsaitlərə sahib olan hüquqi şəxslər, vergi bəyannaməsini hesabat dövründən növbəti ilin 31 mart tarixindən gec olmayaraq təqdim etməlidirlər. Əmlak vergisi ödəyicisi hüquqi şəxslər vergiləri hər rübün ikinci ayının 15-nə qədər avans ödənişləri yolu ilə (keçən il əmlak vergisinin 20%-i) yuxarıda qeyd olunan sənəd tarixindən gec olmayaraq son balanslaşdırma ödənişi ilə ödəyirlər.

Azərbaycan Respublikasında, həmçinin Cəmiyyətin fəaliyyətinə görə hesablanan müxtəlif vergilər mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlirlər haqqında hesabata daxil edilir.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı Cəmiyyətin səhmdarının qoyduğu kapitalın məbləğidir. Cəmiyyət nizamnamə kapitalını səhmdarın təsdiqi çərçivəsində artıra və ya azalda bilər.

Xarici valyuta əməliyyatları

Cəmiyyətin funksional valyutası fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional valyutası ABŞ dollarıdır (“USD”).

Monetar aktiv və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan, rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyuta əməliyyatları əməliyyat tarixində mövcud olan məzənnə ilə uçota alınır.

İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinə təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

Maliyyə hesabatının hazırlanması zamanı Cəmiyyət aşağıda göstərilən valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

		31.12.2019	**31.12.2018**
Valyuta	**Kod**	**Məzənnə**	**Məzənnə**
1 ABŞ dolları	USD	1.7000	1.7000
1 Avro	EUR	1.9035	1.9468
1 Rusiya rublu	RUB	0.0274	0.0245

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Onlar iqtisadi cəhətdən səmərəli resursların məxarici ehtimalı olmayanadək MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın qeydlərində açıqlanır.

Şərti aktivlər MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeyd olunmur, lakin, iqtisadi mənfəət əldə edilməsi ehtimalı olduqda maliyyə hesabatında açıqlanır.

Gəlirlər

Gəlir müəssisənin adi fəaliyyətindən yaranan mədaxildir. Mədaxil dövr ərzində səhmdarların əlavə kapital qoyuluşları istisna olmaqla, aktivlərin daxil olması, böyüməsi və ya öhdəliklərin azalması səbəbindən müəssisənin kapitalının artması ilə nəticələnənən iqtisadi faydalardır.

Gəlir hesablama metodu ilə tanınır. Gəlirin tanınması onunla bağlı pul vəsaitinin ödənilməsi heç də əsas şərt deyil. Məhsulların satışından əldə edilən gəlirlər adətən həmin məhsulların yükləndiyi zaman məhsullar üzərində nəzarətin ötürüldüyü anda qeydə alınır. Gəlir ƏDV, aksiz, güzəştlər və satışdan tutulan digər vergilər (əgər mövcuddursa) çıxılmaqla göstərilir.

Gəlir məhsul və ya xidmətlərin müştərinin nəzarətinə verildikdə tanınır. Nəzarət alıcının aktivdən qalan faydaya sahib olma və ondan istifadəyə əsaslanır. Müəssisə kontrakt bağlanarkən məhsul və ya xidmət üzərində nəzarətin dövr üzrə və ya konkret vaxt anında keçdiyini təyin etməlidir.

Cəmiyyət gəliri dövr üzrə aşağıdakı şərtlər daxilində tanıya bilər:

- Cəmiyyət öhdəlikləri icra etdikcə alıcı faydanı qəbul edir və istehlak edir – adətən xidmət müqavilələrinə şamil edilir, məsələn təmizlik xidmətləri
- Cəmiyyət müştərinin nəzarət etdiyi aktivləri yaradır və ya artırır – belə hallar adətən müəssisə məhsulu istehsal etdikcə müştərinin onu əldə etməsi hallarında olur

- Cəmiyyətin yaratdığı aktivin alternativ istifadəsi yoxdur və müəssisə işin görüldüyü tarixə ödənişi almağa hüququ var – bu şərt əməliyyatın yuxarıdakı iki hala uyğun olmadığı halda nəzərdən keçirilir.

Əgər öhdəlik dövr üzrə icra olunmursa müəssisə gəliri konkret vaxt anında tanıyır.

Nəzarətin Cəmiyyətdən alıcıya keçməsini aşağıdakı indikatorlar göstərir:

- Cəmiyyətin ödənişi almaq hüququ yaranıb
- Cəmiyyət aktivin hüquqi titulunu müştəriyə ötürüb
- Aktivin fiziki sahibliyi müştəriyə ötürülüb
- Cəmiyyət əməmiyyətli riskləri və mükafatları müştəriyə ötürüb
- Müştəri aktivi qəbul edib.

Gəlirin tanınması üçün yuxarıdakı meyarların hamısının eyni zamanda yerinə yetirilmiş olması zəruri deyil. Cəmiyyətdə iş və xidmətlərin göstərilməsi zamanı gəlirlər hazırkı tarixədək çəkilmiş məsrəflərin əməliyyat üzrə qiymətləndirilmiş ümumi məsrəflərə faiz nisbəti metodundan istfadə edərək tanınırlar.

Xərclər

Müqavilə xərclərinin tanınması
Cəmiyyət müqaviləni əldə etmək üçün çəkdiyi marjinal xərcləri bərpa edəcəyinə əmindirsə onu aktiv kimi tanımalıdır. Artan (marjinal) xərclər müqaivləni əldə etməklə əlaqədar ortaya çıxan xərclərdir. Müqavilədən asılı olmayaraq mövcud olan xərclər isə kapitallaşdırılmamalıdır. Əgər kapitallaşdırılan xərclərin amortizasiya müddəti bir ildən az olarsa Cəmiyyət belə xərcləri yarandıqca silə bilər.

Xərclərin uçotu
Xərc gəliri əldə etmək üçün çəkilən məsrəfdir. Xərc ödəmə vaxtından asılı olmayaraq müəssisənin ödəmə öhdəliyi yarandığı və resursların müəssisədən kənara getməsi əminliyi yarandığı anda tanınır.
Müəssisələrdə istehsal xərclərinin uçotu (məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası) normativ metodu ilə aparılır.
Dolayı (ümumistehsal) xərclər istehsal olunan məhsullar arasında material xərclərinə mütənasib bölünür.

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR

Cəmiyyətin MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir.

Nəticədə biznes fəaliyyətlərinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bir çox maddələrin dəqiq qiymətləndirilməsi mümkün olmur və yalnız müəyyən ehtimallar irəli sürülə bilər. Ehtimallar MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat hazırlanarkən ən son məlumatlara əsaslanan mühakimələri nəzərdə tutur. Gələcək hadisələr haqqında mövcud vəziyyət və ehtimallar Cəmiyyətin nəzarətindən kənarda yaranan bazar dəyişiklikləri və ya şəraitə görə dəyişə bilər. Bu cür dəyişikliklər baş verdikləri zaman Cəmiyyət tərəfindən edilən təxminlərdə öz əksini tapır.

Ən əhəmiyyətli təxminlər əmlak və avadanlıqların amortizasiya dövrü, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmiş mal və material ehtiyatları üzrə ehtiyatlar ilə bağlıdır. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

Mülahizələr

Cəmiyyətin mühasibat uçotu siyasətinin tətbiq edilməsi prosesində rəhbərlik MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında tanınmış məbləğlər üzrə nəzərə alınmış əhəmiyyətli təsiri olan təxminlərdən başqa aşağıdakı mülahizələri edir.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə ədalətli dəyər

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin Cəmiyyətə təhvil verildiyi tarixə hesablanmış şərti dəyər olaraq ədalətli dəyərlə ölçülmüşdür.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin bazar dəyəri, 13 saylı MHBS-ə əsasən əmlakın, tikili və avadanlıqların ədalətli dəyərinə bərabər olan bənzər əmlak, tikili və avadanlıqlar üçün bazar satış qiymətlərinin təhlilini əhatə edən bazar yanaşması metodu ilə qiymətləndirilmişdir.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyət hər maliyyə ilinin sonunda əmlak, tikili, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin qalan faydalı istifadə müddətini qiymətləndirir. Bu aktivlərin nəzərdə tutulan faydalı istifadə müddəti ötən ilin qiymətləndirilməsindən fərqli olduqda, 8 saylı MUBS “Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalar” standartına müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak, tikili və avadanlıqların qalıq dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə təsirləri olur.

Əmlak, tikili və avadanlıqların və digər qeyri-maliyyə aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər bir hesabat tarixinə aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair ehtimalın olmasını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə ehtimal mövcuddursa və ya fərdi aktiv üçün illik dəyərsizləşmə üzrə təhlil tələb edilirsə Cəmiyyət aktivin əvəz olunması dəyərini təxmin edir. Aktivin əvəz olunma dəyəri onun digər aktivlərdən müstəqil şəkildə pul vəsaitləri yaratmaq qabiliyyətinin olduğu hallar istisna olmaqla, aktivin və ya pul vəsaiti yaradan vahidin ən yüksək ədalətli dəyərindən satış xərcləri və istifadə dəyəri çıxılması nəticəsində yaranan dəyərə bərabərdir. Aktivin ədalətli dəyəri onun əvəzolunma dəyərindən artıq olduqda aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun qalıq dəyəri müvafiq olaraq azaldılır. İstifadə dəyərini qiymətləndirərkən, pulun zaman dəyəri və aktivə xas olan risklərin cari bazar qiymətləndirməsini əks etdirən vergidən öncə diskont dərəcəsi istifadə edilərək ehtimal olunan gələcək pul axınları mövcud dəyərinə diskontlaşdırılır. Satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri müəyyən edərkən, cari bazar əməliyyatları (mövcud olduqda) nəzərə alınır. Bu cür əməliyyatlar müəyyən edilə bilmədikdə, müvafiq qiymətləndirmə modeli istifadə olunur.

Cəmiyyət dəyərsizləşmə üzrə hesablamanı, fərdi aktivin ayrıldığı Cəmiyyətin hər bir nağd yaradan vahidi (CGU) üçün ayrı-ayrılıqda hazırlanan ətraflı büdcələrə və proqnoz hesablamalarına əsaslanır. Bu büdcələr və proqnoz hesablamaları ümumilikdə 5 illik dövrü əhatə edir. Daha uzun dövrlər üçün, uzunmüddətli böyümə sürəti müəyyənləşdirilir və beşinci ildən sonra gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün tətbiq olunur.

Mal-material ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi

Mal-material ehtiyatları maya dəyər və ya xalis satış dəyərindən daha az olan məbləğdə qiymətləndirilir. Cəmiyyət uyğun olduqda köhnəlmiş və az istifadə edilən mal-material ehtiyatlarının qalıq dəyərini xalis satış dəyərinə qədər azaldaraq uçota alır. Mal-material ehtiyatlarının silinməsi üzrə yaranan faktiki dəyər xalis satış dəyərindən fərqli ola bilər; istənilən fərqin gələcək əməliyyat nəticələri üzərində əhəmiyyətli təsiri ola bilər.

ƏDV-nin bərpası

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət mal və xidmətlərin satışından yaranan ƏDV-nin bərpasını qiymətləndirir. Cəmiyyət bu məbləğləri yalnız gələcəkdə yaranacaq ƏDV öhdəliyinin əvəzləşdirilməsi və ya vergi orqanlarından toplanması vasitəsilə ala bilər. ƏDV üzrə alınacaq vəsaitlərin bərpası qiymətləndirilərkən Cəmiyyət planlaşdırılmış ƏDV öhdəliyi, dövlət vergi orqanları ilə yazışmaları və tarixi bərpa təcrübəsi ilə bağlı daxili vergi departamentindən alınan məlumatları nəzərə alır.

ƏDV-nin bərpasının cari məbləği Cəmiyyətin təxminlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər və bu da öz növbəsində əməliyyat nəticələrinə təsir göstərə bilər.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin ölçülməsi

Cəmiyyətin bir sıra mühasibat uçotu siyasəti və açıqlamaları, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərin ölçülməsini tələb edir.

Cəmiyyət ədalətli dəyərin ölçülməsi ilə əlaqədar olaraq müəyyən nəzarət çərçivəsinə malikdir.

Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçərkən, Cəmiyyət mümkün qədər bazarda müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edir. Ədalətli dəyərlər aşağıdakı qiymətləndirmə üsullarında istifadə olunan məlumatlara əsaslanaraq ədalətli dəyər iyerarxiyasında müxtəlif səviyyələrdə təsnifləşdirilir.

- *Səviyyə 1* – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- *Səviyyə 2* – aktiv və ya öhdəlik üzrə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilir) müqayisə edilə bilən 1-ci düzəlişdə daxil edilmiş qiymətlərdən başqa daxilolmalar;
- *Səviyyə 3* – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Bir aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə edilən məlumatlar, ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində təsnif edilə bilərsə, ədalətli dəyər iyerarxiyasının eyni dərəcəsi bütün ölçmə üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş kimi ədalətli dəyərin ölçülməsi bütünlükdə təsnif edilir.

Cari vergilər

Azərbaycanda vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi tez-tez baş verən şərhlərə və dəyişiklərə məruz qalır. Bundan başqa Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq olunan vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərhi, Cəmiyyətin rəhbərliyinin şərhi ilə uyğun gəlməyə bilər. Nəticədə, vergi orqanları əməliyyatları yenidən təsnif edə bilər və Cəmiyyətin işçiləri əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergi, cərimə və faiz ödəmələrinə məruz qala bilərlər.

Vergi və gömrük qurumları müəssisənin fəaliyyətinin nəzərdən keçiriləcəyi ildən əvvəlki üç il ərzində vergi öhdəliklərini yoxlaya bilərlər. Cəmiyyətin fəaliyyətinin nəzərdən keçirilməsi müəyyən şərtlər çərçivəsində daha uzun müddətləri də əhatə edə bilər. 1 yanvar 2020-ci il tarixinə rəhbərlik hesab edir ki, onların müvafiq qanunvericiliklə bağlı şərhləri uyğundur və ehtimal olunur ki, Cəmiyyətin vergi, valyuta və gömrüklə bağlı cari vəziyyəti dəyişməyəcək.

Təxirə salınmış vergilər

Təxirə salınmış vergi aktivləri istifadə olunmayan vergi zərərləri üçün zərərlərin istifadə oluna biləcəyi vergiyə cəlb olunan mənfəətin olması ehtimalı daxilində tanınır. Gələcək vergi planlaşdırma strategiyaları ilə birlikdə ehtimal olunan vaxt və gələcək vergiyə cəlb olunan mənfəət səviyyəsinə əsaslanaraq, təxirə salınmış vergi aktivlərinin məbləğini müəyyənləşdirmək üçün əhəmiyyətli idarəetmə qərarı tələb olunur.

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ

Cəmiyyət, fəaliyyətinə aid olan və 31 dekabr 2019-ci il tarixində başa çatan illik hesabat dövrü üçün qüvvədə olan BMUSŞ və BMUS-un BMHŞK tərəfindən dərc olunmuş və tətbiq olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş Standart və Şərhləri qəbul etmişdir. Aşağıdakı standartların 1 yanvar 2020-ci il tarixindən sonra 1 yanvar 2022-ci il tarixinədək qüvvəyə minməsi gözlənilir. Bununla belə, 1 saylı MHBS-ə əsasən, Cəmiyyət bu standartları daha əvvəl qəbul etmişdir.

3 saylı MHBS Müəssisələrin Birləşməsi. “Müəssisə” tərifinə edilən Düzəliş – Düzəlişlər şirkətlərə əldə edilmiş aktivlərin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu müəyyənləşdirməyə kömək edəcək.

Edilmiş düzəliş biznes xidmətlərinin nəticələrinin müştəriləri məhsul və xidmətlər ilə təmin etmək olduğunu vurğulayır. Halbuki əvvəlki anlayışa əsasən, biznes anlayışı dividend şəklində, daha aşağı xərclərə və ya investorlara və digərlərinə iqtisadi mənfəət təmin etmək məqsədi daşıyırdı. Alınan aktivin biznes və ya aktivlər qrupu olduğunu fərqləndirmək vacibdir, çünki, alıcı qudvili yalnız biznes alarkən tanıyır. Dəyişikliklərə əsasən, “biznes”in yeni tərifi müştərilərə məhsul və ya xidmətlər təqdim etmək, investisiya gəliri yaratmaq (məsələn, dividendlər və faizlər) və ya adi fəaliyyətdən digər gəlirlər yaratmaq məqsədilə aparıla və idarə oluna bilən fəaliyyət və aktivlərin məcmusudur.

Şirkətlərdən “Müəssisə” tərifinə edilən düzəlişi 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra baş verən satınalmalara tətbiq etmələri tələb olunur. Standartın daha erkən tətbiq edilməsinə icazə verilir. Cəmiyyət bu düzəlişin tətbiqinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatlarında heç bir dəyişiklik edilməmişdir.

“Əhəmiyyətlilik” anlayışının yeni tərifi – MUBSŞ şirkətlərin əhəmiyyətliliklə bağlı qərarları daha asan verməsi üçün əhəmiyyətlilik prinsipinə düzəlişlər dərc etmişdir. Yeni dəyişikliklər 1 saylı BMUS “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı” və 8 saylı BMUS “Mühasibat Uçotu Qaydaları, Uçot Ehtimallarındakı Dəyişikliklər və Xətalar”a şamil edilir.

Dəyişikliklər əhəmiyyətliliyin tərifini və bu günə qədər MHBS-in digər standartlarında göstərilmiş olan əhəmiyyətlilik prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı təlimatları da hesabat hazırlayanlar üçün aydınlaşdırır. Yeni tərifə əsasən, məlumat o zaman əhəmiyyətli sayılır ki, onun gizlədilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsinin maliyyə hesabatını ümumi məqsədlər üçün istifadə edən əsas tərəflərin qərarlarına təsir etməsi ehtimal edilir və bu məlumat hesabat hazırlayan konkret müəssisə üzrə maliyyə məlumatı xarakterinə malikdir.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci ildən qüvvəyə minir. Daha erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Cəmiyyət bu dəyişikliyin tətbiq edilməsinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında bu təsirləri nəzərə almışdır.

Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) Banklararası Təklif Olunan Faiz Həddi (“BTFH”) üzrə aparılan islahatların maliyyə hesabatlılığı üzrə yarana biləcək potensial təsirinə cavab olaraq, **“Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı”-nı (9 saylı MHBS, 39 saylı BMUS və 7 saylı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri”)** dərc etmişdir. Baza faiz dərəcəsi islahatlarına əsasən:

- islahat nəticəsində müəssisələrin, hedc olunmuş pul axınlarının və hedcinq aləti üzrə pul axınlarının əsaslandığı baza faiz dərəcəsinin dəyişilməyəcəyini ehtimal edərək, tətbiq ediləcək hedcinq uçotu üzrə bəzi tələblər yenidən müəyyənləşdirilir;
- baza faiz dərəcəsi islahatı birbaşa təsir etdiyi bütün hedcinq münasibətləri üçün məcburidir;
- bu islahat, islahat nəticəsində yaranacaq digər nəticələrin həlli üçün nəzərdə tutulmamışdır (əgər hedcinq münasibətləri düzəlişlərdə göstərilməmiş səbəblər nəticəsində, hedcinq uçotu tələblərinə cavab vermirsə, hedcinq uçotunun dayandırılması tələb olunur); və
- düzəlişlərin müəssisələrin hedcinq münasibətlərinə hansı dərəcədə təsir göstərməsi barədə xüsusi açıqlamalar tələb olunur.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Cəmiyyət bu dəyişikliyin tətbiq edilməsinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatlarında heç bir dəyişiklik edilməmişdir.

15 may 2020-ci ildə BMUSŞ icarəçilərə “**COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri (16 saylı MHBS-ə edilmiş Düzəliş)”** icarəçilərə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi düzəlişi edilmişdir.

COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri üzrə dəyişikliklər (16 saylı MHBS-ə edilmiş düzəliş) 16 saylı MHBS-ə aşağıdakı düzəlişləri etmişdir:

- icarəçilərə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən, icarə modifikasiyası olmadığı kimi, COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştlərini hesaba vermələrini tələb etmək;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən bu faktı açıqlamalarını tələb etməlidir; və
- icarəçilərdən 8 saylı BMUS-a uyğun olaraq güzəşt tədbirlərini retrospektiv şəkildə tətbiq etmələrini tələb etsələr də, əvvəlki dövr rəqəmlərini yenidən tələb etmələrini tələb etmirlər.

Dəyişikliklər 1 iyun 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir. 28 may 2020-ci il tarixində dərc olunması hələ də təsdiqlənməmiş maliyyə hesabatı da daxil olmaqla, erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Düzəliş aralıq hesabatlar üçün də uyğundur.

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN, HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiq olunduğu tarixdə, qüvvədə olma tarixindən əvvəl Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş Standartlar və Şərhlər istisna olmaqla, aşağıdakı Şərhlər dərc edilmiş, lakin, hazırda qəbul edilməmişdir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər – 2020-ci il yanvar ayında BMUSŞ “Cari və Uzunmüddətli olmaqla, Öhdəliklərin Təsnifatı (1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər)” dərc etmişdir. Düzəlişlər öhdəliklərin 1 saylı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılaşmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir. Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə düzəlişlər (1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir. Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

17 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri” 2017-ci ilin may ayında verilmiş və 4 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilərinə 17 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni tətbiq etməlidir.

17 saylı MHBS, 1 yanvar 2023-cü il və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. 15 saylı MHBS “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” və 9 saylı MHBS “Maliyyə Alətləri” standartları ilə birlikdə tətbiq olunarsa, erkən tətbiqinə icazə verilir.

10 saylı MHBS “Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları” və 28 saylı BMUS (düzəlişlər):

“İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” – 10 saylı MHBS və 28 saylı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərtilə tanınmasını tələb edir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ ki, MUBSŞ tərəfindən müəyyən edilməmişdir, lakin, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ QALIQLAR VƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Cəmiyyətin nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətlər nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, istiqsadi məzmununa diqqət yetirilir.

Cəmiyyət dövlət müəssisələri ilə əlaqədar 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS əsasında əlaqəli tərəflə əməliyyatlar və cari qalıqlar, o cümlədən təəhhüdlər ilə bağlı müəyyən məlumatların açıqlanması tələblərindən istisnanı tətbiq etmişdir. Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir. Cəmiyyətin bilavasitə nəzarətçi tərəfi Azərbaycan Respublikası Hökumətinə məxsus olan “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyətidir.

Cəmiyyət dövlət ilə əlaqəli qurumlar üçün açıqlama tələbi ilə əlaqədar 24 saylı MUBS “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması”nın 25-ci bəndində qeyd olunmuş güzəştdən istifadə etmişdir.

Hesabat təqdim edən müəssisə əlaqəli tərəf əməliyyatları və öhdəliklər daxil olmaqla, qalıq borclarla əlaqəli 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən azaddır.

Hesabat təqdim edən müəssisə əlaqəli tərəf əməliyyatları və öhdəliklər də daxil olmaqla, qalıq borclarla əlaqəli 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən aşağıdakılar ilə birlikdə azaddır:

(a) hesabat təqdim edən müəssisə nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya üzərində əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olan hökumət; və

(b) eyni hökumətin həm təqdim edən müəssisənin, həm də digər təşkilatın nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya üzərində əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olduğu üçün əlaqəli tərəf olan başqa bir müəssisə.

Dövlətlə əlaqəli təşkilatlarla əməliyyatlara elektrik enerjisi, qaz, benzin alınması və digər xidmətlərin alınması daxildir.

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Aktiv və öhdəliklər üzrə qalıqlar		
Debitor borc	22,862	-
Kreditor borc	2,970,204	-

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixləri üzrə əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Gəlir və xərclər		
Gəlirlər	12,971	-
Xərclər	330,432.69	50,678.40

7. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

	Binalar və bənzər tikililər	Torpaq	Maşınlar və avadanlıqla r	Nəqliyyat vasitələri	Digər	Qeyri maddi aktivlər	Cəmi
İlkin dəyər 31 dekabr 2019-cu il	66,600,546		170,182,966	556,136	610,512	33,275	**237,983,435**
Yığılmış könəlmə 31 dekabr 2019-cu il	(3,313,847)		(11,454,514)	(79,240)	(49,726)	(26,061)	**(14,923,388)**
Xalis qalıq dəyəri 31 dekabr 2019-cu il	63,286,699	-	158,728,452	476,896	560,786	7,214	**223,060,047**

31 dekabr 2019-cu il tarixinə, əmlak, tikili və avadanlıqlar kateqoriyasına aid, istifadəsinə məhdudiyyət qoyulmuş və ya öhdəliklərin təminatı olaraq girov qoyulmuş hər hansı bir aktiv mövcud olmamışdır.

8. MAL-MATERİAL EHTİYATI

Mal-material ehtiyatlarına daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Xammal	21,253,468	9,469,589
Emalda olan mal-material	1,505,690	1,121,536
Hazır məhsul	24,113,337	53,229,105
Digər	6,924,773	
Cəmi mal-material ehtiyatları	**53,797,268**	**63,820,231**

9. DEBİTOR BORCLARI

31 dekabr 2019-cu il tarixinə debitor borcları 72,687 AZN məbləğində ipək məhsullarının satışından yaranmış alınacaq vəsaitlərdən ibarətdir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Debitor borclar	19,679,572	6,722,325
Cəmi	**19,679,572**	**6,722,325**

Debitor borcları faiz gəliri yaratmır, adətən 1 aya qədər ödənilir və AZN ilə ifadə olunur. Cəmiyyətin debitor borclarının coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası olmuşdur.

10. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (AZN)	27,737,078	44,108,453
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (ABŞ dolları)		
Kassadakı pul vəsaitləri	2,590,269	-
ƏDV depozit hesabı	353,208	42,016
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	**30,680,555**	**44,150,469**

11. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri	5,789,816	21,534,568
Vergilər üzrə alınacaq vəsaitlər	6,519,883	
Cəmi digər cari aktivlər	**12,309,699**	**21,534,568**

12. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Mal-material ehtiyatları üzrə faiz yaradan kreditor borcları	30,957,234	18,050,347
Cəmi kreditor borcları	**30,957,234**	**18,050,347**
Mal-material ehtiyatları və digər xidmətlər üzrə kreditor borcları	18,663,594	51,595,386
Cəmi digər ödəniləcək vəsaitlər	**18,663,594**	**51,595,386**
Cəmi kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	**49,620,828**	**69,645,733**
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlərin cari hissəsi	38,499,561	
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlərin uzunmüddətli hissəsi	11,121,267	
Cəmi kreditor borclar və digər ödəniləcək vəsaitlər	**49,620,828**	

Kreditor borcları üzrə qalıqlar adətən 1 ayadək olan dövrdə ödənilir və AZN ilə ifadə olunur. Cəmiyyətin kreditor borclarının coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası ərazisində olmuşdur.

23 noyabr 2018-ci il tarixində “Det-Al Metal DMCC”, “Det-Al Alüminium” MMC, “Noble Resources International PTE limited” və “Azəralüminium” MMC arasında 30,350 min ABŞ dolları məbləğində mal-material kateqoriyasına aid aktivlərin alqı-satqısı müqaviləsi imzalanmışdır. Bu müqaviləyə əsasən, razılaşdırılmış məbləğlər 30 iyun 2021-ci il tarixinədək illik 3.16% dərəcəsi ilə, alınmış məhsullar üçün “Azeraluminium” MMC tərəfindən “Noble Resources International PTE Limited”ə ödəniləcək.

13. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

Sair qısamüddətli öhdəliklər olaraq təsnifləşdirilmiş öhdəliyə 4,946,267 AZN məbləğində təsisçidən alınmış qısamüddətli, faizsiz, borc daxildir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Əlaqəli tərəflərdən alınmış borc	2,970,204	
Alınmış avanslar	1,976,063	911066.28
		219146.38
Cəmi sair qısamüddətli aktivlər	**4,946,267**	**1,130,213**

14. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

31 dekabr 2019-cu il tarixinə nizamnamə kapitalı 282,243,699 AZN təşkil etmiş və bir pay üzrə 282,243.699 AZN nominal dəyəri olan 100 paydan ibarətdir.

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Nizamnamə kapitalı	282,243,699	282,189,099
Cəmi nizamnamə kapitalı	**282,243,699**	**282,189,099**

15. ƏLAVƏ KAPİTAL QOYULUŞU

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı AR Vergilər Nazirliyi tərəfindən 16.04.2018-ci il tarixdə 100 manat həcmində təsdiq edilmişdir.

31.12.2019-ci il tarixinə Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 282 243 699, 20 (iki yüz səksən iki milyon iki yüz qırx üç min altı yüz doxsan doqquz manat 20 qəpik) təşkil edir və 61 000 100, 00 (altmış bir milyon bir yüz manat) pul şəklində, 221 243 599, 20 (iki yüz iyirmi bir milyon iki yüz qırx üç min beş yüz doxsan doqquz manat 20 qəpik) həcmində isə əmlak hesabına formalaşmışdır.

31.12.2019-ci il tarixinə Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən 282,189,099 manat təsdiq edilmişdir.

2019-cu il ərzində yatırılmış lakin dövlət qeydiyyatına alınmamış nizamnamə kapitalının təsdiqi üçün audit rəyi əldə edilmiş və kapitalın dövlət qeydiyyatına alınması üçün müraciət edilmişdir.

31 dekabr 2018-ci il tarixinə nizamnamə kapitalı	**282,189,099**
Dövr ərzində pul formasında nizamnamə kapitalı artımı	54,600
Dövr ərzində əmlak formasında nizamnamə kapitalı artımı	-
31 dekabr 2019-cu il tarixinə nizamnamə kapitalı	**282,243,699**

16. GƏLİRLƏR

Cəmiyyətin 2019-cu il ərzində icmal gəlirləri 207 417 465 manat olmuşdur. Gəlir strukturu və açıqlaması aşağıdakı kimidir:

	2019	2018
Alüminium məhsulları (külçə, rulon, posa)	203,197,292	18,939,486
Cəmi əməliyyat gəlirləri	**203,197,292**	**18,939,486**
Sair gəlirlər	4,220,172	2,846,812
Qeyri əməliyyat gəlirləri		1,590,025
İcmal gəlirlər	**207,417,465**	**23,376,323**

17. XƏRCLƏR

Cəmiyyətin 2019-cu il ərzində icmal xərcləri 204 467 204 manat olmuşdur. Xərclərin strukturu və açıqlaması aşağıdakı kimidir:

	2019	**2018**
Maya dəyəri xərcləri	179,812,060	16,324,752
Satış və marketinq xərcləri	5,406,524	494,615
Ümumi və inzibati xərclər		
Əmək ödənişi xərcləri	1,098,095	297,350
Silinmiş debitor borclar	721,672	-
Qəbul edilmiş əskikgəlmələr	661,458	-
İŞÇİLƏRİN YEMƏK XƏRCLƏRİ	567,530	192,201
Audit və konsaltinq xidməti xərcləri	335,444	-
Mühafizə xidməti xərcləri	317,645	96,296
Ezamiyyə xercleri (gündəlik xərclər)	293,842	51,942
Bank komisyon xərcləri	267,564	14,056
Billet emal xərci	258,563	-
Ərazi və abadlaşdırma və təmizlik xərcləri	182,346	52,220
DSMF 22%	161,185	43,658
Nümayəndəlik xərcləri	126,304	-
Digər adminstrativ xərclər	164,709	112,563
Sigorta xercleri	95,240	-
Sosial sığorta və təqaüd fonduna ödəmələr MY	85,764	23,030
Daşıma və nəqliyyat xərcləri	82,661	21,008
İşçilərin icbari sığortası	81,312	-
Işçilərin kirayə haqqı-DA	76,279	31,085
QEYRİ REZİDENTLƏRİN ƏDV-si	74,040	-
Reklam xərcləri	51,315	-
İT xərcləri	45,884	-
İstismar və təmir xərcləri	43,605	-
Səhiyyə xərcləri	38,904	10,045
Spektrolab, ARL 9900, Pres HTP texniki xidmət	36,569	-
Neqliyyat vasitelerinin yanacaq xercleri	27,770	-
Rabitə xərcləri	26,365	-
Nəqliyyat vasitələrinin icarəsi	17,105	-
Laboratoriya analiz sertifikat xərcləri	12,818	-
Gömrük xərcləri(saxlanc anbarı)	12,699	-
Standartlaşdırma və metrologiya xərcləri	11,236	-
Daşıma nəqliyyat xərcləri	10,871	-
Ofis-təsərrüfat işləri	10,627	-
Diyer yardımlar	10,585	-
Yanğından mühafizə xərcləri	9,204	-
Amortizasiya xərcləri	9,432,324	5,491,064
Torpaq və əmlak vergisi xərcləri	2,156,048	348,130
Maliyyə xərcləri	1,643,039	6,219
Cəmi icmal xərclər	**204,467,204**	**23,610,236**

18. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Cəmiyyət vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar MHBS-dan fərqlənə bilər.
Bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergidən azad olunduğundan Cəmiyyət müəyyən daimi vergi fərqlərinin təsirinə məruz qalır.
Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqləein xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2018-ci il və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə bergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərinə başa çatan dövr üzrə vergi gəliri və uçot zərəri arasında münasibətlər aşağıdakı kimi izah olunur:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər		
Gələn dövrə keçirilmiş vergi zərəri	20,590,479	7,957,263
Mal-material ehtiyyatları		
Əmlak, tikili və avadanlıqlar		
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**20,590,479**	**7,957,263**
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər		
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	- 24,230,457	- 7,158,320
Debitor borclar və digər qısamüddətli aktivlər		
Digər cari aktivlər		
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	**- 24,230,457**	**- 7,158,320**
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**- 3,639,978**	**798,943**
Vergi dərəcəsi ilə təxirə salınmış xalis təxirə salınmış vergi öhdəliyi (20%)	(727,995.69)	159,788.67
Xalis təxirə salınmış vergi borcu	**- 727,996**	**159,789**
Tanınmayan təxirə salınmış vergi aktivi		**- 159,789**
Xalis təxirə salınmış vergi öhdəliyi	- 727,996	-

Cəmiyyətin gəlirinə tətbiq edilən mənfəət vergisi 20% dərəcəsi ilə hesablanır. Maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün aktivlərin və öhdəliklərin balans məbləğləri ilə vergiqoyma məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlər nəticəsində 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xalis təxirə salınmış vergi öhdəliyi yaranmışdır. Bu təxirə salınmış vergi öhdəlikləri hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınır. Gələcək vergi

güzləştləru yalnız o zaman realizasiya olunacaq ki, istifadə olunmayan vergi zərərlərinin istifadə oluna biləcəyi mənfəət mövcud olsun və qanun və qaydalarda Cəmiyyətin gələcək dövrlərdə tutulmalar iddia etmək qabiliyyətinə mənfi təsir edən dəyişikliklər baş verməsin.
Bu gələcək vergi güzəştləri onların realizasiyası ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərlə əlaqədar olaraq tanınmır. Tutula bilən müvəqqəti fərqlər cari vergi qanunvericiliyinə əsasən qüvvədən düşmür. 2018 və 2019-cu ilin zərərləri üzrə növbəti dövrə keçirilən vergi zərəri müvafiq olaraq 2023 və 2024-cü illərdə qüvvədən düşür.

19. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları
Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, iddialarla bağlı hazırkı maliyyə hesabatında ayrılmış ehtiyatlardan artıq heç bir əhəmiyyətli zərər olmayacaqdır.

Vergi qanunvericiliyi
Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər baş verir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Cəmiyyət bütün vergi ödəmələrini artıq həyata keçirdiyinə inanır və bu səbəbdən MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında heç bir vergi öhdəliyi yaratmamışdır. Vergi dövrləri üç il ərzində vergi orqanları tərəfindən təftiş olunması üçün açıq olaraq qalır.

20. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Risklərin idarə edilməsi Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir və Cəmiyyət əməliyyatlarının əsas elementini təşkil edir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına xas olan əsas risklər aşağıdakılarla bağlıdır:

• Kredit riski;
• Likvidlik riski;
• Bazar riski.

Cəmiyyət effektiv və səmərəli riskin idarə edilməsi prosesinin tətbiqinin önəmli olduğunu qəbul edir. Belə prosesin tətbiqinə imkan yaratmaq üçün Cəmiyyət riskin idarə edilməsi qaydalarını yaratmışdır ki, bunun da əsas məqsədi Cəmiyyəti risklərdən qorumaq və Cəmiyyətin qarşıda qoyulmuş fəaliyyət məqsədlərinə nail olması üçün imkan yaratmaqdır. Risk idarəçiliyi çərçivəsində Cəmiyyət aşağıdakı riskləri idarə edir:

Kredit riski

Bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman və maliyyə zərərləri ilə nəticələnə bilən hallarda Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır.

Maksimal riskə məruz qalma

Cəmiyyətin kredit riskinə maksimal məruz qalması əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı ilə bağlı risklərdən asılıdır

Coğrafi risk konsentrasiyası

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlə bağlı öhdəliklər qarşı tərəfin yerləşdiyi ölkəyə əsaslanır. Bu ölkələrin faktiki olaraq Azərbaycan Respublikasında yerləşən təmsilçilərinə münasibətdə mövcud olan debitor və kreditor borcları üzrə qalıqlar isə “Azərbaycan Respublikası” başlığı altında təqdim edilir. Nağd pul, qiymətli metal, əmlak və avadanlıqlar fiziki olaraq məxsus olduğu ölkəyə görə ayrılmışdır.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

	AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI	**İƏİT ÖLKƏLƏRİ**	**DİGƏR QEYRİ İƏİT ÖLKƏLƏRİ**	**CƏMİ**
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Debitor borclar	278,493	16,951,635	2,449,444	19,679,572
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	30,680,555			30,680,555
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**30,959,048**	**16,951,635**	**2,449,444**	**50,360,127**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	20,757,322	10,347	33,799,426	54,567,095
Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər				-
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**20,757,322**	**10,347**	**33,799,426**	**54,567,095**
XALİS MÖVQE	**10,201,726**	**16,941,288**	**(31,349,982)**	**(4,206,968)**

Likvidlik riski

Likvidlik riski faktiki olaraq ödəmə tarixi çatdığı zaman, maliyyə alətləri ilə bağlı maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcudluğunu nəzərdə tutur. Likvidlik riski Cəmiyyətin Mühasibatlıq strukturu tərəfindən idarə olunur. Cəmiyyətin likvidlik mövqeyinin idarə olunması fəaliyyəti öhdəliklərin vaxtı gəldikcə ödənilməsi üçün zəruri likvid aktivlərin səviyyəsinin nəzərə alınmasını, bir sıra maliyyə mənbələrinə çıxışın təmin olunmasını, maliyyələşdirmə üzrə ehtiyat planlarının işlənib hazırlanmasını və maliyyə vəziyyəti üzrə likvidlik nisbətinin izlənməsini tələb edir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin likvidlik riski müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən artıq	CƏMİ
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Debitor borclar	8,207,566	11,000,987	471,019	-	19,679,572
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	30,680,555				30,680,555
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**38,888,121**	**11,000,987**	**471,019**	**-**	**50,360,127**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	19,687,318	3,779,692	17,008,614	14,091,471	54,567,095
Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər					-
					-
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**19,687,318**	**3,779,692**	**17,008,614**	**14,091,471**	**54,567,095**
LİKVİDLİK BOŞLUĞU	**19,200,803**	**7,221,295**	**(16,537,595)**	**(14,091,471)**	**(4,206,968)**
MƏCMU LİKVİDLİK BOŞLUĞU	**19,200,803**	**26,422,098**	**9,884,503**	**(4,206,968)**	

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrindəki dəyişikliklərin baş verməsi səbəbindən maliyyə alətlərinin dəyərində dəyişikliyin yaranması ilə bağlı riskdir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə şirkətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin valyuta riski müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

	ABŞ dolları	AZN	AVRO	CƏMİ
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Debitor borclar	19,401,080	278,492	-	19,679,572
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	27,230,696	3,434,981	14,878	30,680,555
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**46,631,776**	**3,713,473**	**14,878**	**50,360,127**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	45,633,095	8,923,653	10,347	54,567,095
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**45,633,095**	**8,923,653**	**10,347**	**54,567,095**
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	**998,681**	**(5,210,180)**	**4,531**	**(4,206,968)**

21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏR

Ədalətli dəyər məcburi satış və ya ləğvetmə xaricində arzu edən tərəflər arasındakı cari əməliyyatda maliyyə alətinin dəyişdirilə biləcəyi və ən yaxşı şəkildə aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənən məbləğidir.

Maliyyə alətlərinin ehtimal olunan ədalətli dəyəri mövcud bazar məlumatlarını və mövcud qiymətləndirmə metodologiyalarını istifadə edərək Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilmişdir. Habelə, ehtimal olunan ədalətli dəyəri təyin etmək məqsədi ilə bazar məlumatlarını şərh etmək üçün mütləq qərar verilməlidir.

Azərbaycan Respublikası inkişaf etməkdə olan bazarın bəzi xüsusiyyətlərini nümayiş etdirməyə davam edir və iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarındakı fəaliyyət həcmini məhdudlaşdırmağa davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola və ya satış əməliyyatları zamanı olan çətinliyi əks etdirə bildiyindən, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini təmsil etməyə bilər. Rəhbərlik maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiymətləndirərkən mövcud olan bütün bazar məlumatlarını istifadə etmişdir.

MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maya və ya amortizasiya dəyəri ilə uçota alınmış maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri aşağıda təqdim olunur:

	31 dekabr 2019-cu il		**31 dekabr 2018-ci il**	
	Qalıq dəyəri	**Ədalətli dəyəri**	**Qalıq dəyəri**	**Ədalətli dəyəri**
Debitor borcları	19,679,572	19,679,572	6,722,325	6,722,325
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	30,680,555	30,680,555	44,150,469	44,150,469
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	49,620,828	49,620,828	18,050,347	18,050,347
Sair öhdəliklər	4,946,267	4,946,267	1,130,213	1,130,213

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyər ilə ölçülməmiş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini müəyyənləşdirir və onları hər bir ədalətli dəyər ölçüsünün aşağıda təsnif edildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə ilə təhlil edir.

			Ədalətli dəyərin ölçülməsi			
	Maliyyə aləti üzrə təsnifat	**Qiymətləndirmə tarixi**	**Fəal bazarlardakı kotirovka qiymətləri (Səviyyə 1)**	**Əhəmiyyətli müşahidə edilən məlumatlar (Səviyyə 2)**	**Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatları (Səviyyə 3)**	**Cəmi**
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər						
Debitor borcları	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			19,679,572	19,679,572
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019	30,680,555			30,680,555
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər						
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			49,620,828	49,620,828
Sair öhdəliklər	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			4,946,267	4,946,267

22. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

2019-cu ilin sonunda Çinin Uhan şəhərində yeni növ koronavirus aşkarlanmışdır. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xəstəliyin yayılma coğrafiyası və qeydə alınmış xəstə sayı məhdud olduğundan, bu vəziyyət MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə hesabatına düzəliş edilməsi üçün təsirə malik olmamışdır. Lakin, 2020-ci ilin yanvar ayından başlayaraq, vəziyyətdə köklü dəyişikliklər qeydə alınmağa başlamış və 2020-ci ilin mart ayında yeni növ koronavirus Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) tərəfindən pandemiya olaraq elan edilmişdir.

Digər dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycan Respublikası hökuməti də pandemiyaya qarşı mübarizə üçün müxtəlif tədbirlər, o cümlədən səyahət məhdudiyyəti, karantin, iş yerlərinin və digər yerlərin, eləcə də müəyyən ərazilərin bağlanması üzrə tədbirlər həyata keçirmişdir. Bu tədbirlər qlobal tədarük zəncirinə, həm də mal və xidmətlərə olan tələb səviyyəsinə təsir göstərmiş və aktiv qiymətlərinin və valyuta məzənnələrinin daha çox dəyişkən olmasına, uzunmüddətli perespektivdə faiz dərəcələrinin nəzərə çarpacaq dərəcədə azalması ilə müşahidə olunan biznes əməliyyatlarının əhəmiyyətli dərəcədə pozulmasına və iqtisadi qeyri-müəyyənliyin artmasına səbəb olmuşdur. Hökumətin pandemiyaya qarşı mübarizə tədbirləri və bu tədbirlərin müsbət nəticələri davam etməkdədir.

Dünya iqtisadiyyatında baş verən geriləmə ilə yanaşı, 2020-ci ilin mart ayında OPEC və Rusiyanın iştirak etdiyi görüşlərdə hasilatın azaldılması barədə razılıq əldə oluna bilməməsindən sonra, neftin qiyməti kəskin dərəcədə aşağı düşmüşdür. Baş vermiş hadisələr və mövcud vəziyyət, şirkətlərin əvvəllər üzləşmədiyi və maliyyə hesabatına əhəmiyyətli dərəcədə təsir ola biləcək qeyri-müəyyənlik və risk səviyyələri yaratmışdır.

Cəmiyyət 2020-ci ilin fevral ayının ortalarında insanların sağlamlığını və aktivlərin təhlükəsizliyini qorumaq məqsədi ilə pandemiyanın Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsirini azaltmaq üçün təsirli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün Biznesin Davamlılığı üzrə İşçi Qrupu yaratmışdır.

Cəmiyyət pandemiya və neft qiymətlərindəki vəziyyət səbəbindən iş planında və fəaliyyətində ciddi bir pozuntu gözləmir.

Maksim Cavadov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Cəlal Həbibov

Maliyyə direktoru

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“AZƏRPAMBIQ AQRAR SƏNAYE KOMPLEKSİ”
MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ
31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorun
Hesabatı

Mündəricat

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI 3

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI 4

MALİYYƏ HESABATLARI 6

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT 6

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINA HESABAT 8

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 10

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 12

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ ŞƏRHLƏR VƏ İZAHLI QEYDLƏR 14

1. GİRİŞ 14

2. MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASININ ƏSASI VƏ ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ 16

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR 26

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ 29

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN, HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR 31

6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ QALIQLAR VƏ ƏMƏLİYYATLAR 31

7. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR 33

8. TƏXİRƏ SALINMIŞ VERGİ AKTİVİ 33

9. UZUN MÜDDƏTLİ AKTİVLƏR 34

10. MAL-MATERİAL EHTİYATI 34

11. DEBİTOR BORCLARI 34

12. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ 35

13. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR 35

14. UZUN MÜDDƏTLİ QİYMƏTLƏNDİRİLMİŞ ÖHDƏLİKLƏR 35

15. UZUN MÜDDƏTLİ KREDİTOR BORCLARI 36

16. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR 36

17. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR 37

18. NİZAMNAMƏ KAPİTALI 37

19. ƏLAVƏ KAPİTAL QOYULUŞU 37

20. GƏLİRLƏR 38

21. XƏRCLƏR 38

22. MƏNFƏƏT VERGİSİ 40

23. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR 41

24. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ 41

25. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏR 45

26. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR 46

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNƏDƏK TAMAMLANAN DÖVR ÜZRƏ

Bu bəyannamə "Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra "Cəmiyyət") Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatları ilə bağlı Cəmiyyət rəhbərliyinin və müstəqil auditorun göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.
Rəhbərlik Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə vəziyyətini, fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun qərarların və mülahizələrin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nın tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə, Cəmiyyətin normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Cəmiyyətin daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq hazırlanması və maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühasibat uçotunun Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş qanunvericilik və mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin qorunmasının təmin edilməsi və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2019-cu il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 11 dekabr 2020-ci il tarixində təsdiq edilmişdir.

Bəhruz Camalov	**Gülağa Məmmədov**
Direktor	Baş mühasib
11 dekabr 2020-ci il	11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası	Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI

"Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarı və Rəhbərliyinə

Rəy

Biz, "Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra "Cəmiyyət") 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (MHBS) əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə bitmiş il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat uçotu siyasətləri və digər izahedici məlumatları əhatə edən qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixlərdə başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uygun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uygun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatın "Maliyyə hesabatlarının auditi üçün auditorun məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Bizim maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Etika məcəlləsinin" (IESBA məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu IESBA məcəlləsinin tələblərinə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakimələrimizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditi baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyin formalaşdırılmasında bütövlüklə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uygun olaraq olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruru daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa alternativi olmadığı halda, Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsulyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatları üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz təqdim edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olub olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə təqdim edimiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətalar nəticəsində yaranmış təhrifi aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki, saxtakarlıq əlbir hərəkətlər, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair nəticə çıxarırıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin, sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk. Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Hesabat 11 dekabr 2020-ci il tarixdə eyni qüvvəyə malik iki nüsxədə tərtib edilmişdir. Bunlardan biri sifarişçi təsərrüfat subyektinə təqdim edilir, ikincisi isə "ASON AUDİT" MMC-də saxlanılır.

İcraçı: "ASON AUDİT" MMC-nin direktoru: **O.S.Vəkilov**

Auditor: **T.A.Talıbov**

“Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin
31 dekabr 2019-cu il tarixinə

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

(Azərbaycan manatı ilə)

Bölmə/ Maddə №-si	Bölmə/Maddələrin adı	Uçot siyasəti və izahlı Qeydlərin №	Hesabat dövrü üzrə 31.12.2019	Əvvəlki dövr üzrə 31.12.2018
1	*2*	*3*	*4*	*5*
	AKTİVLƏR			
1	**Uzunmüddətli aktivlər**			
10	Qeyri-maddi aktivlər			
11	Torpaq, tikili və avadanlıqlar	7	87,917,397	
12	İnvestisiya mülkiyyəti			
13	Bioloji aktivlər			
14	Təbii sərvətlər			
15	İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar			
16	Təxirə salınmış vergi aktivləri	8	71,623	
17	Uzunmüddətli debitor borcları			
18	Sair uzunmüddətli maliyyə aktivləri			
19	Sair uzunmüddətli aktivlər	9	3,913,221	
	CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		**91,902,240**	**-**
2	**Qısamüddətli aktivlər**			
20	Ehtiyatlar	10	73,749,979	39,678,423
21	Qısamüddətli debitor borcları	11	1,319,662	-
22	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	12	9,147	2,422,546
23	Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri			
24	Sair qısamüddətli aktivlər	13	1,190,466	1,164,252
	CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		**76,269,254**	**43,265,221**
	CƏMİ AKTİVLƏR		**168,171,494**	**43,265,221**
	KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
3	**Kapital**			
30	Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapital	18	132,882,258	100
31	Emissiya gəliri			
32	Geri alınmış kapital (səhmlər)			
33	Kapital ehtiyatları			
34	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)		3,585,466	17,088
	CƏMİ KAPİTAL		**136,467,724**	**17,188**
4	**Uzunmüddətli öhdəliklər**			
40	Uzunmüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər			
41	Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər	14	4,990,297	
42	Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri		-	
43	Uzunmüddətli kreditor borcları	15	2,510,382	
44	Sair uzunmüddətli öhdəliklər			

	CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		**7,500,679**	**-**
5	**Qısamüddətli öhdəliklər**			
50	Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər			
51	Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər	17	277,239	
52	Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	16	1,903,479	35,518
53	Qısamüddətli kreditor borcları	16	4,226,851	6,969,973
54	Sair qısamüddətli öhdəliklər	17	17,795,522	36,242,542
	CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		**24,203,091**	**43,248,033**
	CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**31,703,770**	**43,248,033**
	CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		**168,171,494**	**43,265,221**

Bəhruz Camalov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Gülağa Məmmədov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

"Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINA HESABAT

(Azərbaycan manatı ilə)

Bölmə (maddə) və hesab №-si	Göstəricilərin adı	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	Hesabat dövrü üzrə 2019	Əvvəlki dövr üzrə 2018
1	*2*	*3*	*4*	*5*
60	Əsas əməliyyat gəlirləri	20	*60,229,065*	*93,995*
70	Satışın maya dəyəri üzrə xərclər	21	*48,760,522*	*55,493*
	Ümumi mənfəət (zərər)		***11,468,543***	***38,502***
61 və 73	Sair əməliyyat gəlirləri			
71	Kommersiya xərcləri	21	*559,447*	
72	İnzibati xərclər	21	*5,656,969*	*9,460*
73 və 61	Sair əməliyyat xərcləri	21	*394,479*	*7,682*
62 və 74	Fəaliyyətin dayandırılmasından yaranan mənfəətlər (zərərlər)			
	Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		***4,857,649***	***21,360***
63 və 75	Maliyyə mənfəəti (zərəri)	20	*277,239*	
64 və 76	Fövqəladə mənfəət (zərər)	21	*(539,531)*	
81	Asılı və birgə müəssisələrin mənfəətlərində (zərərlərində) pay			
	Vergiqoymadan əvvəl mənfəət (zərər)		***4,595,356***	***21,360***
90	Mənfəət vergisi		*1,026,977*	*4,272*
341	**Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)**		***3,568,379***	***17,088***
	O cümlədən			
	qeyri-nəzarət payları üzrə xalis mənfəət (zərər)			
	əsas cəmiyyətin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)			
	Digər məcmu gəlir			
	Məcmu gəlir (xalis mənfəətin (zərərin) və digər məcmu gəlirin cəmi)			
	O cümlədən			
	qeyri-nəzarət payları üzrə xalis mənfəət (zərər)			
	əsas cəmiyyətin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)			

Bəhruz Camalov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Gülağa Məmmədov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Xərclərin xüsusiyyətləri üzrə təsnifat əsasında əməliyyat xərcləri haqqında
MƏLUMAT

Bölmənin/ maddənin №-si	*Göstəricilərin adı*	*Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si*	*Hesabat dövrü üzrə*	*Əvvəlki dövr üzrə*
	Hazır məhsul və bitməmiş istehsal ehtiyatlarındakı artımlar (azalmalar)			
	Təşkilat tərəfindən yerinə yetirilmiş və kapitallaşdırılmış işlər			
	İstifadə edilmiş material ehtiyatları			

Bəhruz Camalov
Direktor
11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Gülağa Məmmədov
Baş mühasib
11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	Ödənilmiş nizamnamə kapitalı	Emissiya gəliri	Geri alınmış kapital (səhmlər)	Kapital ehtiyatları Yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat	Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat	Qanunvericilik üzrə ehtiyat	Nizamnamə üzrə ehtiyat	Digər ehtiyatlar	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	Cəmi
Əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə olan qalıq	18	100								**17,088**	**17,088**
Əvvəlki hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər											
Səhvlərin düzəldilməsindən sonra əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə qalıq	**18**	**100**								**17,088**	**17,088**
Əvvəlki hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)											
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları											
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividendlər)											
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar											
Kapitalın maddələri arasında köçürmələr											
Sair məcmu gəlir											
Əvvəlki hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi	**18**	**100**								**17,088**	**17,088**
Əvvəlki hesabat dövrünün sonuna qalıq											
Hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə											

ağlı düzəlişlər											
əhvlərin düzəldilməsindən sonra esabat dövrünün əvvəlinə qalıq	**18**	**100**								**17,088**	**17,088**
Iesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)										3,568,378	3,568,378
Iülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	19	132,882,158									132,882,158
Iülkiyyətçilər arasında kapitalın ɔölüşdürülməsi (dividendlər)											
ieri alınmış kapital (səhmlər) zrə əməliyyatlar											
Kapitalın maddələri arasında köçürmələr											
air məcmu gəlir											
Iesabat dövrü üzrə kapitalda ləyişikliklərin cəmi	**18**	132,882,158								**3,568,378**	**136,450,536**
Iesabat dövrünün sonuna qalıq	**18**	132,882,158								**3,568,378**	**136,467,724**

Bəhruz Camalov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Gülağa Məmmədov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

Mədaxil və məxaric maddələri	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №si	Hesabat dövrü üzrə 2019	Əvvəlki dövr üzrə 2018
1	**2**	**3**	**4**
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti		54,517,853	38,340
Malların satışından və xidmətlərin göstərilməsindən daxilolmalar		-	-
Röyaltilər, yığımlar və komisyon haqları üzrə daxilolmalar		860,950	3,895
Digər gəlirlərdən daxilolmalar		**55,378,804**	**42,235**
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi daxilolmalar		38,807,798	25,635,043
Mallar və xidmətlərə görə xaricolmalar		313,124	177,360
İşçilərin mükafatlandırılması ilə əlaqədar ödənişlər			
Mənfəət vergisi ödənişi üzrə xaricolmalar		3,555,466	109,315
Digər vergilərə görə xaricolmalar		10,493,748	
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan faiz ödənişləri üzrə xaricolmalar		15,006,655	
Digər ödənişlərə görə xaricolmalar		**68,176,790**	**25,921,718**
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi xaricolmalar		**(12,797,987)**	**(25,879,483)**
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti			
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri			
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin satışından əldə olunan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		193,945	
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin əldə edilməsi üçün pul vəsaitlərinin xaricolmaları		-	
digər müəssisələrin pay və ya borc alətlərinin və birgə müəssisədə iştirak paylarının satılmasından yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları (pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi nəzərə alınan və sazişlərin bağlanılması və ya ticarət məqsədləri üçün nəzərdətutulmuş alətlərüzrə pul vəsaitlərinin daxilolmaları istisna olmaqla);		2,970,204	
digər müəssisələrin pay və ya borc alətlərinin və birgə müəssisədə iştirak paylarının əldə edilməsi üçün ödənilən pul vəsaitlərinin xaricolmaları (pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi nəzərə alınan və sazişlərin bağlanılması və ya ticarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulmuş alətlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricolmaları istisna olmaqla);			
digər tərəflərə verilmiş borcların qaytarılmasından pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
digər tərəflərə verilmiş borclara görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları;			
fyuçers, forvard, opsion və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
fyuçers, forvard, opsion və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin ödənişləri;			

İnvestisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları.			
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**(3,164,149)**	-
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
səhmlərin və digər kapital alətlərin buraxılması nəticəsində yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		29,000,099	100
müəssisənin öz səhmlərinin əldə edilməsi və ya yenidən alınması nəticəsindəpul vəsaitlərinin xaricolmaları		-	-
təminatsiz istiqrazların, borc sənədlərinin, veksellərin, istiqraz vərəqələrinin, girov kağızlarının buraxılmasından və digər qısamüddətli və uzunmüddətli borcların alınmasına görə pul vəsaitlərinin daxilolmaları;		-	28,301,929
borc şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları		13,000,000	
məqsədli maliyyələşdirmə şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları		28,301,929	
məqsədli maliyyələşdirmə şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
maliyyə icarəsi müqavilələrinin şərtlərinə əsasən əsas məbləğlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
dividendlər və buna oxşar digər ödəmələr şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları		149,432	
faizlər şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətlər ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları		**13,548,738**	**28,302,029**
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**(2,413,398)**	**2,422,546**
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		54,517,853	38,340
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin əvvəlinə olan məbləği		**2,422,546**	
il ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		**(2,413,398)**	**2,422,546**
xarici valyutaların məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri			
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin sonuna olan qalığı		**9,148**	**2,422,546**

Bəhruz Camalov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Gülağa Məmmədov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

1. GİRİŞ

Hazırki maliyyə hesabatları 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq “Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) üçün tərtib edilmişdir.

1.1. Cəmiyyət haqqında ümumi məlumat

Cəmiyyət 2018-ci ildə təsis edilmiş və 25 may 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən 1305532271 vergi eyniləşdirmə nömrəsi ilə məhdud məsuliyyətli cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmişdir.
Cəmiyyət Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi yanında Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Hüquqi Şəxslərinin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən 25 may 2018-ci il tarixdə qeydiyyata alınaraq Əlavə Dəyər Vergisi ödəyicilərinin Dövlət Reyestrinə daxil edilmişdir. Cəmiyyətin təşkilati hüquqi forması Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətdir və bütün paylar Azərbaycan Sənaye Korporasiyası Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə məxsusdur.
Hesabat tarixinə Cəmiyyətin fəaliyyətinin idarəedilməsi və nəzarət Direktoru Camalov Bəhruz Əliağa oğlu, Baş mühasibi Məmmədov Gülağa Həsənağa oğlu tərəfindən aparılır.

1.2. Cəmiyyətin fəaliyyəti

Cəmiyyət xam pambığın toplanması və emalı üzrə ixtisaslaşmışdır. Gəlir əsasən pambıq lifi, pambıq toxumu, linter, kimyəvi maddələr və təmizlənmiş yağın satışından əldə edilir. Pambıq öz torpaq sahələrində pambıq əkinlərindən məhsul götürən fermerlərdən alınır. İqlimi pambıqçılıq üçün olduqca əlverişli olduğundan, pambıq əkinləri ölkənin Aran iqtisadi rayonunda cəmləşmişdir. Cəmiyyətin əsas ticarət tərəfdaşları Rusiya, Türkiyə, İran, Gürcüstan, Hollandiya, Sinqapur və Birləşmiş Krallıqdır.

1.3. Qeydiyyat ünvanı və fəaliyyət yeri

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir. Cəmiyyətin qeydə alınmış hüquqi ünvanı AZ1065 Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Tbilisi pr. Ev 35, məhəllə 1033, Azərbaycan Respublikasıdır. Cəmiyyətin əsas fəaliyyət yeri Azərbaycan Respublikası, Aran iqtisadi regionudur.

Bank rekvizitləri:

Azərbaycan Beynəlxalq Bank ASC-nin Abşeron Filialı
KOD: 805539
VÖEN: 9900001881
M/h AZ03NABZ01350100000000002944
S.W.İ.F.T.BİK İBAZAZ2X
Hesab №-si: AZ54IBAZ40070019446129089201

1.4. Təsisçi haqqında məlumat

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin səhmdar strukturu aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
“Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	Mülkiyyət, %	Mülkiyyət, %
	100	100
Cəmi	**100**	**100**

“Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 noyabr 2017-ci il tarixli Fərmanına uyğun olaraq təsis edilmiş və Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən qeydiyyata alınmışdır. Cəmiyyət 8 dekabr 2017-ci il tarixində 1305305281 saylı vergi eyniləşdirmə nömrəsi ilə açıq səhmdar cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmişdir. ASK ASC 100% Azərbaycan Respublikasına (“Hökümət”) məxsusdur.

Cəmiyyətin əsas prinsipləri və fəaliyyət istiqamətlərinə dövlət əmlakının idarəedilməsində effektivliyin artırılması, törəmə müəssisələr arasında faydalı kooperativ əlaqələrin qurulması, dəyər zəncirlərində istehsal potensialının artmasına nail olmaq, sənaye istehsalının həcminin və qeyri-neft sektorunun artım sürətinin gücləndirilməsi daxildir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin ən üst nəzarət subyekti “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” ASC-dir.

1.5. Cəmiyyətin fəaliyyət mühiti

Cəmiyyət öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Azərbaycan hökuməti iqtisadi islahatları və ölkənin hüquqi, vergi və qanunvericilik çərçivəsində inkişafını davam etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək davamlı inkişafı, əsasən bu islahatlardan və sektordakı tərəqqidən, eləcə də hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və pul siyasəti üzrə həyata keçirilmiş tədbirlərdən və Azərbaycan manatı ilə xam neftin sabit qiymətlərindən asılıdır.

2015-ci il ərzində Azərbaycanın iqtisadiyyatı neft qiymətlərinin aşağı düşməsi və Azərbaycan manatının devalvasiyası nəticəsində mənfi təsirlərə məruz qalmışdır. Bu isə kapital çıxışının azalmasına, kapital xərclərinin artmasına, inflyasiya və iqtisadi inkişaf ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu geriləmənin qarşısını almaq üçün Azərbaycan hökuməti islahatların sürətləndirilməsi və maliyyə sisteminin dəstəklənməsi üçün tədbirlər planı hazırlamışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə “Milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi” təsdiq edilmişdir. Strateji yol xəritələri 2016-2020-ci illər üçün iqtisadi inkişaf strategiyasını və 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxışı və 2025-ci ildən sonrakı dövrə hədəf baxışını özündə ehtiva edir.

Bundan əlavə, 2018-ci ildə hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə əlaqədar olaraq pul siyasətini davam etdirmiş və Azərbaycan manatının sabitləşdirilməsi üçün xarici valyuta ehtiyatlarından istifadə etmişdir. Bu siyasət 2019-cu ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etdirilmişdir.

Cəmiyyətin rəhbərliyi makroiqtisadi mühitdəki dəyişiklikləri izləyir və yaxın gələcəkdə Cəmiyyətin fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri hesab etdiyi tədbirləri görür.

Beynəlxalq kredit reytinq agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytinqini qiymətləndirirlər. Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytinqini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytinqini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların Cəmiyyət maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif pambıq məhsulları qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

2. MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASININ ƏSASI VƏ ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ

Giriş
Cəmiyyətin maliyyə ili dekabr ayının sonuncu günündə başa çatır. Cəmiyyət 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq maliyyə hesabatını təqdim edir.

Təqdimatın əsasları

Cəmiyyətin MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları yuxarıda göstərilən tarixdə hazırlanmış və qəbul edilmişdir. Cəmiyyət maliyyə hesabatlarını Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi (“MUBSK”) tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsipləri aşağıda təqdim edilir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

Fasiləsizlik prinsipi

MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin likvidasiyasına nə istək, nə də ehtiyac olacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcuddur. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyət gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatda əks etdirilmişdir.

Bəzi maliyyə hesabatı standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələblərin, nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələlərin və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Rəhbərliyin fasiləsizlik prinsipi üzrə ehtimalının qiymətləndirməsi müəyyən bir müddətdə, hadisələrin və ya şərtlərin gələcək inkişafı ilə əlaqədar subyektiv qərarların qəbul edilməsini nəzərdə tutur.

Cari və uzunmüddətli təsnifləşdirmələr

Cəmiyyət aktiv və öhdəlikləri cari/uzunmüddətli təsnifləşdirmələr olaraq, MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edir. Aktiv aşağıdakı hallarda cari aktiv sayılır:

- Normal əməliyyat dövründə satılması və ya istehlak edilməsi nəzərdə tutulan və ya satılması ehtimal edildikdə;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edildikdə; və ya
- Hesabat tarixindən ən azı on iki ay sonra öhdəliyin ödənilməsi üçün mübadilə edilməsi və ya istifadə edilməsi üçün məhdudlaşdırılması halları istisna olmaqla, pul vəsaitləri və onların ekvivalanetləri formasında olduqda.

Digər bütün aktivlər uzunmüddətli aktivlər sayılır. Öhdəlik aşağıdakı hallarda cari öhdəlik sayılır:

- Normal əməliyyat dövrü ərzində ödənilməsi gözlənildikdə;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edildikdə; və ya
- Hesabat dövründən sonra ən azı on iki ay müddətində öhdəliyin ödənilməsini təxirə salmaq üzrə qeyri-şərtsiz hüquqa malik olmadıqda.

Cəmiyyət bütün digər öhdəlikləri uzunmüddətli öhdəliklər olaraq təsnif edir.
Təxirə salınmış vergi aktivi və öhdəliyi uzunmüddətli aktiv və öhdəliklər kimi təsnif edilir.

Təqdimatın digər əsasları
MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları, başqa cür qeyd edilmədiyi hallarda Azərbaycan Manatı (“AZN”) ilə ifadə edilir. MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları şərti dəyər kimi ədalətli dəyərdə qeydə alınan əmlak, tikili və avadanlıqlar istisna olmaqla tarixi dəyər əsasında tərtib edilmişdir.

Əmlak, tikili və avadanlıqlar
Əmlak, tikili və avadanlıqlar, peşəkar müstəqil qiymətləndiricilərin apardığı qiymətləndirmə ilə bazara əsaslanan sübutlardan formalaşmış yenidən qiymətləndirmə tarixindəki ədalətli dəyərdən sonradan yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla, MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda şərti dəyər olaraq ədalətli dəyərdə qeydə alınır.

Faydalı istifadə müddəti üzrə təxminlər, qalıq dəyərləri və amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv əsasda tətbiq edilir.

Cari dövr üzrə əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti aşağıdakı kimidir:

CƏMİYYƏTİN AMORTİZASİYA NORMALARI

S/S	Əsas vəsaitin kateqoriyası	Faydalı istifadə müddəti (il)	Maksimal son qalıq %
1	Binalar	40-70	20-25%
2	Maşın və avadanlıqlar	15	25%
3	Nəqliyyat vasitələri	5-30	25%
4	Qurğular (sobalar, borular, kabel xətləri, ötürücü qurğular, hasarlar, hovuzlar, asfalt yollar, talvarlar, çənlər, qüllələr və s.) *	10	25%
5	Mebel	7	25%
6	Ofis və laboratoriya avadanlıqları	5	25%
7	Kompüter avadanlıqları və hesablama texnikası	5	25%
8	İstehsal alətləri (ləvazimatları) və təsərrüfat inventarları	3	25%
9	Xüsusi geyimlər	2	25%
10	İstehsalat Avadanlıqları	10	25%
11	Qeyri maddi aktivlər**	0-10	25%
12	Digər əsas vəsaitlər***	5	25%

Qeyd:

** Hər bir müəssisə əvvəlki təcrübəsinə, istehsalat xarakteristikasına, avadanlığın istehsalatda istifadə imkanlarına əsaslanaraq uyğun amortizasiya normaları müəyyən edə bilər*

*** Məhdud isitsmar müddətli qeyri-maddi aktivlərin amortizasiya normaları müqavilə əsasında hesablanır, istismar müddəti qeyri-məhdud müddətdə olduqda amortizasiya hesablanmır*

**** Hər bir müəssisə yuxarıda qeyd edilən aktivlərdən fərqli kateqoriya aktivi olarsa həmin aktivi digər bölməyə aid edərək aktivə amortizasiya norması müəyyən edir*

***** Başa çatdırılmamış tikililər və quraşdırılmaqda olan maşın və avadanlıqlar üzrə amortizasiya hesablanmır.*

Cəmiyyət hər bir hesabat tarixinə aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair ehtimalın olmasını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə ehtimal mövcuddursa və ya fərdi aktiv üçün illik dəyərsizləşmə üzrə təhlil tələb edilirsə Cəmiyyət aktivin əvəz olunması dəyərini təxmin edir. Aktivin əvəz olunma dəyəri, onun digər aktivlərdən müstəqil şəkildə pul vəsaitləri yaratmaq qabiliyyətinin olduğu hallar istisna olmaqla, aktivin və ya pul vəsaiti yaradan vahidin ən yüksək ədalətli dəyərindən satış xərcləri və istifadədə dəyəri çıxılması nəticəsində yaranan dəyərə bərabərdir.

Əgər aktivin (və ya nağd pul yaradan vahidin) bərpa edilə bilən məbləği onun qalıq dəyərindən azdırsa, aktivin (və ya nağd pul yaradan vahidin) balans dəyəri onun bərpa edilə bilən məbləğinə qədər azaldılmalıdır. Aktiv yenidən qiymətləndirilmiş məbləğdə uçota alınıbsa aktivin dəyərsizləşməsi yenidən qiymətləndirmə rezervinin azalması kimi tanınır, əks halda dəyərsizləşmə zərəri dərhal gəlir və ya zərər hesabatlarında tanınır.

Daha sonrakı dövrlərdə dəyərsizləşmə zərəri geri qaytarıldıqda, aktivin (və ya nağd pul vəsaitləri yaradan vahidin) qalıq dəyəri, bərpa edilə bilən dəyər göstəricisi üzrə yeni təxmin edilmiş məbləğə qədər, lakin keçmiş illərdə baş vermiş aktivin dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər tanınmamışdan əvvəlki qalıq dəyərindən çox olmamaq şərtilə artırılır. Dəyərsizləşmə zərərinin geri qaytarılması müvafiq aktivin yenidən qiymətləndirmə üzrə uçota alındığı hallar istisna olmaqla dərhal mənfəət və zərər hesablarında tanınır. Yenidən qiymətləndirmə üzrə uçota alınan aktivlərdə dəyərsizləşmə zərərinin geri qaytarılması, yenidən qiymətləndirmə rezervinin artırılması ilə nəticələnir.

Silindikdə, satıldıqda və ya istifadəsinin davam etdirilməsi zamanı gələcəkdə iqtisadi faydanın əldə edilməsi təxmin edilmədikdə əmlak, tikili və avadanlıqların tanınmasına xitam verilir. Əmlak tikili və avadanlıqlar kateqoriyasına aid aktivlərin tanınmasına xitam verilməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər satış nəticəsində əldə edilən vəsaitlərlə aktivin qalıq dəyəri arasında olan fərq kimi hesablanır və dərhal mənfəət və zərər hesabında tanınır.

Vergilər

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi, maliyyə hesabatlarındakı aktiv və öhdəliklərin balans dəyərləri ilə onların vergi uçotuna uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlərin əsasında hesablanır və bu zaman balans öhdəliyi üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivi isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivi reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsindən istifadə edilməlidir. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivi və vergi öhdəliyi əvəzləşdirilərək xalis şəkildə təqdim edilə bilər:

- Cəmiyyətin cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və

- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edildikdə və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olduqda.

Maliyyə alətləri

Cəmiyyət maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəflərindən biri olduqda, maliyyə alətləri və maliyyə öhdəlikləri onun MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin alınması və ya yaranması ilə birbaşa əlaqəli olan əməliyyat xərcləri (mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərindən başqa) əlavə edilir və ya ilkin tanınmada maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərindən, müvafiq olaraq əlavə edilir və ya çıxılır. Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin alınmasına birbaşa aid olan əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivlərinin müntəzəm şəkildə satın alınması və ya satılması satış tarixi əsasında tanınır və ya xitam verilir. Bütün tanınmış maliyyə aktivləri sonradan, maliyyə aktivlərinin təsnifatına əsasən, amortizasiya edilmiş dəyərdə və ya ədalətli dəyərdə bütünlüklə ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin təsnifatı

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür:

- Maliyyə aktivi müqavilə ilə pul vəsaitləri axınını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli daxilində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (DMGVƏD):

- maliyyə aktivi müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq pul vəsaitləri axınının yığılması və maliyyə aktivlərinin satışı məqsədi daşıdıqda, biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Adətən bütün digər maliyyə aktivləri sonradan mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (MZVƏD).

Yuxarıda göstərilənlərə baxmayaraq, Cəmiyyət maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında aşağıdakı qəti seçimi/təyinatı həyata keçirə bilər:

- Müəyyən meyarlar qarşılanmadıqda Cəmiyyət kapital investisiyası üzrə müvafiq ədalətli dəyərdə dəyişikliyin digər məcmu gəlirdə təqdimatı üçün qəti tədbirlər həyata keçirə bilər; və
- Cəmiyyət uçot sistemində uyğunsuzluğu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq məqsədilə, amortizasiya edilmiş maya dəyərində və ya DMGVƏD ölçülmə meyarlarına cavab verən borc investisiyasını əks keçid etməmək şərtilə MZVƏD edə bilər.

Amortizasiya olunmuş dəyər və effektiv faiz dərəcəsi metodu

Effektiv faiz dərəcəsi metodu borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəlirinin müvafiq dövr üzrə bölgüsü üsuludur. Satın alınan və ya yaranan kredit zərərinə məruz qalmış maliyyə

aktivlərindən (yəni ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşmiş aktivlər) başqa maliyyə aktivləri üzrə effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal edilən kredit zərərləri istisna olmaqla borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqqlar, ödənişlər, əməliyyat xərcləri və ya mükafatlar) ilkin tanınma anında xalis qalıq məbləğinədək diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsi üzrə maliyyə aktivləri üçün, kreditlə tənzimlənən effektiv faiz dərəcəsi, gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil olmaqla, ilkin tanınma zamanı borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinə diskontlaşdırılmaqla hesablanır.

Maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri ilkin tanımada maliyyə aktivinin əsas ödəniş çıxılmaqla, hər hansı zərər üzrə düzəliş edilməklə həmin ilkin dəyər ilə ümumi dəyər arasındakı fərq üzrə effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə məcmu amortizasiya əlavə olunmaqla, maliyyə aktivinin ölçüldüyü dəyərdir. Maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyəri hər hansı bir zərər öhdəliyinə düzəliş edilməzdən əvvəl maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri hesab olunur.

Faiz gəliri daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGVƏD ilə qiymətləndirilən borc alətlərinin effektiv faiz metodundan istifadə edilməklə tanınır. Alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsi üzrə yaranmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivləri üçün, faiz gəliri sonradan kredit itkisinə məruz qalmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyərinə effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır.

Cəmiyyətin maliyyə aktivlərinin əksəriyyəti daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri daha sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyət mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş hər hansı maliyyə öhdəliyinin təsnifatını seçmir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərəri modelini amortizasiya edilmiş dəyərlə və ya digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivlərinə tətbiq edir.

İlkin tanımadan sonra maliyyə aktivi üzrə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artıqda, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat ömürlük ehtimal olunan kredit zərərinə bərabər dəyərdə ölçülür.

Əgər hesabat tarixində maliyyə aktivi üzrə kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdırsa, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal edilən kredit zərəri (sadələşdirilmiş yanaşmanın seçildiyi kreditor borcları istisna olmaqla) 12 aylıq ehtimal edilən kredit zərərlərinə bərabər dəyərdə ölçülür. Kreditor borcları və alınacaq digər vəsaitlər üçün, əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponentinin olub olmamasından asılı olmayaraq, ömür boyu ehtimal olunan kredit zərəri əsasında ölçülür.

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərini qiymətləndirmək üçün daxili modeldən istifadə edir. Model 9 saylı MHBS-ə uyğun olaraq tərtib edilmiş və qarşı tərəflərin kredit risklərinin qiymətləndirilməsi üçün maliyyə sisteminin xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, qarşı tərəflərə hesab sistemini təyin etməklə hazırlanmışdır. Təyin edilmiş bal (reytinq) fərdi şəkildə hesablanmış Defolt Ehtimalıdır (DE).

Aktivin bir bal qrupundan daha aşağı bal qrupuna keçməsi digər meyarlar arasında kredit riskinin əhəmiyyətli artımı hesab olunur.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçülmə tarixində əsas bazarda və ya əsas bazar olmadıqda həmin tarixdə Cəmiyyətin daxil ola biləcəyi daha sərfəli bazarda bazar iştirakçıları arasında intizamlı əməliyyatda aktivi satmaq üçün qəbul

edilmiş və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödəniləcək qiymətdir. Ədalətli dəyərin ölçülməsinə əsasən, aktivin satılması və ya öhdəliyin ötürülməsi üzrə əməliyyat:

- aktiv və ya öhdəlik üçün əsas bazarda; və ya
- əsas bazarın yoxluğu şəraitində aktiv və ya öhdəlik üçün ən əlverişli bazarda baş verir.

Əsas bazar və ya ən əlverişli bazar Cəmiyyət tərəfindən əlçatan olmalıdır. Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçılarının öz iqtisadi maraqlarına uyğun hərəkət etdiklərini nəzərə alaraq aktiv və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərini müəyyənləşdirərkən bazar iştirakçılarının aktiv və ya öhdəliyin ölçülməsində istifadə etdikləri mülahizələrdən istifadə edilir. Qeyri-maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivin ən çox və ən yaxşı istifadə tətbiqindən yararlanmaqla ondan istifadə etmək və ya başqa bazar iştirakçısına satmaq yolu ilə iqtisadi mənfəəti artırmaq bacarığı nəzərə alınır.

Cəmiyyət həmin şəraitdə müvafiq olan və ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mövcud olan məlumatlar üzrə müvafiq müşahidə edilən gəlirlərin istifadəsini artıran və müşahidə edilə bilməyən gəlirlərin istifadəsini azaldan qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir.

Ədalətli dəyəri ölçülən və maliyyə hesabatında açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mühüm olan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanmış ədalətli dəyər iyerarxiyasında təsnifləşdirilir:

- Səviyyə 1 – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- Səviyyə 2 – aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;
- Səviyyə 3 – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Maliyyə hesabatında dövrü əsasda tanınmış aktivlər və öhdəliklər üzrə Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş təsnifatla (bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanmış) iyerarxiyada Səviyyələr arasında köçürmələrin olubolmamasını müəyyən edir.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət yalnız aktiv üzrə pul daxil olmaları ilə bağlı müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün risk və imtiyazları əsas etibarilə digər müəssisəyə ötürdükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital

Borc və ya kapital aləti olaraq təsnifləşdirmə

Borc və kapital alətləri müqavilə razılaşmalarının məzmununa və maliyyə öhdəliyi ilə kapital alətinin təriflərinə uyğun olaraq ya maliyyə öhdəliyi, ya da kapital kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Kapital aləti müəssisənin bütün öhdəlikləri çıxıldıqdan sonra qalan aktivlərində hər hansı bir pay əldə etmək hüququ verən istənilən bir müqavilədir. Cəmiyyət tərəfindən buraxılan kapital alətləri birbaşa buraxılma xərcləri çıxılmaqla əldə edilən vəsaitlərin cəmi məbləğində tanınır.

Cəmiyyətin öz kapital alətlərini satınalması, kapitalı azaldan bir əməliyyatdır və nəticəsi kapital bölümündə tanınır. Cəmiyyətin öz kapital alətlərinin satınalması, satılması, buraxılması və ya ləğv edilməsi ilə bağlı yaranmış mənfəət və zərər məbləğləri mənfəət və zərər hesablarında tanınmamalıdır.

Maliyyə öhdəlikləri

Bütün maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə və MZVƏD əsasında tanınmaqla amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Maliyyə öhdəliyi (i) biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olduqda, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üçün nəzərdə tutlduğu halda maliyyə öhdəlikləri MZVƏD üzrə təsnif edilir.

(i) Biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olmayan, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üzrə təsnif edilməyən maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin, yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri, yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur. Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis balans məbləğinədək dəqiqliklə diskontlaşdıran dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət maliyyə öhdəliyini MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda (və ya maliyyə öhdəliyinin bir hissəsini) yalnız bu öhdəlik ləğv edildiyi halda, məsələn müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə və ya ləğv olunduqda və ya müddəti başa çatdığı zaman çıxarır.

Əsaslı şərtlərlə borc alətləri üzrə mövcud debitor və kreditor arasında mübadilə aparılması halları ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi nəzərə alınır. Eynilə, mövcud maliyyə öhdəliyinin və ya onun bir hissəsinin (debitorun maliyyə çətinlikləri ilə əlaqəli olmasından asılı olmayaraq) şərtlərinin əhəmiyyətli şəkildə dəyişdirilməsi, ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi tanınır.

Yeni yaradılmış maliyyə öhdəliyinin şərtlərinə əsasən, o cümlədən alınmış hər hansı haqqlar üzrə nağd ödənilmiş haqqlar və ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış ödənişlər də daxil olmaqla, pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyəri, ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyərindən ən az 10 faiz fərqləndikdə, yeni müddəaların əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olması hesab edilir. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərin dəyişdirilməsi öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınırsa, çəkilmiş xərclər və ya haqqlar ləğvetmə üzrə gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi tanınır. Mübadilə və ya dəyişdirmə öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınmırsa, hər hansı xərclər və ya haqqlar öhdəliyin qalıq dəyərində düzəliş olaraq tanınır və dəyişdirilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya olunur.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüququ olduqda, eləcə də Cəmiyyətin müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda əvəzləşdirilə bilər

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər

Debitor borcları gözlənilən pul axınlarını effektiv faiz dərəcəsi üsulundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərində uçota alınır. Cəmiyyət debitor borcları və müqavilə aktivləri üçün ehtimal olunan kredit zərərlərini hesablamaq üçün ehtiyat cədvəlindən istifadə edir. Ehtiyat dərəcələri oxşar zərər modellərinə malik olan müxtəlif müştəri seqmentləri üzrə (yəni, coğrafiya, məhsul növü, müştəri növü və reytinqi, akkreditiv və digər kredit növləri ilə əhatəsi) qruplarda vaxtı keçmiş günlərə əsaslanır.

Ehtiyat cədvəli ilkin olaraq Cəmiyyətin tarixən müşahidə olunmuş defolt dərəcələrinə əsaslanır. Cəmiyyət tarixi kredit zərəri təcrübəsini perspektiv məlumatlarla uyğunlaşdırmaq üçün cədvələ düzəlişlər edir. Məsələn, əgər istehsal sektorunda defolt sayının artmasına gətirib çıxaran proqnozlaşdırılan iqtisadi şərtlər (yəni, ümumi daxili məhsul) gələn il ərzində pisləşəcəkdirsə, bu zaman tarixi defolt dərəcələrinə düzəliş edilir. Hər bir hesabat tarixində tarixi müşahidə olunmuş defolt dərəcələri yenilənir və gələcək perspektiv ehtimallar təhlil edilir. Tətbiq olunduğu hallarda Cəmiyyət qarşı tərəflərin xarici dərəclərindən əldə edilmiş faiz dərəcələrinə əsaslanır.

Tarixi müşahidə olunmuş defolt dərəcələri, proqnozlaşdırılan iqtisadi şərtlər və ehtimal olunan kredit zərəri arasında korrelyasiyanın qiymətləndirilməsi əhəmiyyətli dərəcədə təxminlərdən ibarətdir. Ehtimal olunan kredit zərərinin məbləği şərtlərdə və iqtisadi şəraitdə dəyişikliklərə həssasdır. Cəmiyyətin tarixi kredit zərəri üzrə təcrübəsi və iqtisadi şəraitin proqnozu da gələcəkdə müştərinin faktiki defolt vəziyyətini tam şəkildə əks etdirə bilməz.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlər

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul vəsaitləri, tranzit pul vəsaitləri, banklardakı cari hesablar və ilkin ödəmə müddəti üç ay və ya daha az olan banklardakı qısamüddətli depozitlər, ƏDV depozit hesabı daxildir.

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər qarşı tərəf müqavilədə nəzərdə tutulmuş öhdəliklərini icra etdiyi zaman tanınır və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərdə uçota alınır.

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və ya xalis satış dəyərinin ən aşağı səviyyəsində uçota alınır. Mal-material ehtiyatlarının dəyəri orta çəkili dəyər prinsipinə əsaslanır və ehtiyatların əldə edilməsinə çəkilən xərcləri, eləcə də istehsal və ya emal xərclərini və bu aktivləri mövcud yerlərinə və vəziyyətinə gətirmək üçün çəkilən digər xərcləri əhatə edir. İstehsal edilmiş ehtiyatlar və tamamlanmamış işlərə münasibətdə isə, maya dəyəri adi iş qabiliyyətinə əsaslanan istehsal xərclərinin müvafiq hissəsini əhatə edir.

Xalis satış dəyəri, təxmini tamamlama və satış xərcləri çıxılmaqla, adi iş müddətində ehtimal olunan satış qiymətidir.

Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri

Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri zərər üzrə ehtiyat çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Avans ödənişləri ilə bağlı mal və ya xidmətlərin bir ildən sonra əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda və ya ilkin tanınma zamanı aktivlə bağlı avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edildikdə hesabat tarixində bu avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edilir. Uzunmüddətli avans ödənişləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əmlak, tikili və avadanlıqların təchizatçılarına avans ödənişləri olaraq təsnif və təqdim edilir.

Aktivlərin əldə olunması üçün ödənilmiş avanslar Cəmiyyət aktivin nəzarətini ələ keçirdikdən sonra aktivin qalıq dəyərinə köçürülür və aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal olunur. Avans ödənişlərinə aid olan mal və ya xidmətlər əldə olunan zaman digər əməliyyatlar üzrə avans ödənişləri mənfəət və zərər hesablarına silinir. Avans ödənişləri ilə bağlı aktivlər mal və ya xidmətlərin əldə olunmadığına dair göstərici olduqda, avans ödənişlərinin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və müvafiq dəyərsizləşmə zərəri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

Əlavə Dəyər Vergisi

Ödəniləcək ƏDV və iddia olunan əvəzləşdiriləcək ƏDV arasındakı fərq hesabat ayından sonra 20 gün ərzində dövlət büdcəsinə ödənilir. Satış ilə əlaqədar ödəniləcək əlavə dəyər vergisi vergi orqanlarına bu satışların qarşılığında ödəniş alındıqda ödənilir. Əvəzləşdiriləcək ƏDV bir qayda olaraq elektron ƏDV hesab fakturası alındıqdan sonra ödəniləcək ƏDV ilə əvəzləşdirilir. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis əsaslarla hesablanmasına icazə verir.

Satış və alış ilə əlaqədar olan ƏDV maliyyə vəziyyəti hesabatında ümumi məbləğdə uçota alınır və aktiv və öhdəlik kimi ayrıca olaraq açıqlanır. Alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi ilə əlaqədar ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə zərəri ƏDV daxil olmaqla borcluya aid olan ümumi məbləğin tərkibində uçota alınır.

ƏDV depozit hesabı

Əlavə Dəyər Vergisi (“ƏDV”) depozit hesabı sistemi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən ƏDV ilə bağlı neqativ halların qarşısını almaq məqsədilə tətbiq olunan sistemdir. 1 yanvar 2008-ci il tarixindən Vergilər Məcəlləsinə edilmiş düzəlişlərə əsasən, ƏDV ödənişinin məbləği təqdim olunmuş ƏDV hesab-fakturalarına uyğun olaraq vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabında aparılan əməliyyatlar çərçivəsində bu hesaba ödənilmiş olduğu vergi məbləğidir.

Bu modulun köməkliyi ilə, vergi ödəyicisi ƏDV hesab fakturasında qeyd olunmuş ƏDV məbləğini digər vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına ödəyir. Eyni zamanda dövlət büdcəsi qarşısında bütün növ vergi öhdəlikləri və Gömrük Komitəsinə ödənilməli olan idxal əməliyyatları ilə bağlı ƏDV məbləğləri vergi ödəyicisi tərəfindən ƏDV depozit hesabı vasitəsilə ödənilə bilər. Ödənilmiş məbləğlər barəsində məlumat vergi orqanı tərəfindən Baş Dövlət Xəzinədarlığına və daha sonra Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına (“ARMB”) ötürülür. Mərkəzi Bank Baş Dövlət Xəzinədarlığı (“BDX”) tərəfindən təqdim olunmuş məlumat əsasında məbləğlərin müvafiq yerli xəzinədarlıq orqanlarına köçürülməsini təmin edir. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti təqdim olunmuş məlumatda qeyd edilən məbləğlərin vergi ödəyicisinin şəxsi faylına daxil edilməsini təmin edir. Cari sistem Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Məlumatı Sisteminə qoşulmuşdur. Eyni zamanda BDX-də və ARMB-də elektron məlumat mübadiləsi təşkil olunmuşdur.

ƏDV depozit hesabının tətbiqi ödənişlərə və qaytarılan ƏDV məbləğlərinə vaxtlı-vaxtında nəzarət etmək imkanı verir. Vergi borcları olan vergi ödəyiciləri bu məbləğləri yalnız Dövlət Büdcəsinə köçürə bilər. Vergi ödəyiciləri banklara getmədən dövlət büdcəsinə, digər vergi ödəyicilərinin ƏDV depozit hesabına və Gömrük Komitəsinə depozit hesabı vasitəsilə ödəniş edə bilərlər. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti xüsusi proqram təminatından istifadə etməklə depozit hesabıyla aparılan bütün əməliyyatlara avtomatik şəkildə nəzarət edir.

ƏDV depozit hesabındakı vəsaitlərdən istifadə məhdudlaşdırılmışdır və yalnız ƏDV və digər müvafiq vergilərlə bağlı əməliyyatlar üçün istifadə edilə bilər.

Lizinq sazişləri

İcarə nəzərdən keçirildiyi müddət ərzində aktivdən (əsas aktivdən) istifadə üzrə müqavilədir. Əgər müştərinin müəyyən edilmiş aktivin istifadəsi üzrə və aktivin birbaşa istifadəsi nəticəsində yaranan iqtisadi mənfəəti əldə etmək hüququ varsa, nəzarətin davam etdiyi hesab edilir.

İcarə öhdəliyi başladıqda Mərkəz qısa müddətli, eləcə də aşağı dəyərli icarə öhdəliyindən başqa bütün icarələr üçün aktiv və icarə öhdəliyini istifadə hüququnu tanıyır.

Aktivdən istifadə hüququ əvvəlcə maya dəyəri ilə ölçülür və sonradan yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə ölçülür.

İcarə öhdəliyi əvvəlcə gələcək icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülür. Sonradan icarə öhdəlikləri faiz və icarə ödənişləri üçün düzəldilir.

Cəmiyyətin rəhbərliyi keçmiş dövrlərə aid məlumatlara əsaslanaraq icarə şərtlərinin müəyyənləşdirilməsində müəyyən təxminlərdən istifadə etmişdir.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı Cəmiyyətin səhmdarının qoyduğu kapitalın məbləğidir. Cəmiyyət nizamnamə kapitalını səhmdarın təsdiqi çərçivəsində artıra və ya azalda bilər.

Xarici valyuta əməliyyatları

Cəmiyyətin funksional valyutası fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional və hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır (“AZN”).

Monetar aktiv və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan, rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyuta əməliyyatları əməliyyat tarixində mövcud olan məzənnə ilə uçota alınır.

İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinə təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

Maliyyə hesabatının hazırlanması zamanı Cəmiyyət aşağıda göstərilən valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

		31.12.2019	**31.12.2018**
Valyuta	**Kod**	**Məzənnə**	**Məzənnə**
1 ABŞ dolları	USD	1.7000	1.7000
1 Avro	EUR	1.9035	1.9468
1 Rusiya rublu	RUB	0.0274	0.0245

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Onlar iqtisadi cəhətdən səmərəli resursların məxarici ehtimalı olmayanadək MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın qeydlərində açıqlanır.

Şərti aktivlər MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeyd olunmur, lakin, iqtisadi mənfəət əldə edilməsi ehtimalı olduqda maliyyə hesabatında açıqlanır.

Gəlirlər

Gəlir müəssisənin adi fəaliyyətindən yaranan mədaxildir. Mədaxil dövr ərzində səhmdarların əlavə kapital qoyuluşları istisna olmaqla, aktivlərin daxil olması, böyüməsi və ya öhdəliklərin azalması səbəbindən müəssisənin kapitalının artması ilə nəticələnənən iqtisadi faydalardır.

Gəlir hesablama metodu ilə tanınır. Gəlirin tanınması onunla bağlı pul vəsaitinin ödənilməsi heç də əsas şərt deyil. Məhsulların satışından əldə edilən gəlirlər adətən həmin məhsulların yükləndiyi zaman məhsullar üzərində nəzarətin ötürüldüyü anda qeydə alınır. Gəlir ƏDV, aksiz, güzəştlər və satışdan tutulan digər vergilər (əgər mövcuddursa) çıxılmaqla göstərilir.

Gəlir məhsul və ya xidmətlərin müştərinin nəzarətinə verildikdə tanınır. Nəzarət alıcının aktivdən qalan faydaya sahib olma və ondan istifadəyə əsaslanır. Müəssisə kontrakt bağlanarkən məhsul və ya xidmət üzərində nəzarətin dövr üzrə və ya konkret vaxt anında keçdiyini təyin etməlidir.

Cəmiyyət gəliri dövr üzrə aşağıdakı şərtlər daxilində tanıya bilər:

- Cəmiyyət öhdəlikləri icra etdikcə alıcı faydanı qəbul edir və istehlak edir – adətən xidmət müqavilələrinə şamil edilir, məsələn təmizlik xidmətləri
- Cəmiyyət müştərinin nəzarət etdiyi aktivləri yaradır və ya artırır – belə hallar adətən müəssisə məhsulu istehsal etdikcə müştərinin onu əldə etməsi hallarında olur
- Cəmiyyətin yaratdığı aktivin alternativ istifadəsi yoxdur və müəssisə işin görüldüyü tarixə ödənişi almağa hüququ var – bu şərt əməliyyatın yuxarıdakı iki hala uyğun olmadığı halda nəzərdən keçirilir.

Əgər öhdəlik dövr üzrə icra olunmursa müəssisə gəliri konkret vaxt anında tanıyır.

Nəzarətin Cəmiyyətdən alıcıya keçməsini aşağıdakı indikatorlar göstərir:

- Cəmiyyətin ödənişi almaq hüququ yaranıb
- Cəmiyyət aktivin hüquqi titulunu müştəriyə ötürüb
- Aktivin fiziki sahibliyi müştəriyə ötürülüb
- Cəmiyyət əməmiyyətli riskləri və mükafatları müştəriyə ötürüb
- Müştəri aktivi qəbul edib.

Gəlirin tanınması üçün yuxarıdakı meyarların hamısının eyni zamanda yerinə yetirilmiş olması zəruri deyil. Cəmiyyətdə iş və xidmətlərin göstərilməsi zamanı gəlirlər hazırkı tarixədək çəkilmiş məsrəflərin əməliyyat üzrə qiymətləndirilmiş ümumi məsrəflərə faiz nisbəti metodundan istfadə edərək tanınırlar.

Xərclər

Müqavilə xərclərinin tanınması
Cəmiyyət müqaviləni əldə etmək üçün çəkdiyi marjinal xərcləri bərpa edəcəyinə əmindirsə onu aktiv kimi tanımalıdır. Artan (marjinal) xərclər müqaivləni əldə etməklə əlaqədar ortaya çıxan xərclərdir. Müqavilədən asılı olmayaraq mövcud olan xərclər isə kapitallaşdırılmamalıdır. Əgər kapitallaşdırılan xərclərin amortizasiya müddəti bir ildən az olarsa Cəmiyyət belə xərcləri yarandıqca silə bilər.

Xərclərin uçotu
Xərc gəliri əldə etmək üçün çəkilən məsrəfdir. Xərc ödəmə vaxtından asılı olmayaraq müəssisənin ödəmə öhdəliyi yarandığı və resursların müəssisədən kənara getməsi əminliyi yarandığı anda tanınır.
Müəssisələrdə istehsal xərclərinin uçotu (məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası) normativ metodu ilə aparılır.
Dolayı (ümumistehsal) xərclər istehsal olunan məhsullar arasında material xərclərinə mütənasib bölünür.

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR

Cəmiyyətin MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir.

Nəticədə biznes fəaliyyətlərinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bir çox maddələrin dəqiq qiymətləndirilməsi mümkün olmur və yalnız müəyyən ehtimallar irəli sürülə bilər. Ehtimallar MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat hazırlanarkən ən son məlumatlara əsaslanan mühakimələri nəzərdə tutur. Gələcək hadisələr haqqında mövcud

vəziyyət və ehtimallar Cəmiyyətin nəzarətindən kənarda yaranan bazar dəyişiklikləri və ya şəraitə görə dəyişə bilər. Bu cür dəyişikliklər baş verdikləri zaman Cəmiyyət tərəfindən edilən təxminlərdə öz əksini tapır.

Ən əhəmiyyətli təxminlər əmlak və avadanlıqların amortizasiya dövrü, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmiş mal və material ehtiyatları üzrə ehtiyatlar ilə bağlıdır. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

Mülahizələr

Cəmiyyətin mühasibat uçotu siyasətinin tətbiq edilməsi prosesində rəhbərlik MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında tanınmış məbləğlər üzrə nəzərə alınmış əhəmiyyətli təsiri olan təxminlərdən başqa aşağıdakı mülahizələri edir.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə ədalətli dəyər

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin Cəmiyyətə təhvil verildiyi tarixə hesablanmış şərti dəyər olaraq ədalətli dəyərlə ölçülmüşdür.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin bazar dəyəri, 13 saylı MHBS-ə əsasən əmlakın, tikili və avadanlıqların ədalətli dəyərinə bərabər olan bənzər əmlak, tikili və avadanlıqlar üçün bazar satış qiymətlərinin təhlilini əhatə edən bazar yanaşması metodu ilə qiymətləndirilmişdir.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyət hər maliyyə ilinin sonunda əmlak, tikili, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin qalan faydalı istifadə müddətini qiymətləndirir. Bu aktivlərin nəzərdə tutulan faydalı istifadə müddəti ötən ilin qiymətləndirilməsindən fərqli olduqda, 8 saylı MUBS “Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalar” standartına müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak, tikili və avadanlıqların qalıq dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə təsirləri olur.

Əmlak, tikili və avadanlıqların və digər qeyri-maliyyə aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər bir hesabat tarixinə aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair ehtimalın olmasını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə ehtimal mövcuddursa və ya fərdi aktiv üçün illik dəyərsizləşmə üzrə təhlil tələb edilirsə Cəmiyyət aktivin əvəz olunması dəyərini təxmin edir. Aktivin əvəz olunma dəyəri onun digər aktivlərdən müstəqil şəkildə pul vəsaitləri yaratmaq qabiliyyətinin olduğu hallar istisna olmaqla, aktivin və ya pul vəsaiti yaradan vahidin ən yüksək ədalətli dəyərindən satış xərcləri və istifadə dəyəri çıxılması nəticəsində yaranan dəyərə bərabərdir.

Aktivin ədalətli dəyəri onun əvəzolunma dəyərindən artıq olduqda aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun qalıq dəyəri müvafiq olaraq azaldılır. İstifadə dəyərini qiymətləndirərkən, pulun zaman dəyəri və aktivə xas olan risklərin cari bazar qiymətləndirməsini əks etdirən vergidən öncə diskont dərəcəsi istifadə edilərək ehtimal olunan gələcək pul axınları mövcud dəyərinə diskontlaşdırılır. Satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri müəyyən edərkən, cari bazar əməliyyatları (mövcud olduqda) nəzərə alınır. Bu cür əməliyyatlar müəyyən edilə bilmədikdə, müvafiq qiymətləndirmə modeli istifadə olunur.

Cəmiyyət dəyərsizləşmə üzrə hesablamanı, fərdi aktivin ayrıldığı Cəmiyyətin hər bir nağd yaradan vahidi (CGU) üçün ayrı-ayrılıqda hazırlanan ətraflı büdcələrə və proqnoz hesablamalarına əsaslanır. Bu büdcələr və proqnoz hesablamaları ümumilikdə 5 illik dövrü əhatə edir. Daha uzun dövrlər üçün, uzunmüddətli böyümə sürəti müəyyənləşdirilir və beşinci ildən sonra gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün tətbiq olunur. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə əsas vəsaitlər üzrə yığılmış dəyərsizləşmə zərəri 530,743 AZN təşkil etmişdir.

Mal-material ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi

Mal-material ehtiyatları maya dəyər və ya xalis satış dəyərindən daha az olan məbləğdə qiymətləndirilir. Cəmiyyət uyğun olduqda köhnəlmiş və az istifadə edilən mal-material ehtiyatlarının qalıq dəyərini xalis satış dəyərinə qədər azaldaraq uçota alır. Mal-material ehtiyatlarının silinməsi üzrə yaranan faktiki dəyər xalis satış dəyərindən fərqli ola bilər; istənilən fərqin gələcək əməliyyat nəticələri üzərində əhəmiyyətli təsiri ola bilər.

ƏDV-nin bərpası

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət mal və xidmətlərin satışından yaranan ƏDV-nin bərpasını qiymətləndirir. Cəmiyyət bu məbləğləri yalnız gələcəkdə yaranacaq ƏDV öhdəliyinin əvəzləşdirilməsi və ya vergi orqanlarından toplanması vasitəsilə ala bilər. ƏDV üzrə alınacaq vəsaitlərin bərpası qiymətləndirilərkən Cəmiyyət planlaşdırılmış ƏDV öhdəliyi, dövlət vergi orqanları ilə yazışmaları və tarixi bərpa təcrübəsi ilə bağlı daxili vergi departamentindən alınan məlumatları nəzərə alır.

ƏDV-nin bərpasının cari məbləği Cəmiyyətin təxminlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər və bu da öz növbəsində əməliyyat nəticələrinə təsir göstərə bilər.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin ölçülməsi

Cəmiyyətin bir sıra mühasibat uçotu siyasəti və açıqlamaları, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərin ölçülməsini tələb edir.

Cəmiyyət ədalətli dəyərin ölçülməsi ilə əlaqədar olaraq müəyyən nəzarət çərçivəsinə malikdir.

Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçərkən, Cəmiyyət mümkün qədər bazarda müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edir. Ədalətli dəyərlər aşağıdakı qiymətləndirmə üsullarında istifadə olunan məlumatlara əsaslanaraq ədalətli dəyər iyerarxiyasında müxtəlif səviyyələrdə təsnifləşdirilir.

- *Səviyyə 1* – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- *Səviyyə 2* – aktiv və ya öhdəlik üzrə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilir) müqayisə edilə bilən 1-ci düzəlişdə daxil edilmiş qiymətlərdən başqa daxilolmalar;
- *Səviyyə 3* – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Bir aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə edilən məlumatlar, ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində təsnif edilə bilərsə, ədalətli dəyər iyerarxiyasının eyni dərəcəsi bütün ölçmə üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş kimi ədalətli dəyərin ölçülməsi bütünlükdə təsnif edilir.

Cari vergilər

Azərbaycanda vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi tez-tez baş verən şərhlərə və dəyişiklərə məruz qalır. Bundan başqa Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq olunan vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərhi, Cəmiyyətin rəhbərliyinin şərhi ilə uyğun gəlməyə bilər. Nəticədə, vergi orqanları əməliyyatları yenidən təsnif edə bilər və Cəmiyyətin işçiləri əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergi, cərimə və faiz ödəmələrinə məruz qala bilərlər.

Vergi və gömrük qurumları müəssisənin fəaliyyətinin nəzərdən keçiriləcəyi ildən əvvəlki üç il ərzində vergi öhdəliklərini yoxlaya bilərlər. Cəmiyyətin fəaliyyətinin nəzərdən keçirilməsi müəyyən şərtlər çərçivəsində daha uzun müddətləri də əhatə edə bilər. 1 yanvar 2020-ci il tarixinə rəhbərlik hesab edir ki, onların müvafiq qanunvericiliklə bağlı şərhləri uyğundur və ehtimal olunur ki, Cəmiyyətin vergi, valyuta və gömrüklə bağlı cari vəziyyəti dəyişməyəcək.

Təxirə salınmış vergilər

Təxirə salınmış vergi aktivləri istifadə olunmayan vergi zərərləri üçün zərərlərin istifadə oluna biləcəyi vergiyə cəlb olunan mənfəətin olması ehtimalı daxilində tanınır. Gələcək vergi planlaşdırma strategiyaları ilə birlikdə ehtimal olunan vaxt və gələcək vergiyə cəlb olunan mənfəət səviyyəsinə əsaslanaraq, təxirə salınmış vergi aktivlərinin məbləğini müəyyənləşdirmək üçün əhəmiyyətli idarəetmə qərarı tələb olunur.

İcarə müddəti və artan borc dərəcəsinin qiymətləndirilməsi

Cəmiyyət icarə müddətini icarənin həyata keçirilməsinin məqsədəuyğun olduğu təqdirdə icarə müddətinin uzadılması variantının əhatə etdiyi bütün dövrlərlə və ya icarəyə xitam vermə opsiyasının əhatə olunduğu hər hansı bir müddətlə, əgər yerinə yetirilməməsinin əsaslı şəkildə müəyyənləşdirildiyi təqdirdə, icarə müddətinin ləğv olunmayan müddəti kimi təyin edir.

Cəmiyyətin müddətinin uzadılması və ya ləğv edilməsi seçimlərini özündə əks etdirən bir neçə icarə müqaviləsi mövcuddur. Cəmiyyət icarəni yeniləmək və ya ləğv etmək seçimini həyata keçiribkeçirməyəcəyini məqbul çərçivə daxilində müəyyən olub-olmadığını qiymətləndirərkən təxminlərdən istifadə edir. Yəni həm yeniləməni, həm də ləğv etməni həyata keçirmək üçün iqtisadi stimul yaradan bütün müvafiq amilləri nəzərə alır. Başlama tarixindən sonra yeniləmə və ya ləğv etmə seçimini həyata keçirmək və ya istifadə etməmə qabiliyyətinə təsir edən əhəmiyyətli dərəcədə bir hadisə və ya onun nəzarəti altında olan şərtlərdə dəyişiklik baş verdikdə, Cəmiyyət icarə müddəti ilə bağlı ehtimallarını yenidən qiymətləndirir.

Cəmiyyət icarəyə aid birbaşa faiz dərəcəsini asanlıqla müəyyən edə bilmədiyi üçün icarə öhdəliklərini ölçmək üçün artan borc üzrə faiz dərəcəsindən (‘IBR’) istifadə edir. Bu, bənzər müddətdə borc almaq üçün Cəmiyyətin ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir və bənzər təminatla, bənzər mühitdə aktivlərdən istifadə hüququ üzrə eyni dəyərə bərabər olan aktivin əldə edilməsi üçün tələb olacaq vəsaitdir. Bu səbəbdən IBR, müşahidə edilə bilən dərəcələr olmadıqda və ya icarə şərtlərini əks etdirmək üçün düzəliş edilməli olduqda qiymətləndirmə tələb edən şirkətin ‘ödəməli olduğunu’ əks etdirir. 1 yanvar 2020-ci il tarixinə rəhbərlik tərəfindən istifadə edilən IBR% 9.25 olmuşdur.

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ

Cəmiyyət, fəaliyyətinə aid olan və 31 dekabr 2019-ci il tarixində başa çatan illik hesabat dövrü üçün qüvvədə olan BMUSŞ və BMUS-un BMHŞK tərəfindən dərc olunmuş və tətbiq olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş Standart və Şərhləri qəbul etmişdir. Aşağıdakı standartların 1 yanvar 2020-ci il tarixindən sonra 1 yanvar 2022-ci il tarixinədək qüvvəyə minməsi gözlənilir. Bununla belə, 1 saylı MHBS-ə əsasən, Cəmiyyət bu standartları daha əvvəl qəbul etmişdir.

3 saylı MHBS Müəssisələrin Birləşməsi. “Müəssisə” tərifinə edilən Düzəliş – Düzəlişlər şirkətlərə əldə edilmiş aktivlərin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu müəyyənləşdirməyə kömək edəcək.

Edilmiş düzəliş biznes xidmətlərinin nəticələrinin müştəriləri məhsul və xidmətlər ilə təmin etmək olduğunu vurğulayır. Halbuki əvvəlki anlayışa əsasən, biznes anlayışı dividend şəklində, daha aşağı xərclərə və ya investorlara və digərlərinə iqtisadi mənfəət təmin etmək məqsədi daşıyırdı. Alınan aktivin biznes və ya aktivlər qrupu olduğunu fərqləndirmək vacibdir, çünki, alıcı qudvili yalnız biznes alarkən tanıyır. Dəyişikliklərə əsasən, “biznes”in yeni tərifi müştərilərə məhsul və ya xidmətlər təqdim etmək, investisiya gəliri yaratmaq (məsələn, dividendlər və faizlər) və ya adi fəaliyyətdən digər gəlirlər yaratmaq məqsədilə aparıla və idarə oluna bilən fəaliyyət və aktivlərin məcmusudur.

Şirkətlərdən “Müəssisə” tərifinə edilən düzəlişi 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra baş verən satınalmalara tətbiq etmələri tələb olunur. Standartın daha erkən tətbiq edilməsinə icazə verilir. Cəmiyyət bu

düzəlişin tətbiqinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatlarında heç bir dəyişiklik edilməmişdir.

“Əhəmiyyətlilik” anlayışının yeni tərifi – MUBSŞ şirkətlərin əhəmiyyətliliklə bağlı qərarları daha asan verməsi üçün əhəmiyyətlilik prinsipinə düzəlişlər dərc etmişdir. Yeni dəyişikliklər 1 saylı BMUS “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı” və 8 saylı BMUS “Mühasibat Uçotu Qaydaları, Uçot Ehtimallarındakı Dəyişikliklər və Xətalar”a şamil edilir.

Dəyişikliklər əhəmiyyətliliyin tərifini və bu günə qədər MHBS-in digər standartlarında göstərilmiş olan əhəmiyyətlilik prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı təlimatları da hesabat hazırlayanlar üçün aydınlaşdırır. Yeni tərifə əsasən, məlumat o zaman əhəmiyyətli sayılır ki, onun gizlədilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsinin maliyyə hesabatını ümumi məqsədlər üçün istifadə edən əsas tərəflərin qərarlarına təsir etməsi ehtimal edilir və bu məlumat hesabat hazırlayan konkret müəssisə üzrə maliyyə məlumatı xarakterinə malikdir.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci ildən qüvvəyə minir. Daha erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Cəmiyyət bu dəyişikliyin tətbiq edilməsinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında bu təsirləri nəzərə almışdır.

Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) Banklararası Təklif Olunan Faiz Həddi (“BTFH”) üzrə aparılan islahatların maliyyə hesabatlılığı üzrə yarana biləcək potensial təsirinə cavab olaraq, **“Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı”-nı (9 saylı MHBS, 39 saylı BMUS və 7 saylı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri”)** dərc etmişdir. Baza faiz dərəcəsi islahatlarına əsasən:

- islahat nəticəsində müəssisələrin, hedc olunmuş pul axınlarının və hedcinq aləti üzrə pul axınlarının əsaslandığı baza faiz dərəcəsinin dəyişilməyəcəyini ehtimal edərək, tətbiq ediləcək hedcinq uçotu üzrə bəzi tələblər yenidən müəyyənləşdirilir;
- baza faiz dərəcəsi islahatı birbaşa təsir etdiyi bütün hedcinq münasibətləri üçün məcburidir;
- bu islahat, islahat nəticəsində yaranacaq digər nəticələrin həlli üçün nəzərdə tutulmamışdır (əgər hedcinq münasibətləri düzəlişlərdə göstərilməmiş səbəblər nəticəsində, hedcinq uçotu tələblərinə cavab vermirsə, hedcinq uçotunun dayandırılması tələb olunur); və
- düzəlişlərin müəssisələrin hedcinq münasibətlərinə hansı dərəcədə təsir göstərməsi barədə xüsusi açıqlamalar tələb olunur.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Cəmiyyət bu dəyişikliyin tətbiq edilməsinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatlarında heç bir dəyişiklik edilməmişdir.

15 may 2020-ci ildə BMUSŞ icarəçilərə “**COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri (16 saylı MHBS-ə edilmiş Düzəliş)”** icarəçilərə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi düzəlişi edilmişdir.

COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri üzrə dəyişikliklər (16 saylı MHBS-ə edilmiş düzəliş) 16 saylı MHBS-ə aşağıdakı düzəlişləri etmişdir:

- icarəçilərə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən, icarə modifikasiyası olmadığı kimi, COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştlərini hesaba verməlırini tələb etmək;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən bu faktı açıqlamalarını tələb etməlidir; və
- icarəçilərdən 8 saylı BMUS-a uyğun olaraq güzəşt tədbirlərini retrospektiv şəkildə tətbiq etmələrini tələb etsələr də, əvvəlki dövr rəqəmlərini yenidən tələb etmələrini tələb etmirlər.

Dəyişikliklər 1 iyun 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir. 28 may 2020-ci il tarixində dərc olunması hələ də təsdiqlənməmiş maliyyə hesabatı da daxil olmaqla, erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Düzəliş aralıq hesabatlar üçün də uyğundur.

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN, HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiq olunduğu tarixdə, qüvvədə olma tarixindən əvvəl Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş Standartlar və Şərhlər istisna olmaqla, aşağıdakı Şərhlər dərc edilmiş, lakin, hazırda qəbul edilməmişdir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər – 2020-ci il yanvar ayında BMUSŞ “Cari və Uzunmüddətli olmaqla, Öhdəliklərin Təsnifatı (1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər)” dərc etmişdir. Düzəlişlər öhdəliklərin 1 saylı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılaşmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir. Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə düzəlişlər (1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir. Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

17 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri” 2017-ci ilin may ayında verilmiş və 4 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilərinə 17 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni tətbiq etməlidir.

17 saylı MHBS, 1 yanvar 2023-cü il və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. 15 saylı MHBS “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” və 9 saylı MHBS “Maliyyə Alətləri” standartları ilə birlikdə tətbiq olunarsa, erkən tətbiqinə icazə verilir.

10 saylı MHBS “Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları” və 28 saylı BMUS (düzəlişlər):
“İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” – 10 saylı MHBS və 28 saylı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərtilə tanınmasını tələb edir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ ki, MUBSŞ tərəfindən müəyyən edilməmişdir, lakin, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ QALIQLAR VƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Cəmiyyətin nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə

əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətlər nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, istiqsadi məzmununa diqqət yetirilir.

Cəmiyyət dövlət müəssisələri ilə əlaqədar 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS əsasında əlaqəli tərəflə əməliyyatlar və cari qalıqlar, o cümlədən təəhhüdlər ilə bağlı müəyyən məlumatların açıqlanması tələblərindən istisnanı tətbiq etmişdir. Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir. Cəmiyyətin bilavasitə nəzarətçi tərəfi Azərbaycan Respublikası Hökumətinə məxsus olan “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyətidir.

Cəmiyyət dövlət ilə əlaqəli qurumlar üçün açıqlama tələbi ilə əlaqədar 24 saylı MUBS “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması”nın 25-ci bəndində qeyd olunmuş güzəştdən istifadə etmişdir.

Hesabat təqdim edən müəssisə əlaqəli tərəf əməliyyatları və öhdəliklər daxil olmaqla, qalıq borclarla əlaqəli 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən azaddır.

Hesabat təqdim edən müəssisə əlaqəli tərəf əməliyyatları və öhdəliklər də daxil olmaqla, qalıq borclarla əlaqəli 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən aşağıdakılar ilə birlikdə azaddır:

(a) hesabat təqdim edən müəssisə nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya üzərində əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olan hökumət; və

(b) eyni hökumətin həm təqdim edən müəssisənin, həm də digər təşkilatın nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya üzərində əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olduğu üçün əlaqəli tərəf olan başqa bir müəssisə.

Dövlətlə əlaqəli təşkilatlarla əməliyyatlara elektrik enerjisi, qaz, benzin alınması və digər xidmətlərin alınması daxildir.

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Aktiv və öhdəliklər üzrə qalıqlar		
Debitor borc	43,315	25,784
Əlaqəli tərəfdən alınacaq borc	2,970,204	-
Kreditor borc	25,088	-
Təsisçiyə olan borc	13,000,000	28,301,929

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixləri üzrə əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Gəlir və xərclər		
Gəlirlər	7,838	-
Xərclər	334,642	21,851

7. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

	Binalar və bənzər tikililər	Torpaq	Maşınlar və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Digər	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
İlkin hesabat 31 dekabr 2019-cu il	**30,222,425**		**43,481,068**	**17,044,560**	**576,648**		**91,324,702**
Yığılmış könəlmə 31 dekabr 2019-cu il	(714,361)		(1,903,974)	(769,929)	(19,040)		**(3,407,305)**
Xalis qalıq dəyəri 31 dekabr 2019-cu il	29,508,064	-	41,577,094	16,274,631	557,608	-	**87,917,397**

31 dekabr 2019-cu il tarixinə, əmlak, tikili və avadanlıqlar kateqoriyasına aid, istifadəsinə məhdudiyyət qoyulmuş və ya öhdəliklərin təminatı olaraq girov qoyulmuş hər hansı bir aktiv mövcud olmamışdır.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə əsas vəsaitlər üzrə yığılmış dəyərsizləşmə zərəri 530,743 AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə əmlak, tikili və avadanlıqlar kateqoriyasındakı maşın və avadanlıqlar sinifinə aid qalıq dəyəri 2,969,835 AZN təşkil edən aktivlər əkinçilikdə istifadə üçün nəzərdə tutulmuş aktivlər ilə bağlı istifadə hüquqlarını əks etdirir.

8. TƏXİRƏ SALINMIŞ VERGİ AKTİVİ

Cəmiyyət cari mənfəət vergisi borcunu, eləcə də aktiv və öhdəliklər ilə əlaqəli vergi əsaslarını, Cəmiyyətin fəaliyyət göstərdiyi Azərbaycan Respublikasının MHBS-dən fərqli olan qanuni vergi qaydalarına uyğun olaraq ölçür və uçota alır.

Cəmiyyət müəyyən xərclərdən vergi çıxılmaması və müəyyən gəlirlərin vergi məqsədləri üçün vergiyə cəlb edilməməsi kimi qəbul edilməsi səbəbindən müəyyən qalıcı vergi fərqlərinə məruz qalır.

Təxirə salınmış vergilər, maliyyə hesabatı məqsədləri üçün aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə vergi məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirlərini əks etdirir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə olan müvəqqəti fərqlər, əsasən gəlir və xərclərin tanınma metodları/müddəti ilə yanaşı, müəyyən aktivlər üçün vergi bazalarının fərqlərindən yaranmış müvəqqəti fərqlər ilə əlaqədardır.

Xüsusilə Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyi müxtəlif təfsir və dəyişikliklərə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, rəhbərliyin vergi qanunvericiliyinin şərhi vergi orqanlarının şərhlərindən fərqli ola bildiyindən, əməliyyatlar vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər və nəticədə Cəmiyyət, bu MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında ilkin hesabat üçün əhəmiyyətli sayıla biləcək əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər.

31 dekabr 2019-cu il üzrə müvəqqəti fərqlər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər:		
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	67,310	
Lizinq öhdəliyi	290,805	
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**358,115**	
Təxirə salınmış vergi aktivi	358,115	
Net deferred tax asset in 20%	**71,623**	

9. UZUN MÜDDƏTLİ AKTİVLƏR

Uzunmüddətli aktivlərə 2,970,204 AZN məbləğində əlaqəli tərəfə manat ilə verilmiş borc vəsaitləri daxildir. Borcun qaytarılmasının 2021-ci il ərzində həyata keçirilməsi təxmin edilir.

Uzunmüddətli aktivlərdə 31 dekabr 2019-cu il tarixinə əmlak, tikili və avadanlıqların əldə edilməsi ilə bağlı əvvəlcədən ödəniş 943,017 AZN təşkil etmiş və gələcəkdə əkinçilikdə istifadə ediləcək nəqliyyat vasitələrinin alınması məqsədi daşıyır.

	31 dekabr 2019-cu il
Verilmiş uzunmüddətli borclar (əlaqəli tərəflər)	2,970,204
Əmlaklara görə ödənilmiş avans	943,017
Cəmi digər uzunmüddətli aktivlər	**3,913,221**

10. MAL-MATERİAL EHTİYATI

Mal-material ehtiyatlarına daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Xammal	38,868,147	25,276,510
Emalda olan mal-material	2,850,385	
Hazır məhsul	30,054,142	14,401,913
Digər material və ehtiyyat hissələri	1,977,305	
Cəmi mal-material ehtiyatları	**73,749,979**	**39,678,423**

11. DEBİTOR BORCLARI

31 dekabr 2019-cu il tarixinə debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlərə, fermerlərə satılmış mallar və göstərilmiş xidmətlər üçün Azərbaycan Respublikası hökumətindən alınacaq 1,101,195 AZN məbləğində vəsaitlər və satışdan yaranmış alınacaq vəsaitlərdən ibarətdir.

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Debitor borclar	112,174	
Digər alacaqlar	1,207,488	
Cəmi	**1,319,662**	**-**

Debitor borcları faiz gəliri yaratmır, adətən 1 aya qədər ödənilir və AZN ilə ifadə olunur. Cəmiyyətin debitor borclarının coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası olmuşdur.

12. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (AZN)	8,243	2,422,546
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (Rubl)	904	
Kassadakı pul vəsaitləri		
ƏDV depozit hesabı		
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	**9,147**	**2,422,546**

13. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri	696,601	
Vergilər üzrə alınacaq vəsaitlər	109,557	
Təxirə salınmış xərclər	384,308	1,164,252
Cəmi digər cari aktivlər	**1,190,466**	**1,164,252**

Əvəzləşdirilən ƏDV hesabat tarixində ödənilməmiş alışlara aiddir. Əvəzləşdirilən ƏDV, alışlar üçün ödəniş edildikdə hesablanan ƏDV məbləğindən azaldılır.

14. UZUN MÜDDƏTLİ QİYMƏTLƏNDİRİLMİŞ ÖHDƏLİKLƏR

31 dekabr 2019-cu il tarixinə təxirə salınmış gəlirə, əsas vəsaitlərin satınalınması ilə əlaqədar hökumətdən alınmış 5,267,536 AZN məbləğində subsidiya daxil edilmişdir. Subsidiya iki hissəyə təsnifləşdirilmişdir, uzun müddətli və qısa müddətli.

	31 dekabr 2019-cu il
Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş təxirə salınmış gəlirlər	4,990,297
Cəmu təxirə salınmış gəlirlər	**4,990,297**

15. UZUN MÜDDƏTLİ KREDİTOR BORCLARI

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
İcarə öhdəlikləri	2,510,382	
Cəmi uzunmüddətli kreditor borclar	**2,510,382**	**-**

31 dekabr 2019-cu il tarixinə gələcək minimal icarə ödənişləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	1 il ərzində	1 ildən 5 ilə qədər	Cəmi
icarə ödənişləri	1,020,978.00	3,596,044	**4,617,022**
Maliyyə xərcləri	(241,415.00)	(1,085,662)	**(1,327,077)**
icarə üzrə xalis cari dəyər	779,563	2,510,382	**3,289,945**

16. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
İcarə öhdəlikləri (cari)	779,563	-
Kreditor borcları	3,355,178	6,903,752
Əmlak. Tikili və avadanlıqlar üzrə kreditor borclar	92,110	-
Cəmi kreditor borclar və icarə öhdəlikləri	**4,226,851**	**6,903,752**
İşçilərlə bağlı ödəniləcək vəsaitlər		66,221
Alınmış avanslar		
Vergilər və digər məcburi ödənişlər üzrə ödəniləcək vəsaitlər	1,903,479	35,518
Cəmi digər ödəniləcək vəsaitlər	**1,903,479**	**101,739**
Cəmi kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	**6,130,330**	**7,005,491**

Kreditor borcları üzrə qalıqlar adətən 1 ayadək olan dövrdə ödənilir və AZN ilə ifadə olunur. Cəmiyyətin kreditor borclarının coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası ərazisində olmuşdur.

17. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

Sair qısamüddətli öhdəliklər olaraq təsnifləşdirilmiş öhdəliyə 13,000,000 AZN məbləğində təsisçidən alınmış qısamüddətli, faizsiz borc, 4,232,622 AZN alınmış avanslar, 277,239 AZN qısamüddətli subsidiya, 562,900 işçilərlə bağlı ödənişlər daxildir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Təsisçiyə olan borc	13,000,000	28,301,929
Alınmış avans	4,232,622	7,940,613
Qısa müddətli qiymətləndirilmiş təxirə salınmış gəlirlər (subsidiya)	277,239	-
İşçilərlə bağlı ödəniləcək vəsaitlər	562,900	-
Cəmi sair qısamüddətli öhdəliklər	**18,072,761**	**36,242,542**

18. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

31 dekabr 2019-cu il tarixinə nizamnamə kapitalı 132,882,258 AZN təşkil etmiş və bir pay üzrə 132,882.258 AZN nominal dəyəri olan 100 paydan ibarətdir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Nizamnamə kapitalı	132,882,258	100
Cəmi nizamnamə kapitalı	**132,882,258**	**100**

19. ƏLAVƏ KAPİTAL QOYULUŞU

Cəmiyyətin ilkin nizamnamə kapitalı 100 manat olmaqla AR Vergilər Nazirliyi tərəfindən 25.05.2018-ci il tarixdə dövlət qeydiyyatına alınmışdır.

2019-cu il ərzində Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 29 000 000 manat pul formasında, 103 882 258 manat əmlak formasında artırılaraq 132 882 258 manata çatdırılmışdır.

31.12.2019-cu il tarixə Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı İqtisadiyyat Nazirliyi yanın Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən 29 000 100 manat təsdiq edilmişdir.

2019-cu illər ərzində yatırılmış lakin dövlət qeydiyyatına alınmamış nizamnamə kapitalının təsdiqi üçün audit rəyi əldə edilmiş və kapitalın dövlət qeydiyyatına alınması üçün müraciət edilmiş və təsdiq edilmişdir.

31 dekabr 2018-ci il tarixinə nizamnamə kapitalı	**100**
Dövr ərzində pul formasında nizamnamə kapitalı artımı	29,000,000
Dövr ərzində əmlak formasında nizamnamə kapitalı artımı	103,882,258
31 dekabr 2019-cu il tarixinə nizamnamə kapitalı	**132,882,258**

20. GƏLİRLƏR

Cəmiyyətin 2019-cu il ərzində icmal gəlirləri 60 605 304 manat olmuşdur. Gəlir strukturu və açıqlaması aşağıdakı kimidir:

	2019	**2018**
Mahlıc	45,492,104	93,995
Tex/ciyid	5,059,003	
Tox/ciyid	3,008,916	
Ulyuk	60,459	
Lint	20,537	
Raf/yağ	200,353	
Jmıx	856,241	
Soapstok	223	
Kim/per.	2,524,608	
Xidmet	3,006,620	
Cəmi əməliyyat gəlirləri	**60,229,065**	**93,995**
Maliyyə gəlirləri (subsidiya)	**277,239**	**-**
İcmal gəlirlər	**60,506,304**	**93,995**

21. XƏRCLƏR

Cəmiyyətin 2019-cu il ərzində icmal xərcləri 55 371 417 manat, balans düzəlişləri üzrə icmal xərclər 539 531 manat olmuşdur. Xərclərin strukturu və açıqlaması aşağıdakı kimidir:

	2019	2018
Maya dəyəri xərcləri	48,760,522	55,493
Satış və marketinq xərcləri	559,447	
Ümumi və inzibati xərclər		
Əmək haqqı xərcləri	1,001,758	9,460
DSMF	220,387	
Elektrik enerji	1,846	
Ezamiyya xerci	91,405	
Icare haqqi	227,877	
Muhafiza xidmatlari	325,621	
Sigorta xarci	75,673	
Amortizasiya Azqiymətlilər	6,052	
Gomruk ixrac xarcler	6,699	
Internet xarclari	17,689	
Proqram ve IT xidmati	84,498	
Rabita xarclari	20,231	
Почт хяржляри	19	
İcməli su	334	
Reklam xərci	-	
Bank xərci	619,424	
Amortizasiya xərcləri	2,957,456	
Sair əməliyyat xərcləri	394,479	7,682
Cəmi icmal xərclər	**55,371,417**	**72,635**
təxirə salınmış vergi aktivində edilən düzəlişlər	71,623	
təxirə salınmış vergi öhdəliyində edilən düzəlişlər	(129,500)	
aktivlərin dəyərdən düşməsinə görə edilən düzəlişlər	530,743	
lizinqdə edilən düzəlişlər	209,911	
Yekun digər xərclər	**(539,531)**	

22. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Cəmiyyət vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar MHBS-dan fərqlənə bilər.
Bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergidən azad olunduğundan Cəmiyyət müəyyən daimi vergi fərqlərinin təsirinə məruz qalır.
Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqləein xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2018-ci il və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə bergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərinə başa çatan dövr üzrə vergi gəliri və uçot zərəri arasında münasibətlər aşağıdakı kimi izah olunur:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər		
Gələn dövrə keçirilmiş vergi zərəri	-	-
Mal-material ehtiyyatları	-	-
İcarə öhdəkikləri	290,805	-
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	530,743	-
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**821,548**	**-**
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər		
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	- 463,434	-
Debitor borclar və digər qısamüddətli aktivlər	-	
Digər cari öhdəliklər	-	-
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	**- 463,434**	**-**
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**358,114**	**-**
Vergi dərəcəsi ilə təxirə salınmış xalis təxirə salınmış mənfəət vergi aktivi (20%)	71,622.80	-
Xalis təxirə salınmış vergi borcu	**71,623**	**-**
Tanınmayan təxirə salınmış vergi aktivi		**-**
Xalis təxirə salınmış vergi aktivi	**71,623**	-

Cəmiyyətin gəlirinə tətbiq edilən mənfəət vergisi 20% dərəcəsi ilə hesablanır. Maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün aktivlərin və öhdəliklərin balans məbləğləri ilə vergiqoyma məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlər nəticəsində 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xalis təxirə salınmış vergi aktivi yaranmışdır. Bu təxirə salınmış vergi aktivləri hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınır. Gələcək vergi güzləştləri yalnız o zaman realizasiya olunacaq ki, istifadə olunmayan vergi zərərlərinin istifadə oluna biləcəyi mənfəət mövcud olsun və qanun və qaydalarda Cəmiyyətin gələcək dövrlərdə tutulmalar iddia etmək qabiliyyətinə mənfi təsir edən dəyişikliklər baş verməsin.
Bu gələcək vergi güzəştləri onların realizasiyası ilə bağlı ehtimalların olması ilə əlaqədar olaraq tanınır. Tutula bilən müvəqqəti fərqlər cari vergi qanunvericiliyinə əsasən qüvvədən düşmür. 2018 və 2019-cu ilin zərərləri üzrə növbəti dövrə keçirilən vergi zərəri müvafiq olaraq 2023 və 2024-cü illərdə qüvvədən düşür.

23. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları
Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, iddialarla bağlı hazırkı maliyyə hesabatında ayrılmış ehtiyatlardan artıq heç bir əhəmiyyətli zərər olmayacaqdır.

Vergi qanunvericiliyi
Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər baş verir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Cəmiyyət bütün vergi ödəmələrini artıq həyata keçirdiyinə inanır və bu səbəbdən MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında heç bir vergi öhdəliyi yaratmamışdır. Vergi dövrləri üç il ərzində vergi orqanları tərəfindən təftiş olunması üçün açıq olaraq qalır.

24. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Risklərin idarə edilməsi Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir və Cəmiyyət əməliyyatlarının əsas elementini təşkil edir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına xas olan əsas risklər aşağıdakılarla bağlıdır:

• Kredit riski;
• Likvidlik riski;
• Bazar riski.

Cəmiyyət effektiv və səmərəli riskin idarə edilməsi prosesinin tətbiqinin önəmli olduğunu qəbul edir. Belə prosesin tətbiqinə imkan yaratmaq üçün Cəmiyyət riskin idarə edilməsi qaydalarını yaratmışdır ki, bunun da əsas məqsədi Cəmiyyəti risklərdən qorumaq və Cəmiyyətin qarşıda qoyulmuş fəaliyyət məqsədlərinə nail olması üçün imkan yaratmaqdır. Risk idarəçiliyi çərçivəsində Cəmiyyət aşağıdakı riskləri idarə edir:

Kredit riski

Bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman və maliyyə zərərləri ilə nəticələnə bilən hallarda Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır.

Maksimal riskə məruz qalma

Cəmiyyətin kredit riskinə maksimal məruz qalması əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı ilə bağlı risklərdən asılıdır

Coğrafi risk konsentrasiyası

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlə bağlı öhdəliklər qarşı tərəfin yerləşdiyi ölkəyə əsaslanır. Bu ölkələrin faktiki olaraq Azərbaycan Respublikasında yerləşən təmsilçilərinə münasibətdə mövcud olan debitor və kreditor borcları üzrə qalıqlar isə "Azərbaycan Respublikası" başlığı altında təqdim edilir. Nağd pul, qiymətli metal, əmlak və avadanlıqlar fiziki olaraq məxsus olduğu ölkəyə görə ayrılmışdır.
31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

	AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI	İƏİT ÖLKƏLƏRİ	DİGƏR QEYRİ İƏİT ÖLKƏLƏRİ	CƏMİ
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Əlaqəli tərəflərdən alınacaq vəsaitlər	2,970,204	-	-	2,970,204
Debitor borclar	1,287,193	32,469	-	1,319,662
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9,147	-	-	9,147
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**4,266,544**	**32,469**	**-**	**4,299,013**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
İcarə öhdəlikləri	3,289,945	-	-	3,289,945
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	1,871,778	1,504,360	71,150	3,447,288
Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər	13,000,000	-	-	13,000,000
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**18,161,723**	**1,504,360**	**71,150**	**19,737,233**
XALİS MÖVQE	**(13,895,179)**	**(1,471,891)**	**(71,150)**	**(15,438,220)**

Likvidlik riski

Likvidlik riski faktiki olaraq ödəmə tarixi çatdığı zaman, maliyyə alətləri ilə bağlı maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcudluğunu nəzərdə tutur. Likvidlik riski Cəmiyyətin Mühasibatlıq strukturu tərəfindən idarə olunur. Cəmiyyətin likvidlik mövqeyinin idarə olunması fəaliyyəti öhdəliklərin vaxtı gəldikcə ödənilməsi üçün zəruri likvid aktivlərin səviyyəsinin nəzərə alınmasını, bir sıra maliyyə mənbələrinə çıxışın təmin olunmasını, maliyyələşdirmə üzrə ehtiyat planlarının işlənib hazırlanmasını və maliyyə vəziyyəti üzrə likvidlik nisbətinin izlənməsini tələb edir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin likvidlik riski müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

	1 aya qədər	1 aydan 3 aya qədər	3 aydan 1 ilə qədər	1 ildən 5 ilə qədər	CƏMİ
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ					
Əlaqəli tərəflərdən alınacaq vəsaitlər	-	-	-	2,970,204	2,970,204
Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər	112,174	-	1,207,488	-	1,319,662
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9,147	-	-	-	9,147
					-
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**121,321**	**-**	**1,207,488**	**2,970,204**	**4,299,013**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ					
İcarə öhdəlikləri	64,964	129,927	584,672	2,510,382	3,289,945
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	3,156,508	290,780	-	-	3,447,288
Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər	13,000,000	-	-	-	13,000,000
					-
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**16,221,472**	**420,707**	**584,672**	**2,510,382**	**19,737,233**
LİKVİDLİK BOŞLUĞU	(16,100,151)	(420,707)	622,816	459,822	(15,438,220)
MƏCMU LİKVİDLİK BOŞLUĞU	**(16,100,151)**	**(16,520,858)**	**(15,898,042)**	**(15,438,220)**	

Likvidlik və faiz dərəcəsi risklərinin növbəti təhlili 7 saylı MHBS-ə uyğun olaraq, aşağıdakı cədvəllərdə təqdim edilmişdir. Bu cədvəllərdə açıqlanan qalıqlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeyd olunan qalıqlara uyğun gəlmir, çünki aşağıdakı təqdimata effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə maliyyə vəziyyəti hesabatında uçota alınmamış qalıq müqavilə ödənişlərini (faiz ödənişləri daxil olmaqla) əks etdirən maliyyə öhdəliklərinin ödəmə təhlili daxil edilmişdir.

	Tələb olunanadək və ya 1 aya qədər	**1 aydan 3 aya qədər**	**3 aydan 1 ilə qədər**	**1 ildən 5 ilə qədər**	**CƏMİ**
Maliyyə öhdəlikləri	-	-	-		-
İcarə öhdəlikləri	85,081	170,163	765,734	3,596,044	4,617,022
Maliyyə öhdəlikləri üçün gələcək potensial ödənişlər	**85,081**	**170,163**	**765,734**	**3,596,044**	**4,617,022**

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrindəki dəyişikliklərin baş verməsi səbəbindən maliyyə alətlərinin dəyərində dəyişikliyin yaranması ilə bağlı riskdir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə şirkətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin valyuta riski müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

	AZN	**ABŞ dolları**	**Rubl**	**CƏMİ**
MALİYYƏ AKTİVLƏRİ				
Əlaqəli tərəflərdən alınacaq vəsaitlər	2,970,204	-	-	2,970,204
Debitor borclar	1,287,193	32,469	-	1,319,662
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	8,243	-	904	9,147
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	**4,265,640**	**32,469**	**904**	**4,299,013**
MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ				
İcarə öhdəlikləri	3,289,945	-	-	3,289,945
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	1,871,778	1,575,510	-	3,447,288
Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər	13,000,000	-	-	13,000,000
CƏMİ MALİYYƏ ÖHDƏLİKLƏRİ	**18,161,723**	**1,575,510**	**-**	**19,737,233**
AÇIQ VALYUTA MÖVQEYİ	**(13,896,083)**	**(1,543,041)**	**904**	**(15,438,220)**

25. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏR

Ədalətli dəyər məcburi satış və ya ləğvetmə xaricində arzu edən tərəflər arasındakı cari əməliyyatda maliyyə alətinin dəyişdirilə biləcəyi və ən yaxşı şəkildə aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənən məbləğidir.

Maliyyə alətlərinin ehtimal olunan ədalətli dəyəri mövcud bazar məlumatlarını və mövcud qiymətləndirmə metodologiyalarını istifadə edərək Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilmişdir. Habelə, ehtimal olunan ədalətli dəyəri təyin etmək məqsədi ilə bazar məlumatlarını şərh etmək üçün mütləq qərar verilməlidir.

Azərbaycan Respublikası inkişaf etməkdə olan bazarın bəzi xüsusiyyətlərini nümayiş etdirməyə davam edir və iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarındakı fəaliyyət həcmini məhdudlaşdırmağa davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola və ya satış əməliyyatları zamanı olan çətinliyi əks etdirə bildiyindən, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini təmsil etməyə bilər. Rəhbərlik maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiymətləndirərkən mövcud olan bütün bazar məlumatlarını istifadə etmişdir.

MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maya və ya amortizasiya dəyəri ilə uçota alınmış maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri aşağıda təqdim olunur:

	31 dekabr 2019-cu il		**31 dekabr 2018-ci il**	
	Qalıq dəyəri	**Ədalətli dəyəri**	**Qalıq dəyəri**	**Ədalətli dəyəri**
Debitor borcları	1,319,662	1,319,662	-	-
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9,147	9,147	2,422,546	2,422,546
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	6,130,330	6,130,330	7,005,491	7,005,491
Sair öhdəliklər	18,072,761	18,072,761	36,242,542	36,242,542

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyər ilə ölçülməmiş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini müəyyənləşdirir və onları hər bir ədalətli dəyər ölçüsünün aşağıda təsnif edildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə ilə təhlil edir.

			Ədalətli dəyərin ölçülməsi			
	Maliyyə aləti üzrə təsnifat	**Qiymətləndirmə tarixi**	**Fəal bazarlardakı kotirovka qiymətləri**	**Əhəmiyyətli müşahidə edilən məlumatlar**	**Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatları**	**Cəmi**
			(Səviyyə 1)	**(Səviyyə 2)**	**(Səviyyə 3)**	
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər						
Debitor borcları	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			1,319,662	**1,319,662**
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019	9,147			**9,147**
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər						
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			11,203,091	**11,203,091**
Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			13,000,000	**13,000,000**

26. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

2019-cu ilin sonunda Çinin Uhan şəhərində yeni növ koronavirus aşkarlanmışdır. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xəstəliyin yayılma coğrafiyası və qeydə alınmış xəstə sayı məhdud olduğundan, bu vəziyyət MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə hesabatına düzəliş edilməsi üçün təsirə malik olmamışdır. Lakin, 2020-ci ilin yanvar ayından başlayaraq, vəziyyətdə köklü dəyişikliklər qeydə alınmağa başlamış və 2020-ci ilin mart ayında yeni növ koronavirus Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) tərəfindən pandemiya olaraq elan edilmişdir.

Digər dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycan Respublikası hökuməti də pandemiyaya qarşı mübarizə üçün müxtəlif tədbirlər, o cümlədən səyahət məhdudiyyəti, karantin, iş yerlərinin və digər yerlərin, eləcə də müəyyən ərazilərin bağlanması üzrə tədbirlər həyata keçirmişdir. Bu tədbirlər qlobal tədarük zəncirinə, həm də mal və xidmətlərə olan tələb səviyyəsinə təsir göstərmiş və aktiv qiymətlərinin və valyuta məzənnələrinin daha çox dəyişkən olmasına, uzunmüddətli perespektivdə faiz dərəcələrinin nəzərə çarpacaq dərəcədə azalması ilə müşahidə olunan biznes əməliyyatlarının əhəmiyyətli dərəcədə pozulmasına və iqtisadi qeyri-müəyyənliyin artmasına səbəb olmuşdur. Hökumətin pandemiyaya qarşı mübarizə tədbirləri və bu tədbirlərin müsbət nəticələri davam etməkdədir.

Dünya iqtisadiyyatında baş verən geriləmə ilə yanaşı, 2020-ci ilin mart ayında OPEC və Rusiyanın iştirak etdiyi görüşlərdə hasilatın azaldılması barədə razılıq əldə oluna bilməməsindən sonra, neftin qiyməti kəskin dərəcədə aşağı düşmüşdür. Baş vermiş hadisələr və mövcud vəziyyət, şirkətlərin əvvəllər üzləşmədiyi və maliyyə hesabatına əhəmiyyətli dərəcədə təsir ola biləcək qeyri-müəyyənlik və risk səviyyələri yaratmışdır.

Cəmiyyət 2020-ci ilin fevral ayının ortalarında insanların sağlamlığını və aktivlərin təhlükəsizliyini qorumaq məqsədi ilə pandemiyanın Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsirini azaltmaq üçün təsirli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün Biznesin Davamlılığı üzrə İşçi Qrupu yaratmışdır.

Cəmiyyət pandemiya və neft qiymətlərindəki vəziyyət səbəbindən iş planında və fəaliyyətində ciddi bir pozuntu gözləmir.

Bəhruz Camalov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Gülağa Məmmədov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“AZƏRİPƏK” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Uyğun Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorun Hesabatı

Mündəricat

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI 3

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI 4

MALİYYƏ HESABATLARI 6

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT 6

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINA HESABAT 8

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 10

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 12

MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ ŞƏRHLƏR VƏ İZAHLI QEYDLƏR 14

1. GİRİŞ 14

2. MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASININ ƏSASI VƏ ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ 16

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR 26

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ 28

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN, HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR 29

6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ QALIQLAR VƏ ƏMƏLİYYATLAR 30

7. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR 32

8. MAL-MATERİAL EHTİYATI 32

9. DEBİTOR BORCLARI 32

10. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ 33

11. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR 33

12. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR 33

13. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR 34

14. NİZAMNAMƏ KAPİTALI 34

15. ƏLAVƏ KAPİTAL QOYULUŞU 34

16. GƏLİRLƏR 34

17. XƏRCLƏR 35

18. MƏNFƏƏT VERGİSİ 35

19. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR 37

20. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ 37

21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏR 38

22. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR 39

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNƏDƏK TAMAMLANAN DÖVR ÜZRƏ

Bu bəyannamə "Azəripək" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra "Cəmiyyət") Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatları ilə bağlı Cəmiyyət rəhbərliyinin və müstəqil auditorun göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.
Rəhbərlik Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə vəziyyətini, fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun qərarların və mülahizələrin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nın tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə, Cəmiyyətin normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Cəmiyyətin daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq hazırlanması və maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühasibat uçotunun Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş qanunvericilik və mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin qorunmasının təmin edilməsi və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2019-cu il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 11 dekabr 2020-ci il tarixində təsdiq edilmişdir.

Zaur Yaqubov	**Müzəffər Umarov**
Direktor	Baş mühasib
11 dekabr 2020-ci il	11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası	Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI

"Azəripək" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarı və Rəhbərliyinə

Rəy

Biz, "Azəripək" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra "Cəmiyyət") 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (MHBS) əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə bitmiş il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat uçotu siyasətləri və digər izahedici məlumatları əhatə edən qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixlərdə başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uygun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uygun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatın "Maliyyə hesabatlarının auditi üçün auditorun məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Bizim maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının "Etika məcəlləsinin" (IESBA məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu IESBA məcəlləsinin tələblərinə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakimələrimizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditi baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyin formalaşdırılmasında bütövlüklə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uygun olaraq olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruru daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa alternativi olmadığı halda, Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsulyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatları üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz təqdim edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olub olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan

auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə təqdim edimiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətalar nəticəsində yaranmış təhrifi aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki, saxtakarlıq əlbir hərəkətlər, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair nəticə çıxarırıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin, sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk. Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Hesabat 11 dekabr 2020-ci il tarixdə eyni qüvvəyə malik iki nüsxədə tərtib edilmişdir. Bunlardan biri sifarişçi təsərrüfat subyektinə təqdim edilir, ikincisi isə "ASON AUDİT" MMC-də saxlanılır.

İcraçı: "ASON AUDİT" MMC-nin direktoru: **O.S.Vəkilov**

Auditor: **T.A.Talıbov**

“Azəripək” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin
31 dekabr 2019-cu il tarixinə
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

Bölmə/ Maddə №-si	Bölmə/Maddələrin adı	Uçot siyasəti və izahlı Qeydlərin №	Hesabat dövrü üzrə 31.12.2019	Əvvəlki dövr üzrə 31.12.2018
1	*2*	*3*	*4*	*5*
	AKTİVLƏR			
1	**Uzunmüddətli aktivlər**			
10	Qeyri-maddi aktivlər			
11	Torpaq, tikili və avadanlıqlar	7	3 325 223	1 759 427
12	İnvestisiya mülkiyyəti			
13	Bioloji aktivlər			
14	Təbii sərvətlər			
15	İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar			
16	Təxirə salınmış vergi aktivləri			
17	Uzunmüddətli debitor borcları			
18	Sair uzunmüddətli maliyyə aktivləri			
19	Sair uzunmüddətli aktivlər			
	CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		**3 325 223**	**1 759 427**
2	**Qısamüddətli aktivlər**			
20	Ehtiyatlar	8	6 099 463	2 585 787
21	Qısamüddətli debitor borcları	9	72 687	5 715
22	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	10	28 550	16 167
23	Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri		-	-
24	Sair qısamüddətli aktivlər	11	8 930	8 883
	CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		**6 209 630**	**2 616 552**
	CƏMİ AKTİVLƏR		**9 534 853**	**4 375 979**
	KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
3	**Kapital**			
30	Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapital	14	7 586 931	1 817 655
31	Emissiya gəliri			
32	Geri alınmış kapital (səhmlər)			
33	Kapital ehtiyatları			
34	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)		(324 886)	(62 442)
	CƏMİ KAPİTAL		**7 262 045**	**1 755 213**
4	**Uzunmüddətli öhdəliklər**			
40	Uzunmüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər			
41	Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər			
42	Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri			
43	Uzunmüddətli kreditor borcları			
44	Sair uzunmüddətli öhdəliklər			

	CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		-	-
5	**Qısamüddətli öhdəliklər**			
50	Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər			
51	Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər			
52	Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	12	26 090	62 228
53	Qısamüddətli kreditor borcları	12	290 771	253 691
54	Sair qısamüddətli öhdəliklər	13	1 955 947	2 304 847
	CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		**2 272 808**	**2 620 766**
	CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**2 272 808**	**2 620 766**
	CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		**9 534 853**	**4 375 979**

Zaur Yaqubov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müzəffər Umarov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

"Azəripək" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINA HESABAT

(Azərbaycan manatı ilə)

Bölmə (maddə) və hesab №-si	Göstəricilərin adı	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	Hesabat dövrü üzrə 2019	Əvvəlki dövr üzrə 2018
1	*2*	*3*	*4*	*5*
60	Əsas əməliyyat gəlirləri	16	1 768 481	496 459
70	Satışın maya dəyəri üzrə xərclər	17	1 445 563	294 536
	Ümumi mənfəət (zərər)		**322 919**	**201 923**
61 və 73	Sair əməliyyat gəlirləri	16	5 085	-
71	Kommersiya xərcləri	17	6 577	5 683
72	İnzibati xərclər	17	577 829	214 760
73 və 61	Sair əməliyyat xərcləri	17	6 042	43 922
62 və 74	Fəaliyyətin dayandırılmasından yaranan mənfəətlər (zərərlər)			
	Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		**(262 444)**	**(62 442)**
63 və 75	Maliyyə mənfəəti (zərəri)			
64 və 76	Fövqəladə mənfəət (zərər)			
81	Asılı və birgə müəssisələrin mənfəətlərində (zərərlərində) pay			
	Vergiqoymadan əvvəl mənfəət (zərər)		**(262 444)**	**(62 442)**
90	Mənfəət vergisi			
341	**Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)**		**(262 444)**	**(62 442)**
	O cümlədən			
	qeyri-nəzarət payları üzrə xalis mənfəət (zərər)			
	əsas cəmiyyətin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)			
	Digər məcmu gəlir			
	Məcmu gəlir (xalis mənfəətin (zərərin) və digər məcmu gəlirin cəmi)			
	O cümlədən			
	qeyri-nəzarət payları üzrə xalis mənfəət (zərər)			
	əsas cəmiyyətin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)			

Zaur Yaqubov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müzəffər Umarov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Xərclərin xüsusiyyətləri üzrə təsnifat əsasında əməliyyat xərcləri haqqında
MƏLUMAT

Bölmənin/ maddənin №-si	Göstəricilərin adı	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	Hesabat dövrü üzrə	Əvvəlki dövr üzrə
	Hazır məhsul və bitməmiş istehsal ehtiyatlarındakı artımlar (azalmalar)			
	Təşkilat tərəfindən yerinə yetirilmiş və kapitallaşdırılmış işlər			
	İstifadə edilmiş material ehtiyatları			

Zaur Yaqubov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müzəffər Umarov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“Azəripək” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	Ödənilmiş nizamnamə kapitalı	Emissiya gəliri	Geri alınmış kapital (səhmlər)	Kapital ehtiyatları Yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat	Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat	Qanunvericilik üzrə ehtiyat	Nizamnamə üzrə ehtiyat	Digər ehtiyatlar	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	Cəmi
Əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə olan qalıq	14	1 817 655								(62 442)	**1 755 213**
Əvvəlki hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər											
Səhvlərin düzəldilməsindən sonra əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə qalıq	**14**	**1 817 655**								**(62 442)**	**1 755 213**
Əvvəlki hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)											
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları											
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividendlər)											
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar											
Kapitalın maddələri arasında köçürmələr											
Sair məcmu gəlir											
Əvvəlki hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi											
Əvvəlki hesabat dövrünün sonuna qalıq	**14**	**1 817 655**								**(62 442)**	**1 755 213**
Hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər											

Səhvlərin düzəldilməsindən sonra hesabat dövrünün əvvəlinə qalıq		**1 817 655**								**(62 442)**	**1 755 213**
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)										(262 444)	(262 444)
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	14	5 769 276									5 769 276
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividendlər)											
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar											
Kapitalın maddələri arasında köçürmələr											
Sair məcmu gəlir											
Hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi		**5 769 276**								**(262 444)**	**5 506 832**
Hesabat dövrünün sonuna qalıq	**14**	**7 586 931**								**(324 886)**	**7 262 045**

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət azeripak Limited Liability Company AZERBAIJAN REPUBLIC

Zaur Yaqubov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müzəffər Umarov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“Azəripək” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

Mədaxil və məxaric maddələri	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №si	Hesabat dövrü üzrə 2019	Əvvəlki dövr üzrə 2018
1	2	3	4
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Malların satışından və xidmətlərin göstərilməsindən daxilolmalar		1 807 730	626 781
Röyaltilər, yığımlar və komisyon haqları üzrə daxilolmalar			
Digər gəlirlərlərdən daxilolmalar		4 280	9 563
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi daxilolmalar		**1 182 010**	**636 344**
Mallar və xidmətlərə görə xaricolmalar		3 246 245	2 503 156
İşçilərin mükafatlandırılması ilə əlaqədar ödənişlər		1 171 953	318 661
Mənfəət vergisi ödənişi üzrə xaricolmalar			
Digər vergilərə görə xaricolmalar		392 348	95 582
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan faiz ödənişləri üzrə xaricolmalar			
Digər ödənişlərə görə xaricolmalar		102 814	7 725
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi xaricolmalar		**4 913 360**	**2 925 124**
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**(3 101 350)**	**(2 288 780)**
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri			
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin satışından əldə olunan pul vəsaitlərinin daxilolmaları			
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin əldə edilməsi üçün pul vəsaitlərinin xaricolmaları		187 619	
digər müəssisələrin pay və ya borc alətlərinin və birgə müəssisədə iştirak paylarının satılmasından yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları (pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi nəzərə alınan və sazişlərin bağlanılması və ya ticarət məqsədləri üçün nəzərdətutulmuş alətlərüzrə pul vəsaitlərinin daxilolmaları istisna olmaqla);			
digər müəssisələrin pay və ya borc alətlərinin və birgə müəssisədə iştirak paylarının əldə edilməsi üçün ödənilən pul vəsaitlərinin xaricolmaları (pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi nəzərə alınan və sazişlərin bağlanılması və ya ticarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulmuş alətlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricolmaları istisna olmaqla);			
digər tərəflərə verilmiş borcların qaytarılmasından pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
digər tərəflərə verilmiş borclara görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları;			
fyuçers, forvard, opsion və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
fyuçers, forvard, opsion və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin ödənişləri;			

İnvestisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları.			
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**(187 619)**	
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
səhmlərin və digər kapital alətlərin buraxılması nəticəsində yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		3 650 252	100
müəssisənin öz səhmlərinin əldə edilməsi və ya yenidən alınması nəticəsindəpul vəsaitlərinin xaricolmaları			
təminatsiz istiqrazların, borc sənədlərinin, veksellərin, istiqraz vərəqələrinin, girov kağızlarının buraxılmasından və digər qısamüddətli və uzunmüddətli borcların alınmasına görə pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			2 327 547
borc şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları			22 700
məqsədli maliyyələşdirmə şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları		35 000	
məqsədli maliyyələşdirmə şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları		383 900	
maliyyə icarəsi müqavilələrinin şərtlərinə əsasən əsas məbləğlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
dividendlər və buna oxşar digər ödəmələr şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
faizlər şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətlər ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları			
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**3 301 352**	**2 304 947**
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		**12 383**	**16 167**
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin əvvəlinə olan məbləği		**16 167**	
il ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		**12 383**	**16 167**
xarici valyutaların məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri			
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin sonuna olan qalığı		**28 550**	**16 167**

Zaur Yaqubov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müzəffər Umarov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

1. GİRİŞ

Hazırki maliyyə hesabatları 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq “Azəripək” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) üçün tərtib edilmişdir.

1.1. Cəmiyyət haqqında ümumi məlumat

Cəmiyyət 2018-ci ildə təsis edilmiş və 16 aprel 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən 1305481631 vergi eyniləşdirmə nömrəsi ilə məhdud məsuliyyətli cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmişdir.
Cəmiyyət Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi yanında Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Hüquqi Şəxslərinin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən 16 aprel 2018-ci il tarixdə qeydiyyata alınaraq Əlavə Dəyər Vergisi ödəyicilərinin Dövlət Reyestrinə daxil edilmişdir. Cəmiyyətin təşkilati hüquqi forması Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətdir və bütün paylar Azərbaycan Sənaye Korporasiyası Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə məxsusdur.
Hesabat tarixinə Cəmiyyətin fəaliyyətinin idarəedilməsi və nəzarət Direktoru Yaqubov Zaur Fazil oğlu, Baş mühasib Umarov Müzəffər Umar oğlu tərəfindən aparılır.

1.2. Cəmiyyətin fəaliyyəti

Cəmiyyətin əsas fəaliyyət istiqamətləri fermerlərdən baramanın yığılması, ipək və ipək məhsullarının emalı, istehsalı və satışı və bu sahənin inkişafı ilə bağlı digər vəzifələrin həyata keçirilməsidir.

1.3. Qeydiyyat ünvanı və fəaliyyət yeri

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir. Cəmiyyətin qeydə alınmış hüquqi ünvanı Yasamal rayonu, Tbilisi prospekti, Ev 35, məhəllə 1033, Bakı, Azərbaycan Respublikasıdır. Cəmiyyətin əsas fəaliyyət yeri Azərbaycan Respublikası, Şəki şəhəri, Xoyski ev 01, AZ5500

Bank rekvizitləri:

Azərbaycan Beynəlxalq Bank ASC-nin Şəki filialı
KOD: 805410
VÖEN: 9900001881
M/h AZ03NABZ01350100000000002944
S.W.İ.F.T.BİK İBAZAZ2X
Hesab №-si: AZ06İBAZ40040019446112648266 (AZN)

1.4. Təsisçi haqqında məlumat

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin səhmdar strukturu aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
	Mülkiyyət, %	Mülkiyyət, %
“Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	100	100
Cəmi	**100**	**100**

“Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 noyabr 2017-ci il tarixli Fərmanına uyğun olaraq təsis edilmiş və Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən qeydiyyata alınmışdır. Cəmiyyət 8 dekabr 2017-ci il tarixində 1305305281 saylı vergi eyniləşdirmə nömrəsi ilə açıq səhmdar cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmişdir. ASK ASC 100% Azərbaycan Respublikasına (“Hökümət”) məxsusdur.

Cəmiyyətin əsas prinsipləri və fəaliyyət istiqamətlərinə dövlət əmlakının idarəedilməsində effektivliyin artırılması, törəmə müəssisələr arasında faydalı kooperativ əlaqələrin qurulması, dəyər zəncirlərində istehsal potensialının artmasına nail olmaq, sənaye istehsalının həcminin və qeyri-neft sektorunun artım sürətinin gücləndirilməsi daxildir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin ən üst nəzarət subyekti “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” ASC-dir.

1.5. Cəmiyyətin fəaliyyət mühiti

Cəmiyyət öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Azərbaycan hökuməti iqtisadi islahatları və ölkənin hüquqi, vergi və qanunvericilik çərçivəsində inkişafını davam etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək davamlı inkişafı, əsasən bu islahatlardan və sektordakı tərəqqidən, eləcə də hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və pul siyasəti üzrə həyata keçirilmiş tədbirlərdən və Azərbaycan manatı ilə xam neftin sabit qiymətlərindən asılıdır.

2015-ci il ərzində Azərbaycanın iqtisadiyyatı neft qiymətlərinin aşağı düşməsi və Azərbaycan manatının devalvasiyası nəticəsində mənfi təsirlərə məruz qalmışdır. Bu isə kapital çıxışının azalmasına, kapital xərclərinin artmasına, inflyasiya və iqtisadi inkişaf ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu geriləmənin qarşısını almaq üçün Azərbaycan hökuməti islahatların sürətləndirilməsi və maliyyə sisteminin dəstəklənməsi üçün tədbirlər planı hazırlamışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə “Milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi” təsdiq edilmişdir. Strateji yol xəritələri 2016-2020-ci illər üçün iqtisadi inkişaf strategiyasını və 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxışı və 2025-ci ildən sonrakı dövrə hədəf baxışını özündə ehtiva edir.

Bundan əlavə, 2018-ci ildə hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə əlaqədar olaraq pul siyasətini davam etdirmiş və Azərbaycan manatının sabitləşdirilməsi üçün xarici valyuta ehtiyatlarından istifadə etmişdir. Bu siyasət 2019-cu ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etdirilmişdir.

Cəmiyyətin rəhbərliyi makroiqtisadi mühitdəki dəyişiklikləri izləyir və yaxın gələcəkdə Cəmiyyətin fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri hesab etdiyi tədbirləri görür.

Beynəlxalq kredit reytinq agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytinqini qiymətləndirirlər. Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytinqini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytinqini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların Cəmiyyət maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif ipək məhsulları qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

2. MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASININ ƏSASI VƏ ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ

Giriş
Cəmiyyətin maliyyə ili dekabr ayının sonuncu günündə başa çatır. Cəmiyyət 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq maliyyə hesabatını təqdim edir.

Təqdimatın əsasları

Cəmiyyətin MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları yuxarıda göstərilən tarixdə hazırlanmış və qəbul edilmişdir. Cəmiyyət maliyyə hesabatlarını Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi (“MUBSK”) tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsipləri aşağıda təqdim edilir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

Fasiləsizlik prinsipi

MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin likvidasiyasına nə istək, nə də ehtiyac olacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcuddur. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyət gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatda əks etdirilmişdir.

Bəzi maliyyə hesabatı standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələblərin, nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələlərin və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Rəhbərliyin fasiləsizlik prinsipi üzrə ehtimalının qiymətləndirməsi müəyyən bir müddətdə, hadisələrin və ya şərtlərin gələcək inkişafı ilə əlaqədar subyektiv qərarların qəbul edilməsini nəzərdə tutur.

Cari və uzunmüddətli təsnifləşdirmələr
Cəmiyyət aktiv və öhdəlikləri cari/uzunmüddətli təsnifləşdirmələr olaraq, MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edir. Aktiv aşağıdakı hallarda cari aktiv sayılır:

- Adi əməliyyat dövründə satılması və ya istehlak edilməsi nəzərdə tutulan və ya satılması ehtimal edildikdə;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edildikdə; və ya
- Hesabat tarixindən ən azı on iki ay sonra öhdəliyin ödənilməsi üçün mübadilə edilməsi və ya istifadə edilməsi üçün məhdudlaşdırılması halları istisna olmaqla, pul vəsaitləri və onların ekvivalanetləri formasında olduqda.

Digər bütün aktivlər uzunmüddətli aktivlər sayılır. Öhdəlik aşağıdakı hallarda cari öhdəlik sayılır:

- Adi əməliyyat dövrü ərzində ödənilməsi gözlənildikdə;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edildikdə; və ya
- Hesabat dövründən sonra ən azı on iki ay müddətində öhdəliyin ödənilməsini təxirə salmaq üzrə qeyri-şərtsiz hüquqa malik olmadıqda.

Cəmiyyət bütün digər öhdəlikləri uzunmüddətli öhdəliklər olaraq təsnif edir.
Təxirə salınmış vergi aktivi və öhdəliyi uzunmüddətli aktiv və öhdəliklər kimi təsnif edilir.

Təqdimatın digər əsasları
MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları, başqa cür qeyd edilmədiyi hallarda Azərbaycan Manatı (“AZN”) ilə ifadə edilir. MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları şərti dəyər kimi ədalətli dəyərdə qeydə alınan əmlak, tikili və avadanlıqlar istisna olmaqla tarixi dəyər əsasında tərtib edilmişdir.

Əmlak, tikili və avadanlıqlar
Əmlak, tikili və avadanlıqlar, peşəkar müstəqil qiymətləndiricilərin apardığı qiymətləndirmə ilə bazara əsaslanan sübutlardan formalaşmış yenidən qiymətləndirmə tarixindəki ədalətli dəyərdən sonradan yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla, MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda şərti dəyər olaraq ədalətli dəyərdə qeydə alınır.

Faydalı istifadə müddəti üzrə təxminlər, qalıq dəyərləri və amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv əsasda tətbiq edilir.

Cari dövr üzrə əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti aşağıdakı kimidir:

CƏMİYYƏTİN AMORTİZASİYA NORMALARI

S/S	Əsas vəsaitin kateqoriyası	Faydalı istifadə müddəti (il)	Maksimal son qalıq %
1	Binalar	40-70	20-25%
2	Maşın və avadanlıqlar	15	25%
3	Nəqliyyat vasitələri	5-30	25%
4	Qurğular (sobalar, borular, kabel xətləri, ötürücü qurğular, hasarlar, hovuzlar, asfalt yollar, talvarlar, çənlər, qüllələr və s.) *	10	25%
5	Mebel	7	25%
6	Ofis və laboratoriya avadanlıqları	5	25%
7	Kompüter avadanlıqları və hesablama texnikası	5	25%
8	İstehsal alətləri (ləvazimatları) və təsərrüfat inventarları	3	25%
9	Xüsusi geyimlər	2	25%
10	İstehsalat Avadanlıqları	10	25%
11	Qeyri maddi aktivlər**	0-10	25%
12	Digər əsas vəsaitlər***	5	25%

Qeyd:

** Hər bir müəssisə əvvəlki təcrübəsinə, istehsalat xarakteristikasına, avadanlığın istehsalatda istifadə imkanlarına əsaslanaraq uyğun amortizasiya normaları müəyyən edə bilər*

*** Məhdud isitsmar müddətli qeyri-maddi aktivlərin amortizasiya normaları müqavilə əsasında hesablanır, istismar müddəti qeyri-məhdud müddətdə olduqda amortizasiya hesablanmır*

**** Hər bir müəssisə yuxarıda qeyd edilən aktivlərdən fərqli kateqoriya aktivi olarsa həmin aktivi digər bölməyə aid edərək aktivə amortizasiya norması müəyyən edir*

***** Başa çatdırılmamış tikililər və quraşdırılmaqda olan maşın və avadanlıqlar üzrə amortizasiya hesablanmır.*

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və ya xalis satış dəyərinin ən aşağı səviyyəsində uçota alınır. Mal-material ehtiyatlarının dəyəri orta çəkili dəyər prinsipinə əsaslanır və ehtiyatların əldə edilməsinə çəkilən xərcləri, eləcə də istehsal və ya emal xərclərini və bu aktivləri mövcud yerlərinə və vəziyyətinə gətirmək üçün çəkilən digər xərcləri əhatə edir. İstehsal edilmiş ehtiyatlar və tamamlanmamış işlərə münasibətdə isə, maya dəyəri adi iş qabiliyyətinə əsaslanan istehsal xərclərinin müvafiq hissəsini əhatə edir.

Xalis satış dəyəri, təxmini tamamlama və satış xərcləri çıxılmaqla, adi iş müddətində ehtimal olunan satış qiymətidir.

Maliyyə alətləri

Cəmiyyət maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəflərindən biri olduqda, maliyyə alətləri və maliyyə öhdəlikləri onun MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin alınması və ya yaranması ilə birbaşa əlaqəli olan əməliyyat xərcləri (mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərindən başqa) əlavə edilir və ya ilkin tanınmada maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərindən, müvafiq olaraq əlavə edilir və ya çıxılır. Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin alınmasına birbaşa aid olan əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivlərinin müntəzəm şəkildə satın alınması və ya satılması satış tarixi əsasında tanınır və ya xitam verilir. Bütün tanınmış maliyyə aktivləri sonradan, maliyyə aktivlərinin təsnifatına əsasən, amortizasiya edilmiş dəyərdə və ya ədalətli dəyərdə bütünlüklə ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin təsnifatı

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür:

- Maliyyə aktivi müqavilə ilə pul vəsaitləri axınını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli daxilində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (DMGVƏD):

- maliyyə aktivi müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq pul vəsaitləri axınının yığılması və maliyyə aktivlərinin satışı məqsədi daşıdıqda, biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Adətən bütün digər maliyyə aktivləri sonradan mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (MZVƏD).

Yuxarıda göstərilənlərə baxmayaraq, Cəmiyyət maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında aşağıdakı qəti seçimi/təyinatı həyata keçirə bilər:

- Müəyyən meyarlar qarşılanmadıqda Cəmiyyət kapital investisiyası üzrə müvafiq ədalətli dəyərdə dəyişikliyin digər məcmu gəlirdə təqdimatı üçün qəti tədbirlər həyata keçirə bilər; və

- Cəmiyyət uçot sistemində uyğunsuzluğu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq məqsədilə, amortizasiya edilmiş maya dəyərində və ya DMGVƏD ölçülmə meyarlarına cavab verən borc investisiyasını əks keçid etməmək şərtilə MZVƏD edə bilər.

Amortizasiya olunmuş dəyər və effektiv faiz dərəcəsi metodu

Effektiv faiz dərəcəsi metodu borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəlirinin müvafiq dövr üzrə bölgüsü üsuludur. Satın alınan və ya yaranan kredit zərərinə məruz qalmış maliyyə aktivlərindən (yəni ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşmiş aktivlər) başqa maliyyə aktivləri üzrə effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal edilən kredit zərərləri istisna olmaqla borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqqlar, ödənişlər, əməliyyat xərcləri və ya mükafatlar) ilkin tanınma anında xalis qalıq məbləğinədək diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsi üzrə maliyyə aktivləri üçün, kreditlə tənzimlənən effektiv faiz dərəcəsi, gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil olmaqla, ilkin tanınma zamanı borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinə diskontlaşdırılmaqla hesablanır.

Maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri ilkin tanımada maliyyə aktivinin əsas ödəniş çıxılmaqla, hər hansı zərər üzrə düzəliş edilməklə həmin ilkin dəyər ilə ümumi dəyər arasındakı fərq üzrə effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə məcmu amortizasiya əlavə olunmaqla, maliyyə aktivinin ölçüldüyü dəyərdir. Maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyəri hər hansı bir zərər öhdəliyinə düzəliş edilməzdən əvvəl maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri hesab olunur.

Faiz gəliri daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGVƏD ilə qiymətləndirilən borc alətlərinin effektiv faiz metodundan istifadə edilməklə tanınır. Alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsi üzrə yaranmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivləri üçün, faiz gəliri sonradan kredit itkisinə məruz qalmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyərinə effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır.

Cəmiyyətin maliyyə aktivlərinin əksəriyyəti daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri daha sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyət mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş hər hansı maliyyə öhdəliyinin təsnifatını seçmir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərəri modelini amortizasiya edilmiş dəyərlə və ya digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivlərinə tətbiq edir.

İlkin tanımadan sonra maliyyə aktivi üzrə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artıqda, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat ömürlük ehtimal olunan kredit zərərinə bərabər dəyərdə ölçülür.

Əgər hesabat tarixində maliyyə aktivi üzrə kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdırsa, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal edilən kredit zərəri (sadələşdirilmiş yanaşmanın seçildiyi kreditor borcları istisna olmaqla) 12 aylıq ehtimal edilən kredit zərərlərinə bərabər dəyərdə ölçülür. Kreditor borcları və alınacaq digər vəsaitlər üçün, əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponentinin olub olmamasından asılı olmayaraq, ömür boyu ehtimal olunan kredit zərəri əsasında ölçülür.

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərini qiymətləndirmək üçün daxili modeldən istifadə edir. Model 9 saylı MHBS-ə uyğun olaraq tərtib edilmiş və qarşı tərəflərin kredit risklərinin qiymətləndirilməsi üçün maliyyə sisteminin xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, qarşı tərəflərə hesab sistemini təyin etməklə hazırlanmışdır. Təyin edilmiş bal (reytinq) fərdi şəkildə hesablanmış Defolt Ehtimalıdır (DE).

Aktivin bir bal qrupundan daha aşağı bal qrupuna keçməsi digər meyarlar arasında kredit riskinin əhəmiyyətli artımı hesab olunur.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçülmə tarixində əsas bazarda və ya əsas bazar olmadıqda həmin tarixdə Cəmiyyətin daxil ola biləcəyi daha sərfəli bazarda bazar iştirakçıları arasında intizamlı əməliyyatda aktivi satmaq üçün qəbul edilmiş və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödəniləcək qiymətdir. Ədalətli dəyərin ölçülməsinə əsasən, aktivin satılması və ya öhdəliyin ötürülməsi üzrə əməliyyat:

- aktiv və ya öhdəlik üçün əsas bazarda; və ya
- əsas bazarın yoxluğu şəraitində aktiv və ya öhdəlik üçün ən əlverişli bazarda baş verir.

Əsas bazar və ya ən əlverişli bazar Cəmiyyət tərəfindən əlçatan olmalıdır. Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçılarının öz iqtisadi maraqlarına uyğun hərəkət etdiklərini nəzərə alaraq aktiv və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərini müəyyənləşdirərkən bazar iştirakçılarının aktiv və ya öhdəliyin ölçülməsində istifadə etdikləri mülahizələrdən istifadə edilir. Qeyri-maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivin ən çox və ən yaxşı istifadə tətbiqindən yararlanmaqla ondan istifadə etmək və ya başqa bazar iştirakçısına satmaq yolu ilə iqtisadi mənfəəti artırmaq bacarığı nəzərə alınır.

Cəmiyyət həmin şəraitdə müvafiq olan və ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mövcud olan məlumatlar üzrə müvafiq müşahidə edilən gəlirlərin istifadəsini artıran və müşahidə edilə bilməyən gəlirlərin istifadəsini azaldan qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir.

Ədalətli dəyəri ölçülən və maliyyə hesabatında açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mühüm olan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanmış ədalətli dəyər iyerarxiyasında təsnifləşdirilir:

- Səviyyə 1 – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- Səviyyə 2 – aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;
- Səviyyə 3 – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Maliyyə hesabatında dövrü əsasda tanınmış aktivlər və öhdəliklər üzrə Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş təsnifatla (bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanmış) iyerarxiyada Səviyyələr arasında köçürmələrin olubolmamasını müəyyən edir.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət yalnız aktiv üzrə pul daxil olmaları ilə bağlı müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün risk və imtiyazları əsas etibarilə digər müəssisəyə ötürdükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital

Borc və ya kapital aləti olaraq təsnifləşdirmə

Borc və kapital alətləri müqavilə razılaşmalarının məzmununa və maliyyə öhdəliyi ilə kapital alətinin təriflərinə uyğun olaraq ya maliyyə öhdəliyi, ya da kapital kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Kapital aləti müəssisənin bütün öhdəlikləri çıxıldıqdan sonra qalan aktivlərində hər hansı bir pay əldə etmək hüququ verən istənilən bir müqavilədir. Cəmiyyət tərəfindən buraxılan kapital alətləri birbaşa buraxılma xərcləri çıxılmaqla əldə edilən vəsaitlərin cəmi məbləğində tanınır.

Cəmiyyətin öz kapital alətlərini satınalması, kapitalı azaldan bir əməliyyatdır və nəticəsi kapital bölümündə tanınır. Cəmiyyətin öz kapital alətlərinin satınalması, satılması, buraxılması və ya ləğv edilməsi ilə bağlı yaranmış mənfəət və zərər məbləğləri mənfəət və zərər hesablarında tanınmamalıdır.

Maliyyə öhdəlikləri

Bütün maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə və MZVƏD əsasında tanınmaqla amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Maliyyə öhdəliyi (i) biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olduqda, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üçün nəzərdə tutlduğu halda maliyyə öhdəlikləri MZVƏD üzrə təsnif edilir.

(i) Biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olmayan, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üzrə təsnif edilməyən maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin, yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri, yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur. Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis balans məbləğinədək dəqiqliklə diskontlaşdıran dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət maliyyə öhdəliyini MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda (və ya maliyyə öhdəliyinin bir hissəsini) yalnız bu öhdəlik ləğv edildiyi halda, məsələn müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə və ya ləğv olunduqda və ya müddəti başa çatdığı zaman çıxarır.

Əsaslı şərtlərlə borc alətləri üzrə mövcud debitor və kreditor arasında mübadilə aparılması halları ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi nəzərə alınır. Eynilə, mövcud maliyyə öhdəliyinin və ya onun bir hissəsinin (debitorun maliyyə çətinlikləri ilə əlaqəli olmasından asılı olmayaraq) şərtlərinin əhəmiyyətli şəkildə dəyişdirilməsi, ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi tanınır.

Yeni yaradılmış maliyyə öhdəliyinin şərtlərinə əsasən, o cümlədən alınmış hər hansı haqqlar üzrə nağd ödənilmiş haqqlar və ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış ödənişlər də daxil olmaqla, pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyəri, ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyərindən ən az 10 faiz fərqləndikdə, yeni müddəaların əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olması hesab edilir. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərin dəyişdirilməsi öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınırsa, çəkilmiş xərclər və ya haqqlar ləğvetmə üzrə gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi tanınır. Mübadilə və ya dəyişdirmə öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınmırsa, hər hansı xərclər və ya haqqlar öhdəliyin qalıq dəyərində düzəliş olaraq tanınır və dəyişdirilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya olunur.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüququ olduqda, eləcə də Cəmiyyətin müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda əvəzləşdirilə bilər

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər

Debitor borcları gözlənilən pul axınlarını effektiv faiz dərəcəsi üsulundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərində uçota alınır. Cəmiyyət debitor borcları və müqavilə aktivləri üçün ehtimal olunan kredit zərərlərini hesablamaq üçün ehtiyat cədvəlindən istifadə edir. Ehtiyat dərəcələri oxşar zərər modellərinə malik olan müxtəlif müştəri seqmentləri üzrə (yəni, coğrafiya, məhsul növü, müştəri növü və reytinqi, akkreditiv və digər kredit növləri ilə əhatəsi) qruplarda vaxtı keçmiş günlərə əsaslanır.

Ehtiyat cədvəli ilkin olaraq Cəmiyyətin tarixən müşahidə olunmuş defolt dərəcələrinə əsaslanır. Cəmiyyət tarixi kredit zərəri təcrübəsini perspektiv məlumatlarla uyğunlaşdırmaq üçün cədvələ düzəlişlər edir. Məsələn, əgər istehsal sektorunda defolt sayının artmasına gətirib çıxaran proqnozlaşdırılan iqtisadi şərtlər (yəni, ümumi daxili məhsul) gələn il ərzində pisləşəcəkdirsə, bu zaman tarixi defolt dərəcələrinə düzəliş edilir. Hər bir hesabat tarixində tarixi müşahidə olunmuş defolt dərəcələri yenilənir və gələcək perspektiv ehtimallar təhlil edilir. Tətbiq olunduğu hallarda Cəmiyyət qarşı tərəflərin xarici dərəclərindən əldə edilmiş faiz dərəcələrinə əsaslanır.

Tarixi müşahidə olunmuş defolt dərəcələri, proqnozlaşdırılan iqtisadi şərtlər və ehtimal olunan kredit zərəri arasında korrelyasiyanın qiymətləndirilməsi əhəmiyyətli dərəcədə təxminlərdən ibarətdir. Ehtimal olunan kredit zərərinin məbləği şərtlərdə və iqtisadi şəraitdə dəyişikliklərə həssasdır. Cəmiyyətin tarixi kredit zərəri üzrə təcrübəsi və iqtisadi şəraitin proqnozu da gələcəkdə müştərinin faktiki defolt vəziyyətini tam şəkildə əks etdirə bilməz.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlər

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul vəsaitləri, tranzit pul vəsaitləri, banklardakı cari hesablar və ilkin ödəmə müddəti üç ay və ya daha az olan banklardakı qısamüddətli depozitlər daxildir.

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər qarşı tərəf müqavilədə nəzərdə tutulmuş öhdəliklərini icra etdiyi zaman tanınır və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərdə uçota alınır.

Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri

Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri zərər üzrə ehtiyat çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Avans ödənişləri ilə bağlı mal və ya xidmətlərin bir ildən sonra əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda və ya ilkin tanınma zamanı aktivlə bağlı avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edildikdə hesabat tarixində bu avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edilir. Uzunmüddətli avans ödənişləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əmlak, tikili və avadanlıqların təchizatçılarına avans ödənişləri olaraq təsnif və təqdim edilir.

Aktivlərin əldə olunması üçün ödənilmiş avanslar Cəmiyyət aktivin nəzarətini ələ keçirdikdən sonra aktivin qalıq dəyərinə köçürülür və aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal olunur. Avans ödənişlərinə aid olan mal və ya xidmətlər əldə olunan zaman digər əməliyyatlar üzrə avans ödənişləri mənfəət və zərər hesablarına silinir. Avans ödənişləri ilə bağlı aktivlər mal və ya xidmətlərin əldə olunmadığına dair göstərici olduqda, avans ödənişlərinin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və müvafiq dəyərsizləşmə zərəri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

ƏDV depozit hesabı

Əlavə Dəyər Vergisi (“ƏDV”) depozit hesabı sistemi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən ƏDV ilə bağlı neqativ halların qarşısını almaq məqsədilə tətbiq olunan sistemdir. 1 yanvar 2008-ci il tarixindən Vergilər Məcəlləsinə edilmiş düzəlişlərə əsasən, ƏDV ödənişinin məbləği təqdim olunmuş ƏDV

hesab-fakturalarına uyğun olaraq vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabında aparılan əməliyyatlar çərçivəsində bu hesaba ödənilmiş olduğu vergi məbləğidir.

Bu modulun köməkliyi ilə, vergi ödəyicisi ƏDV hesab fakturasında qeyd olunmuş ƏDV məbləğini digər vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına ödəyir. Eyni zamanda dövlət büdcəsi qarşısında bütün növ vergi öhdəlikləri və Gömrük Komitəsinə ödənilməli olan idxal əməliyyatları ilə bağlı ƏDV məbləğləri vergi ödəyicisi tərəfindən ƏDV depozit hesabı vasitəsilə ödənilə bilər. Ödənilmiş məbləğlər barəsində məlumat vergi orqanı tərəfindən Baş Dövlət Xəzinədarlığına və daha sonra Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına (“ARMB”) ötürülür. Mərkəzi Bank Baş Dövlət Xəzinədarlığı (“BDX”) tərəfindən təqdim olunmuş məlumat əsasında məbləğlərin müvafiq yerli xəzinədarlıq orqanlarına köçürülməsini təmin edir. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti təqdim olunmuş məlumatda qeyd edilən məbləğlərin vergi ödəyicisinin şəxsi faylına daxil edilməsini təmin edir. Cari sistem Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Məlumatı Sisteminə qoşulmuşdur. Eyni zamanda BDX-də və ARMB-də elektron məlumat mübadiləsi təşkil olunmuşdur.

ƏDV depozit hesabının tətbiqi ödənişlərə və qaytarılan ƏDV məbləğlərinə vaxtlı-vaxtında nəzarət etmək imkanı verir. Vergi borcları olan vergi ödəyiciləri bu məbləğləri yalnız Dövlət Büdcəsinə köçürə bilər. Vergi ödəyiciləri banklara getmədən dövlət büdcəsinə, digər vergi ödəyicilərinin ƏDV depozit hesabına və Gömrük Komitəsinə depozit hesabı vasitəsilə ödəniş edə bilərlər. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti xüsusi proqram təminatından istifadə etməklə depozit hesabıyla aparılan bütün əməliyyatlara avtomatik şəkildə nəzarət edir.

ƏDV depozit hesabındakı vəsaitlərdən istifadə məhdudlaşdırılmışdır və yalnız ƏDV və digər müvafiq vergilərlə bağlı əməliyyatlar üçün istifadə edilə bilər.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı Cəmiyyətin səhmdarının qoyduğu kapitalın məbləğidir. Cəmiyyət nizamnamə kapitalını səhmdarın təsdiqi çərçivəsində artıra və ya azalda bilər.

Vergilər

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlər əsasında hesablanır və bu zaman balans öhdəliyi üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivi isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivi reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsindən istifadə edilməlidir. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivi və vergi öhdəliyi əvəzləşdirilərək xalis şəkildə təqdim edilə bilər:

- Cəmiyyətin cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edildikdə və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olduqda.

Əlavə Dəyər Vergisi

Ödəniləcək ƏDV və iddia olunan əvəzləşdiriləcək ƏDV arasındakı fərq hesabat ayından sonra 20 gün ərzində dövlət büdcəsinə ödənilir. Satış ilə əlaqədar ödəniləcək əlavə dəyər vergisi vergi orqanlarına bu satışların qarşılığında ödəniş alındıqda ödənilir. Əvəzləşdiriləcək ƏDV bir qayda olaraq elektron ƏDV hesab fakturası alındıqdan sonra ödəniləcək ƏDV ilə əvəzləşdirilir. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis əsaslarla hesablanmasına icazə verir.

Satış və alış ilə əlaqədar olan ƏDV maliyyə vəziyyəti hesabatında ümumi məbləğdə uçota alınır və aktiv və öhdəlik kimi ayrıca olaraq açıqlanır. Alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi ilə əlaqədar ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə zərəri ƏDV daxil olmaqla borcluya aid olan ümumi məbləğin tərkibində uçota alınır.

Xarici valyuta əməliyyatları

Cəmiyyətin funksional valyutası fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional valyutası ABŞ dollarıdır (“AZN”).

Monetar aktiv və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan, rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyuta əməliyyatları əməliyyat tarixində mövcud olan məzənnə ilə uçota alınır.

İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinə təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

Maliyyə hesabatının hazırlanması zamanı Cəmiyyət aşağıda göstərilən valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

		31.12.2019	**31.12.2018**
Valyuta	**Kod**	**Məzənnə**	**Məzənnə**
1 ABŞ dolları	USD	1.7000	1.7000
1 Avro	EUR	1.9035	1.9468
1 Rusiya rublu	RUB	0.0274	0.0245

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Onlar iqtisadi cəhətdən səmərəli resursların məxarici ehtimalı olmayanadək MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın qeydlərində açıqlanır.

Şərti aktivlər MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeyd olunmur, lakin, iqtisadi mənfəət əldə edilməsi ehtimalı olduqda maliyyə hesabatında açıqlanır.

Gəlirlər

Gəlir müəssisənin adi fəaliyyətindən yaranan mədaxildir. Mədaxil dövr ərzində səhmdarların əlavə kapital qoyuluşları istisna olmaqla, aktivlərin daxil olması, böyüməsi və ya öhdəliklərin azalması səbəbindən müəssisənin kapitalının artması ilə nəticələnənən iqtisadi faydalardır.

Gəlir hesablama metodu ilə tanınır. Gəlirin tanınması onunla bağlı pul vəsaitinin ödənilməsi heç də əsas şərt deyil. Məhsulların satışından əldə edilən gəlirlər adətən həmin məhsulların yükləndiyi zaman məhsullar üzərində nəzarətin ötürüldüyü anda qeydə alınır. Gəlir ƏDV, aksiz, güzəştlər və satışdan tutulan digər vergilər (əgər mövcuddursa) çıxılmaqla göstərilir.

Gəlir məhsul və ya xidmətlərin müştərinin nəzarətinə verildikdə tanınır. Nəzarət alıcının aktivdən qalan faydaya sahib olma və ondan istifadəyə əsaslanır. Müəssisə kontrakt bağlanarkən məhsul və ya xidmət üzərində nəzarətin dövr üzrə və ya konkret vaxt anında keçdiyini təyin etməlidir.

Cəmiyyət gəliri dövr üzrə aşağıdakı şərtlər daxilində tanıya bilər:

- Cəmiyyət öhdəlikləri icra etdikcə alıcı faydanı qəbul edir və istehlak edir – adətən xidmət müqavilələrinə şamil edilir, məsələn təmizlik xidmətləri
- Cəmiyyət müştərinin nəzarət etdiyi aktivləri yaradır və ya artırır – belə hallar adətən müəssisə məhsulu istehsal etdikcə müştərinin onu əldə etməsi hallarında olur
- Cəmiyyətin yaratdığı aktivin alternativ istifadəsi yoxdur və müəssisə işin görüldüyü tarixə ödənişi almağa hüququ var – bu şərt əməliyyatın yuxarıdakı iki hala uyğun olmadığı halda nəzərdən keçirilir.

Əgər öhdəlik dövr üzrə icra olunmursa müəssisə gəliri konkret vaxt anında tanıyır.

Nəzarətin Cəmiyyətdən alıcıya keçməsini aşağıdakı indikatorlar göstərir:

- Cəmiyyətin ödənişi almaq hüququ yaranıb
- Cəmiyyət aktivin hüquqi titulunu müştəriyə ötürüb
- Aktivin fiziki sahibliyi müştəriyə ötürülüb
- Cəmiyyət əməmiyyətli riskləri və mükafatları müştəriyə ötürüb
- Müştəri aktivi qəbul edib.

Gəlirin tanınması üçün yuxarıdakı meyarların hamısının eyni zamanda yerinə yetirilmiş olması zəruri deyil. Cəmiyyətdə iş və xidmətlərin göstərilməsi zamanı gəlirlər hazırkı tarixədək çəkilmiş məsrəflərin əməliyyat üzrə qiymətləndirilmiş ümumi məsrəflərə faiz nisbəti metodundan istfadə edərək tanınırlar.

Xərclər

Müqavilə xərclərinin tanınması
Cəmiyyət müqaviləni əldə etmək üçün çəkdiyi marjinal xərcləri bərpa edəcəyinə əmindirsə onu aktiv kimi tanımalıdır. Artan (marjinal) xərclər müqaivləni əldə etməklə əlaqədar ortaya çıxan xərclərdir. Müqavilədən asılı olmayaraq mövcud olan xərclər isə kapitallaşdırılmamalıdır. Əgər kapitallaşdırılan xərclərin amortizasiya müddəti bir ildən az olarsa Cəmiyyət belə xərcləri yarandıqca silə bilər.

Xərclərin uçotu
Xərc gəliri əldə etmək üçün çəkilən məsrəfdir. Xərc ödəmə vaxtından asılı olmayaraq müəssisənin ödəmə öhdəliyi yarandığı və resursların müəssisədən kənara getməsi əminliyi yarandığı anda tanınır.
Müəssisələrdə istehsal xərclərinin uçotu (məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası) normativ metodu ilə aparılır.
Dolayı (ümumistehsal) xərclər istehsal olunan məhsullar arasında material xərclərinə mütənasib bölünür.

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR

Cəmiyyətin MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir.

Nəticədə biznes fəaliyyətlərinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bir çox maddələrin dəqiq qiymətləndirilməsi mümkün olmur və yalnız müəyyən ehtimallar irəli sürülə bilər. Ehtimallar MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat hazırlanarkən ən son məlumatlara əsaslanan mühakimələri nəzərdə tutur. Gələcək hadisələr haqqında mövcud vəziyyət və ehtimallar Cəmiyyətin nəzarətindən kənarda yaranan bazar dəyişiklikləri və ya şəraitə görə dəyişə bilər. Bu cür dəyişikliklər baş verdikləri zaman Cəmiyyət tərəfindən edilən təxminlərdə öz əksini tapır.

Ən əhəmiyyətli təxminlər əmlak və avadanlıqların amortizasiya dövrü, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmiş mal və material ehtiyatları üzrə ehtiyatlar ilə bağlıdır. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

Mülahizələr

Cəmiyyətin mühasibat uçotu siyasətinin tətbiq edilməsi prosesində rəhbərlik MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında tanınmış məbləğlər üzrə nəzərə alınmış əhəmiyyətli təsiri olan təxminlərdən başqa aşağıdakı mülahizələri edir.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə ədalətli dəyər

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin Cəmiyyətə təhvil verildiyi tarixə hesablanmış şərti dəyər olaraq ədalətli dəyərlə ölçülmüşdür.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin bazar dəyəri, 13 saylı MHBS-ə əsasən əmlakın, tikili və avadanlıqların ədalətli dəyərinə bərabər olan bənzər əmlak, tikili və avadanlıqlar üçün bazar satış qiymətlərinin təhlilini əhatə edən bazar yanaşması metodu ilə qiymətləndirilmişdir.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyət hər maliyyə ilinin sonunda əmlak, tikili, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin qalan faydalı istifadə müddətini qiymətləndirir. Bu aktivlərin nəzərdə tutulan faydalı istifadə müddəti ötən ilin qiymətləndirilməsindən fərqli olduqda, 8 saylı MUBS “Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalar” standartına müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak, tikili və avadanlıqların qalıq dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə təsirləri olur.

Əmlak, tikili və avadanlıqların və digər qeyri-maliyyə aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər bir hesabat tarixinə aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair ehtimalın olmasını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə ehtimal mövcuddursa və ya fərdi aktiv üçün illik dəyərsizləşmə üzrə təhlil tələb edilirsə Cəmiyyət aktivin əvəz olunması dəyərini təxmin edir. Aktivin əvəz olunma dəyəri onun digər aktivlərdən müstəqil şəkildə pul vəsaitləri yaratmaq qabiliyyətinin olduğu hallar istisna olmaqla, aktivin və ya pul vəsaiti yaradan vahidin ən yüksək ədalətli dəyərindən satış xərcləri və istifadə dəyəri çıxılması nəticəsində yaranan dəyərə bərabərdir. Aktivin ədalətli dəyəri onun əvəzolunma dəyərindən artıq olduqda aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun qalıq dəyəri müvafiq olaraq azaldılır. İstifadə dəyərini qiymətləndirərkən, pulun zaman dəyəri və aktivə xas olan risklərin cari bazar qiymətləndirməsini əks etdirən vergidən öncə diskont dərəcəsi

istifadə edilərək ehtimal olunan gələcək pul axınları mövcud dəyərinə diskontlaşdırılır. Satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri müəyyən edərkən, cari bazar əməliyyatları (mövcud olduqda) nəzərə alınır. Bu cür əməliyyatlar müəyyən edilə bilmədikdə, müvafiq qiymətləndirmə modeli istifadə olunur.

Cəmiyyət dəyərsizləşmə üzrə hesablamanı, fərdi aktivin ayrıldığı Cəmiyyətin hər bir nağd yaradan vahidi (CGU) üçün ayrı-ayrılıqda hazırlanan ətraflı büdcələrə və proqnoz hesablamalarına əsaslanır. Bu büdcələr və proqnoz hesablamaları ümumilikdə 5 illik dövrü əhatə edir. Daha uzun dövrlər üçün, uzunmüddətli böyümə sürəti müəyyənləşdirilir və beşinci ildən sonra gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün tətbiq olunur.

Mal-material ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi

Mal-material ehtiyatları maya dəyər və ya xalis satış dəyərindən daha az olan məbləğdə qiymətləndirilir. Cəmiyyət uyğun olduqda köhnəlmiş və az istifadə edilən mal-material ehtiyatlarının qalıq dəyərini xalis satış dəyərinə qədər azaldaraq uçota alır. Mal-material ehtiyatlarının silinməsi üzrə yaranan faktiki dəyər xalis satış dəyərindən fərqli ola bilər; istənilən fərqin gələcək əməliyyat nəticələri üzərində əhəmiyyətli təsiri ola bilər.

ƏDV-nin bərpası

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət mal və xidmətlərin satışından yaranan ƏDV-nin bərpasını qiymətləndirir. Cəmiyyət bu məbləğləri yalnız gələcəkdə yaranacaq ƏDV öhdəliyinin əvəzləşdirilməsi və ya vergi orqanlarından toplanması vasitəsilə ala bilər. ƏDV üzrə alınacaq vəsaitlərin bərpası qiymətləndirilərkən Cəmiyyət planlaşdırılmış ƏDV öhdəliyi, dövlət vergi orqanları ilə yazışmaları və tarixi bərpa təcrübəsi ilə bağlı daxili vergi departamentindən alınan məlumatları nəzərə alır.

ƏDV-nin bərpasının cari məbləği Cəmiyyətin təxminlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər və bu da öz növbəsində əməliyyat nəticələrinə təsir göstərə bilər.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin ölçülməsi

Cəmiyyətin bir sıra mühasibat uçotu siyasəti və açıqlamaları, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərin ölçülməsini tələb edir.

Cəmiyyət ədalətli dəyərin ölçülməsi ilə əlaqədar olaraq müəyyən nəzarət çərçivəsinə malikdir.

Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçərkən, Cəmiyyət mümkün qədər bazarda müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edir. Ədalətli dəyərlər aşağıdakı qiymətləndirmə üsullarında istifadə olunan məlumatlara əsaslanaraq ədalətli dəyər iyerarxiyasında müxtəlif səviyyələrdə təsnifləşdirilir.

- *Səviyyə 1* – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- *Səviyyə 2* – aktiv və ya öhdəlik üzrə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilir) müqayisə edilə bilən 1-ci düzəlişdə daxil edilmiş qiymətlərdən başqa daxilolmalar;
- *Səviyyə 3* – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Bir aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə edilən məlumatlar, ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində təsnif edilə bilərsə, ədalətli dəyər iyerarxiyasının eyni dərəcəsi bütün ölçmə üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş kimi ədalətli dəyərin ölçülməsi bütünlükdə təsnif edilir.

Cari vergilər

Azərbaycanda vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi tez-tez baş verən şərhlərə və dəyişiklərə məruz qalır. Bundan başqa Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq olunan vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərhi, Cəmiyyətin rəhbərliyinin şərhi ilə uyğun gəlməyə bilər. Nəticədə, vergi orqanları

əməliyyatları yenidən təsnif edə bilər və Cəmiyyətin işçiləri əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergi, cərimə və faiz ödəmələrinə məruz qala bilərlər.

Vergi və gömrük qurumları müəssisənin fəaliyyətinin nəzərdən keçiriləcəyi ildən əvvəlki üç il ərzində vergi öhdəliklərini yoxlaya bilərlər. Cəmiyyətin fəaliyyətinin nəzərdən keçirilməsi müəyyən şərtlər çərçivəsində daha uzun müddətləri də əhatə edə bilər. 1 yanvar 2020-ci il tarixinə rəhbərlik hesab edir ki, onların müvafiq qanunvericiliklə bağlı şərhləri uyğundur və ehtimal olunur ki, Cəmiyyətin vergi, valyuta və gömrüklə bağlı cari vəziyyəti dəyişməyəcək.

Təxirə salınmış vergilər

Təxirə salınmış vergi aktivləri istifadə olunmayan vergi zərərləri üçün zərərlərin istifadə oluna biləcəyi vergiyə cəlb olunan mənfəətin olması ehtimalı daxilində tanınır. Gələcək vergi planlaşdırma strategiyaları ilə birlikdə ehtimal olunan vaxt və gələcək vergiyə cəlb olunan mənfəət səviyyəsinə əsaslanaraq, təxirə salınmış vergi aktivlərinin məbləğini müəyyənləşdirmək üçün əhəmiyyətli idarəetmə qərarı tələb olunur.

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ

Cəmiyyət, fəaliyyətinə aid olan və 31 dekabr 2019-ci il tarixində başa çatan illik hesabat dövrü üçün qüvvədə olan BMUSŞ və BMUS-un BMHŞK tərəfindən dərc olunmuş və tətbiq olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş Standart və Şərhləri qəbul etmişdir. Aşağıdakı standartların 1 yanvar 2020-ci il tarixindən sonra 1 yanvar 2022-ci il tarixinədək qüvvəyə minməsi gözlənilir. Bununla belə, 1 saylı MHBS-ə əsasən, Cəmiyyət bu standartları daha əvvəl qəbul etmişdir.

3 saylı MHBS Müəssisələrin Birləşməsi. “Müəssisə” tərifinə edilən Düzəliş – Düzəlişlər şirkətlərə əldə edilmiş aktivlərin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu müəyyənləşdirməyə kömək edəcək.

Edilmiş düzəliş biznes xidmətlərinin nəticələrinin müştəriləri məhsul və xidmətlər ilə təmin etmək olduğunu vurğulayır. Halbuki əvvəlki anlayışa əsasən, biznes anlayışı dividend şəklində, daha aşağı xərclərə və ya investorlara və digərlərinə iqtisadi mənfəət təmin etmək məqsədi daşıyırdı. Alınan aktivin biznes və ya aktivlər qrupu olduğunu fərqləndirmək vacibdir, çünki, alıcı qudvili yalnız biznes alarkən tanıyır. Dəyişikliklərə əsasən, “biznes”in yeni tərifi müştərilərə məhsul və ya xidmətlər təqdim etmək, investisiya gəliri yaratmaq (məsələn, dividendlər və faizlər) və ya adi fəaliyyətdən digər gəlirlər yaratmaq məqsədilə aparıla və idarə oluna bilən fəaliyyət və aktivlərin məcmusudur.

Şirkətlərdən “Müəssisə” tərifinə edilən düzəlişi 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra baş verən satınalmalara tətbiq etmələri tələb olunur. Standartın daha erkən tətbiq edilməsinə icazə verilir. Cəmiyyət bu düzəlişin tətbiqinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatlarında heç bir dəyişiklik edilməmişdir.

“Əhəmiyyətlilik” anlayışının yeni tərifi – MUBSŞ şirkətlərin əhəmiyyətliliklə bağlı qərarları daha asan verməsi üçün əhəmiyyətlilik prinsipinə düzəlişlər dərc etmişdir. Yeni dəyişikliklər 1 saylı BMUS “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı” və 8 saylı BMUS “Mühasibat Uçotu Qaydaları, Uçot Ehtimallarındakı Dəyişikliklər və Xətalar”a şamil edilir.

Dəyişikliklər əhəmiyyətliliyin tərifini və bu günə qədər MHBS-in digər standartlarında göstərilmiş olan əhəmiyyətlilik prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı təlimatları da hesabat hazırlayanlar üçün aydınlaşdırır. Yeni tərifə əsasən, məlumat o zaman əhəmiyyətli sayılır ki, onun gizlədilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsinin maliyyə hesabatını ümumi məqsədlər üçün istifadə edən əsas tərəflərin qərarlarına təsir etməsi ehtimal edilir və bu məlumat hesabat hazırlayan konkret müəssisə üzrə maliyyə məlumatı xarakterinə malikdir.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci ildən qüvvəyə minir. Daha erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Cəmiyyət bu dəyişikliyin tətbiq edilməsinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında bu təsirləri nəzərə almışdır.

Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) Banklararası Təklif Olunan Faiz Həddi (“BTFH”) üzrə aparılan islahatların maliyyə hesabatlılığı üzrə yarana biləcək potensial təsirinə cavab olaraq, **“Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı”-nı (9 saylı MHBS, 39 saylı BMUS və 7 saylı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri”)** dərc etmişdir. Baza faiz dərəcəsi islahatlarına əsasən:

- islahat nəticəsində müəssisələrin, hedc olunmuş pul axınlarının və hedcinq aləti üzrə pul axınlarının əsaslandığı baza faiz dərəcəsinin dəyişilməyəcəyini ehtimal edərək, tətbiq ediləcək hedcinq uçotu üzrə bəzi tələblər yenidən müəyyənləşdirilir;
- baza faiz dərəcəsi islahatı birbaşa təsir etdiyi bütün hedcinq münasibətləri üçün məcburidir;
- bu islahat, islahat nəticəsində yaranacaq digər nəticələrin həlli üçün nəzərdə tutulmamışdır (əgər hedcinq münasibətləri düzəlişlərdə göstərilməmiş səbəblər nəticəsində, hedcinq uçotu tələblərinə cavab vermirsə, hedcinq uçotunun dayandırılması tələb olunur); və
- düzəlişlərin müəssisələrin hedcinq münasibətlərinə hansı dərəcədə təsir göstərməsi barədə xüsusi açıqlamalar tələb olunur.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Cəmiyyət bu dəyişikliyin tətbiq edilməsinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatlarında heç bir dəyişiklik edilməmişdir.

15 may 2020-ci ildə BMUSŞ icarəçilərə “**COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri (16 saylı MHBS-ə edilmiş Düzəliş)”** icarəçilərə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi düzəlişi edilmişdir.

COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri üzrə dəyişikliklər (16 saylı MHBS-ə edilmiş düzəliş) 16 saylı MHBS-ə aşağıdakı düzəlişləri etmişdir:

- icarəçilərə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən, icarə modifikasiyası olmadığı kimi, COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştlərini hesaba vermələrini tələb etmək;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən bu faktı açıqlamalarını tələb etməlidir; və
- icarəçilərdən 8 saylı BMUS-a uyğun olaraq güzəşt tədbirlərini retrospektiv şəkildə tətbiq etmələrini tələb etsələr də, əvvəlki dövr rəqəmlərini yenidən tələb etmələrini tələb etmirlər.

Dəyişikliklər 1 iyun 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir. 28 may 2020-ci il tarixində dərc olunması hələ də təsdiqlənməmiş maliyyə hesabatı da daxil olmaqla, erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Düzəliş aralıq hesabatlar üçün də uyğundur.

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN, HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiq olunduğu tarixdə, qüvvədə olma tarixindən əvvəl Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş Standartlar və Şərhlər istisna olmaqla, aşağıdakı Şərhlər dərc edilmiş, lakin, hazırda qəbul edilməmişdir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər – 2020-ci il yanvar ayında BMUSŞ “Cari və Uzunmüddətli olmaqla, Öhdəliklərin Təsnifatı (1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər)” dərc etmişdir. Düzəlişlər öhdəliklərin 1 saylı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılaşmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir. Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə

düzəlişlər (1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir. Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

17 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri” 2017-ci ilin may ayında verilmiş və 4 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilərinə 17 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni tətbiq etməlidir.

17 saylı MHBS, 1 yanvar 2023-cü il və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. 15 saylı MHBS “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” və 9 saylı MHBS “Maliyyə Alətləri” standartları ilə birlikdə tətbiq olunarsa, erkən tətbiqinə icazə verilir.

10 saylı MHBS “Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları” və 28 saylı BMUS (düzəlişlər):
“İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” – 10 saylı MHBS və 28 saylı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərtilə tanınmasını tələb edir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ ki, MUBSŞ tərəfindən müəyyən edilməmişdir, lakin, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ QALIQLAR VƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Cəmiyyətin nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətlər nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, istiqsadi məzmununa diqqət yetirilir.

Cəmiyyət dövlət müəssisələri ilə əlaqədar 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS əsasında əlaqəli tərəflə əməliyyatlar və cari qalıqlar, o cümlədən təəhhüdlər ilə bağlı müəyyən məlumatların açıqlanması tələblərindən istisnanı tətbiq etmişdir. Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir. Cəmiyyətin bilavasitə nəzarətçi tərəfi Azərbaycan Respublikası Hökumətinə məxsus olan “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyətidir.

Cəmiyyət dövlət ilə əlaqəli qurumlar üçün açıqlama tələbi ilə əlaqədar 24 saylı MUBS “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması”nın 25-ci bəndində qeyd olunmuş güzəştdən istifadə etmişdir.

Hesabat təqdim edən müəssisə əlaqəli tərəf əməliyyatları və öhdəliklər daxil olmaqla, qalıq borclarla əlaqəli 24 saylı "Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması" adlı MUBS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən azaddır.

Hesabat təqdim edən müəssisə əlaqəli tərəf əməliyyatları və öhdəliklər də daxil olmaqla, qalıq borclarla əlaqəli 24 saylı "Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması" adlı MUBS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən aşağıdakılar ilə birlikdə azaddır:

(a) hesabat təqdim edən müəssisə nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya üzərində əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olan hökumət; və

(b) eyni hökumətin həm təqdim edən müəssisənin, həm də digər təşkilatın nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya üzərində əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olduğu üçün əlaqəli tərəf olan başqa bir müəssisə.

Dövlətlə əlaqəli təşkilatlarla əməliyyatlara elektrik enerjisi, qaz, benzin alınması və digər xidmətlərin alınması daxildir.

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Aktiv və öhdəliklər üzrə qalıqlar		
Debitor borc	1,953	-
Kreditor borc	4,831	
Təsisçiyə olan borc	1,955,947	2,322,663

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixləri üzrə əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Gəlir və xərclər		
Gəlirlər	-	
Xərclər	89,429.66	41,335.98

7. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

	Binalar və bənzər tikililər	Maşınlar və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Digər	Cəmi
31 dekabr 2019-cu il	1,939,662	1,448,129	91,414	19,760	**3,498,965**
Yığılmış könəlmə 31 dekabr 2019-cu il	(39,188)	(108,072)	(20,688)	(5,794)	(173,742)
Xalis qalıq dəyəri 31 dekabr 2019-cu il	1,900,474	1,340,057	70,726	13,966	**3,325,223**

31 dekabr 2019-cu il tarixinə, əmlak, tikili və avadanlıqlar kateqoriyasına aid, istifadəsinə məhdudiyyət qoyulmuş və ya öhdəliklərin təminatı olaraq girov qoyulmuş hər hansı bir aktiv mövcud olmamışdır.

8. MAL-MATERİAL EHTİYATI

Mal-material ehtiyatlarına daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Xammal	3,243,779	1,753,703
Emalda olan mal-material	1,900,085	
Hazır məhsul	857,375	832,084
Digər	98,223	
Cəmi mal-material ehtiyatları	**6,099,462**	**2,585,787**

9. DEBİTOR BORCLARI

31 dekabr 2019-cu il tarixinə debitor borcları 72,687 AZN məbləğində ipək məhsullarının satışından yaranmış alınacaq vəsaitlərdən ibarətdir.

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Debitor borclar	72,687	5,715
Cəmi	**72,687**	**5,715**

Debitor borcları faiz gəliri yaratmır, adətən 1 aya qədər ödənilir və AZN ilə ifadə olunur. Cəmiyyətin debitor borclarının coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası olmuşdur.

10. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (AZN)	25,754	302
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (ABŞ dolları)	460	265
Kassadakı pul vəsaitləri	1,433	666
ƏDV depozit hesabı	903	14,934
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	**28,550**	**16,167**

11. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri	8,378	
Vergilər üzrə alınacaq vəsaitlər	552	8,883
Cəmi digər cari aktivlər	**8,930**	**8,883**

12. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Kreditor borcları	110,228	69,224
Cəmi kreditor borcları	**110,228**	**69,224**
İşçilərlə bağlı ödəniləcək vəsaitlər	91,589	95,984
Alınmış avanslar	88,954	88,483
Vergilər və digər məcburi ödənişlər üzrə ödəniləcək vəsaitlər	26,090	62,228
Cəmi digər ödəniləcək vəsaitlər	**206,633**	**246,695**
Cəmi kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	**316,861**	**315,919**

Kreditor borcları üzrə qalıqlar adətən 1 ayadək olan dövrdə ödənilir və AZN ilə ifadə olunur. Cəmiyyətin kreditor borclarının coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası ərazisində olmuşdur.

13. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

Sair qısamüddətli öhdəliklər olaraq təsnifləşdirilmiş öhdəliyə 1,955,947 AZN məbləğində təsisçidən alınmış qısamüddətli, faizsiz, borc daxildir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Təsisçidən alınmış borc	1,955,947	2,304,847
Cəmi sair qısamüddətli aktivlər	**1,955,947**	**2,304,847**

14. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

31 dekabr 2019-cu il tarixinə nizamnamə kapitalı 7,586,931 AZN təşkil etmiş və bir səhm üzrə 75,869.31 AZN nominal dəyəri olan 100 paydan ibarətdir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Nizamnamə kapitalı	7,586,931	1,817,655
Cəmi nizamnamə kapitalı	**7,586,931**	**1,817,655**

15. ƏLAVƏ KAPİTAL QOYULUŞU

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 07.08.2018-ci il tarixində artırılmış, AR Vergilər Nazirliyi tərəfindən 1 817 655 manat həcmində təsdiq edilmişdir. 31.12.2019-cu il tarixə Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı İqtisadiyyat Nazirliyi yanın Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən 5 161 696 manat təsdiq edilmişdir.
2019-cu il ərzində yatırılmış lakin dövlət qeydiyyatına alınmamış nizamnamə kapitalının təsdiqi üçün audit rəyi əldə edilmiş və kapitalın dövlət qeydiyyatına alınması üçün müraciət edilmişdir.

2019-cu il ərzində Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 3 650 252 manat pul formasında, 2 119 024 manat əmlak formasında artırılaraq 7,586,931 çatdırılmışdır.

31 dekabr 2018-ci il tarixinə nizamnamə kapitalı	**1,817,655**
Dövr ərzində pul formasında nizamnamə kapitalı artımı	3,650,252
Dövr ərzində əmlak formasında nizamnamə kapitalı artımı	2,119,024
31 dekabr 2019-cu il tarixinə nizamnamə kapitalı	**7,586,931**

16. GƏLİRLƏR

Cəmiyyətin 2019-cu il ərzində icmal gəlirləri 1 773 566 manat olmuşdur. Gəlir strukturu və açıqlaması aşağıdakı kimidir:

Satışdan gəlirlər

	2019-cu il	**2018-ci il**
Xam ipək	1,179,649	496,459
Kələğayı	236,700	
Pambıq iplik emalı	168,842	
Çıxdaşlar	110,145	
Digər əməliyyat gəlirləri	32,297	
Çitmə	24,813	
Pambıq parça	10,795	
Şərf	5,241	
Cəmi gəlirlər	**1,768,481**	**496,459**
Sair gəlirlər	**5,085**	
İcmal gəlirlər	**1,773,566**	**496,459**

17. XƏRCLƏR

Cəmiyyətin 2019-cu il ərzində icmal xərcləri 2 036 010 manat olmuşdur. Xərclərin strukturu və açıqlaması aşağıdakı kimidir:

Xərclər

	2019-cu il	**2018-ci il**
Maya dəyəri xərcləri	1,445,563	294,536
Satış və marketinq xərcləri	6,577	5,683
Ümumi və inzibati xərclər		
Əmək haqqı xərcləri	287,538	156,632
Mühafizə	99,470	
Sosial sığorta haqqı	48,702	
Bank xidməti xərcləri	13,752	
Nəqliyyat xərcləri	3,416	
Rabitə xərcləri	3,141	
Digər xərclər	6,196	
Amortizasiya xərcləri	115,614	58,128
Sair əməliyyat xərcləri	6,042	43,922
Cəmi icmal xərclər	**2,036,011**	**558,901**

18. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Cəmiyyət vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar MHBS-dan fərqlənə bilər.
Bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergidən azad olunduğundan Cəmiyyət müəyyən daimi vergi fərqlərinin təsirinə məruz qalır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqləein xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2018-ci il və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə bergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərinə başa çatan dövr üzrə vergi gəliri və uçot zərəri arasında münasibətlər aşağıdakı kimi izah olunur:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər		
Gələn dövrə keçirilmiş vergi zərəri	1,351,396	1,093,427
Mal-material ehtiyyatları		
Əmlak, tikili və avadanlıqlar		
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**1,351,396**	**1,093,427**
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər		
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	(26,281)	(32,608)
Debitor borclar və digər qısamüddətli aktivlər		(22,723)
Digər cari aktivlər		(86,267)
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	**(26,281)**	**(141,598)**
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**1,325,115**	**951,829**
Vergi dərəcəsi ilə təxirə salınmış xalis təxirə salınmış mənfəət vergi aktivi (20%)	265,023.05	190,365.84
Xalis təxirə salınmış vergi borcu	**265,023**	**190,366**
Tanınmayan təxirə salınmış vergi aktivi	**(265,023)**	**(190,366)**
Xalis təxirə salınmış vergi aktivi	-	-

Cəmiyyətin gəlirinə tətbiq edilən mənfəət vergisi 20% dərəcəsi ilə hesablanır. Maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün aktivlərin və öhdəliklərin balans məbləğləri ilə vergiqoyma məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlər nəticəsində 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xalis təxirə salınmış vergi aktivi yaranmışdır. Bu təxirə salınmış vergi aktivləri hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmır. Gələcək vergi güzləştləru yalnız o zaman realizasiya olunacaq ki, istifadə olunmayan vergi zərərlərinin istifadə oluna biləcəyi mənfəət mövcud olsun və qanun və qaydalarda Cəmiyyətin gələcək dövrlərdə tutulmalar iddia etmək qabiliyyətinə mənfi təsir edən dəyişikliklər baş verməsin.
Bu gələcək vergi güzəştləri onların realizasiyası ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərlə əlaqədar olaraq tanınmır. Tutula bilən müvəqqəti fərqlər cari vergi qanunvericiliyinə əsasən qüvvədən düşmür. 2018 və 2019-cu ilin zərərləri üzrə növbəti dövrə keçirilən vergi zərəri müvafiq olaraq 2023 və 2024-cü illərdə qüvvədən düşür.

19. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları
Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, iddialarla bağlı hazırkı maliyyə hesabatında ayrılmış ehtiyatlardan artıq heç bir əhəmiyyətli zərər olmayacaqdır.

Vergi qanunvericiliyi
Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər baş verir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Cəmiyyət bütün vergi ödəmələrini artıq həyata keçirdiyinə inanır və bu səbəbdən MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında heç bir vergi öhdəliyi yaratmamışdır. Vergi dövrləri üç il ərzində vergi orqanları tərəfindən təftiş olunması üçün açıq olaraq qalır.

20. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Risklərin idarə edilməsi Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir və Cəmiyyət əməliyyatlarının əsas elementini təşkil edir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına xas olan əsas risklər aşağıdakılarla bağlıdır:

• Kredit riski;
• Likvidlik riski;
• Bazar riski.

Cəmiyyət effektiv və səmərəli riskin idarə edilməsi prosesinin tətbiqinin önəmli olduğunu qəbul edir. Belə prosesin tətbiqinə imkan yaratmaq üçün Cəmiyyət riskin idarə edilməsi qaydalarını yaratmışdır ki, bunun da əsas məqsədi Cəmiyyəti risklərdən qorumaq və Cəmiyyətin qarşıda qoyulmuş fəaliyyət məqsədlərinə nail olması üçün imkan yaratmaqdır. Risk idarəçiliyi çərçivəsində Cəmiyyət aşağıdakı riskləri idarə edir:

Kredit riski

Bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman və maliyyə zərərləri ilə nəticələnə bilən hallarda Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır.

Maksimal riskə məruz qalma

Cəmiyyətin kredit riskinə maksimal məruz qalması əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı ilə bağlı risklərdən asılıdır

Coğrafi risk konsentrasiyası

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlə bağlı öhdəliklər qarşı tərəfin yerləşdiyi ölkəyə əsaslanır. Bu ölkələrin faktiki olaraq Azərbaycan Respublikasında yerləşən təmsilçilərinə münasibətdə mövcud olan debitor və kreditor borcları üzrə qalıqlar isə "Azərbaycan Respublikası" başlığı altında təqdim edilir. Nağd pul, qiymətli metal, əmlak və avadanlıqlar fiziki olaraq məxsus olduğu ölkəyə görə ayrılmışdır.
31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

Likvidlik riski

Likvidlik riski faktiki olaraq ödəmə tarixi çatdığı zaman, maliyyə alətləri ilə bağlı maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcudluğunu nəzərdə tutur. Likvidlik riski Cəmiyyətin Mühasibatlıq

strukturu tərəfindən idarə olunur. Cəmiyyətin likvidlik mövqeyinin idarə olunması fəaliyyəti öhdəliklərin vaxtı gəldikcə ödənilməsi üçün zəruri likvid aktivlərin səviyyəsinin nəzərə alınmasını, bir sıra maliyyə mənbələrinə çıxışın təmin olunmasını, maliyyələşdirmə üzrə ehtiyat planlarının işlənib hazırlanmasını və maliyyə vəziyyəti üzrə likvidlik nisbətinin izlənməsini tələb edir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin likvidlik riski müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrindəki dəyişikliklərin baş verməsi səbəbindən maliyyə alətlərinin dəyərində dəyişikliyin yaranması ilə bağlı riskdir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə şirkətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin valyuta riski müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏR

Ədalətli dəyər məcburi satış və ya ləğvetmə xaricində arzu edən tərəflər arasındakı cari əməliyyatda maliyyə alətinin dəyişdirilə biləcəyi və ən yaxşı şəkildə aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənən məbləğidir.

Maliyyə alətlərinin ehtimal olunan ədalətli dəyəri mövcud bazar məlumatlarını və mövcud qiymətləndirmə metodologiyalarını istifadə edərək Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilmişdir. Habelə, ehtimal olunan ədalətli dəyəri təyin etmək məqsədi ilə bazar məlumatlarını şərh etmək üçün mütləq qərar verilməlidir.

Azərbaycan Respublikası inkişaf etməkdə olan bazarın bəzi xüsusiyyətlərini nümayiş etdirməyə davam edir və iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarındakı fəaliyyət həcmini məhdudlaşdırmağa davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola və ya satış əməliyyatları zamanı olan çətinliyi əks etdirə bildiyindən, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini təmsil etməyə bilər. Rəhbərlik maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiymətləndirərkən mövcud olan bütün bazar məlumatlarını istifadə etmişdir.

MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maya və ya amortizasiya dəyəri ilə uçota alınmış maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri aşağıda təqdim olunur:

	31 dekabr 2019-cu il		31 dekabr 2018-ci il	
	Qalıq dəyəri	**Ədalətli dəyəri**	**Qalıq dəyəri**	**Ədalətli dəyəri**
Debitor borcları	72,687	72,687	5,715	5,715
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	28,550	28,550	16,167	16,167
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	110,228	110,228	69,224	69,224
Sair aktivlər (Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər)	1,955,947	1,955,947	2,304,847	2,304,847
Cəmi	**2,167,412**	**2,167,412**	**2,395,953**	**2,395,953**

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyər ilə ölçülməmiş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini müəyyənləşdirir və onları hər bir ədalətli dəyər ölçüsünün aşağıda təsnif edildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə ilə təhlil edir.

			Ədalətli dəyərin ölçülməsi			
	Maliyyə aləti üzrə təsnifat	**Qiymətləndirmə tarixi**	**Fəal bazarlardakı kotirovka qiymətləri**	**Əhəmiyyətli müşahidə edilən məlumatlar**	**Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatları**	**Cəmi**
			(Səviyyə 1)	**(Səviyyə 2)**	**(Səviyyə 3)**	
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər						
Debitor borcları	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			72,687	**72,687**
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019	28,550			**28,550**
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər						
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			110,228	**110,228**
Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			1,955,947	**1,955,947**

22. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

2019-cu ilin sonunda Çinin Uhan şəhərində yeni növ koronavirus aşkarlanmışdır. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xəstəliyin yayılma coğrafiyası və qeydə alınmış xəstə sayı məhdud olduğundan, bu vəziyyət MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə hesabatına düzəliş edilməsi üçün təsirə malik olmamışdır. Lakin, 2020-ci ilin yanvar ayından başlayaraq, vəziyyətdə köklü dəyişikliklər qeydə alınmağa başlamış və 2020-ci ilin mart ayında yeni növ koronavirus Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) tərəfindən pandemiya olaraq elan edilmişdir.

Digər dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycan Respublikası hökuməti də pandemiyaya qarşı mübarizə üçün müxtəlif tədbirlər, o cümlədən səyahət məhdudiyyəti, karantin, iş yerlərinin və digər yerlərin, eləcə də müəyyən ərazilərin bağlanması üzrə tədbirlər həyata keçirmişdir. Bu tədbirlər qlobal tədarük zəncirinə, həm də mal və xidmətlərə olan tələb səviyyəsinə təsir göstərmiş və aktiv qiymətlərinin və valyuta məzənnələrinin daha çox dəyişkən olmasına, uzunmüddətli perespektivdə faiz dərəcələrinin nəzərə çarpacaq dərəcədə azalması ilə müşahidə olunan biznes əməliyyatlarının əhəmiyyətli dərəcədə pozulmasına və iqtisadi qeyri-müəyyənliyin artmasına səbəb olmuşdur. Hökumətin pandemiyaya qarşı mübarizə tədbirləri və bu tədbirlərin müsbət nəticələri davam etməkdədir.

Dünya iqtisadiyyatında baş verən geriləmə ilə yanaşı, 2020-ci ilin mart ayında OPEC və Rusiyanın iştirak etdiyi görüşlərdə hasilatın azaldılması barədə razılıq əldə oluna bilməməsindən sonra, neftin qiyməti kəskin dərəcədə aşağı düşmüşdür. Baş vermiş hadisələr və mövcud vəziyyət, şirkətlərin əvvəllər üzləşmədiyi və maliyyə hesabatına əhəmiyyətli dərəcədə təsir ola biləcək qeyri-müəyyənlik və risk səviyyələri yaratmışdır.

Cəmiyyət 2020-ci ilin fevral ayının ortalarında insanların sağlamlığını və aktivlərin təhlükəsizliyini qorumaq məqsədi ilə pandemiyanın Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsirini azaltmaq üçün təsirli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün Biznesin Davamlılığı üzrə İşçi Qrupu yaratmışdır.

Cəmiyyət pandemiya və neft qiymətlərindəki vəziyyət səbəbindən iş planında və fəaliyyətində ciddi bir pozuntu gözləmir.

Zaur Yaqubov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müzəffər Umarov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“ASK AYAQQABI FABRİKİ” MƏHDUD MƏSULİYYƏTLİ CƏMİYYƏTİ

31 dekabr 2019-cu il tarixinə
Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları və Müstəqil Auditorun
Hesabatı

Mündəricat

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI 3
MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI 4
MALİYYƏ HESABATLARI 6
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT 6
MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINA HESABAT 8
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT 10
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT 12
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ ŞƏRHLƏR VƏ İZAHLI QEYDLƏR 14
1. GİRİŞ 14
2. MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASININ ƏSASI VƏ ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ 16
3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR 26
4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ 28
5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN, HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR 29
6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ QALIQLAR VƏ ƏMƏLİYYATLAR 30
7. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR 32
8. MAL-MATERİAL EHTİYATI 33
9. DEBİTOR BORCLARI 33
10. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ 33
11. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR 33
12. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR 34
13. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR 34
14. NİZAMNAMƏ KAPİTALI 34
15. ƏLAVƏ KAPİTAL QOYULUŞU 35
16. GƏLİRLƏR 35
17. XƏRCLƏR 36
18. MƏNFƏƏT VERGİSİ 37
19. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR 38
20. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ 38
21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏR 39
22. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR 40

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI
31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNƏDƏK TAMAMLANAN DÖVR ÜZRƏ

Bu bəyannamə "ASK Ayaqqabı Fabriki" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra "Cəmiyyət") Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun hazırlanmış maliyyə hesabatları ilə bağlı Cəmiyyət rəhbərliyinin və müstəqil auditorun göstərilən məsuliyyətlərini fərqləndirmək məqsədi ilə hazırlanmışdır.
Rəhbərlik Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə vəziyyətini, fəaliyyətinin nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun qərarların və mülahizələrin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nın tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə, Cəmiyyətin normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Cəmiyyətin daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun olaraq hazırlanması və maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühasibat uçotunun Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş qanunvericilik və mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Cəmiyyətin aktivlərinin qorunmasının təmin edilməsi və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2019-cu il tarixində tamamlanan il üzrə maliyyə hesabatları Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən 11 dekabr 2020-ci il tarixində təsdiq edilmişdir.

İlham Bağırov
Direktor
11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mürşüd Cəfərov
Baş mühasib
11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

MÜSTƏQİL AUDİTOR HESABATI

“ASK Ayaqqabı Fabriki” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarı və Rəhbərliyinə

Rəy

Biz, “ASK Ayaqqabı Fabriki” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (bundan sonra “Cəmiyyət”) 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları (MHBS) əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə bitmiş il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas mühasibat uçotu siyasətləri və digər izahedici məlumatları əhatə edən qeydlərdən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Hesab edirik ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixlərdə başa çatan il üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinin Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uygun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli əks etdirir.

Rəy üçün əsaslar

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uygun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz əlavə olaraq hesabatın “Maliyyə hesabatlarının auditi üçün auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Bizim maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Mühasiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məcəlləsinin” (IESBA məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi bu IESBA məcəlləsinin tələblərinə uyğun yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri bizim peşəkar mühakimələrimizə görə cari dövrün maliyyə hesabatlarının auditində ən əhəmiyyətli məsələlərdir. Bu məsələlər maliyyə hesabatlarının auditi baxımından və maliyyə hesabatlarına dair rəyin formalaşdırılmasında bütövlüklə nəzərə alınmışdır və biz bu məsələlərə dair ayrılıqda rəy vermirik.

Maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uygun olaraq olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruru daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı, yaxud bunu etməkdən başqa alternativi olmadığı halda, Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsulyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatları üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz təqdim edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olub olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan

auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə təqdim edimiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda əhəmiyyətli hesab edilir.

BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edib qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətalar nəticəsində yaranmış təhrifi aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki, saxtakarlıq əlbir hərəkətlər, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Cəmiyyətin daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk;
- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutları əsasında Cəmiyyətin fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmamasına dair nəticə çıxarırıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Lakin, sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin MHBS-ə uyğun tərtib edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk. Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

Hesabat 11 dekabr 2020-ci il tarixdə eyni qüvvəyə malik iki nüsxədə tərtib edilmişdir. Bunlardan biri sifarişçi təsərrüfat subyektinə təqdim edilir, ikincisi isə "ASON AUDİT" MMC-də saxlanılır.

İcraçı: "ASON AUDİT" MMC-nin direktoru: **O.S.Vəkilov**

Auditor: **T.A.Talıbov**

“ASK Ayaqqabı Fabriki” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin
31 dekabr 2019-cu il tarixinə
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

Bölmə/ Maddə №-si	Bölmə/Maddələrin adı	Uçot siyasəti və izahlı Qeydlərin №	Hesabat dövrü üzrə 31.12.2019	Əvvəlki dövr üzrə 31.12.2018
1	*2*	*3*	*4*	*5*
	AKTİVLƏR			
1	**Uzunmüddətli aktivlər**			
10	Qeyri-maddi aktivlər	7	24,670	
11	Torpaq, tikili və avadanlıqlar	7	9,146,060	9,602,007
12	İnvestisiya mülkiyyəti			
13	Bioloji aktivlər			
14	Təbii sərvətlər			
15	İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar			
16	Təxirə salınmış vergi aktivləri	18	62,764	
17	Uzunmüddətli debitor borcları			
18	Sair uzunmüddətli maliyyə aktivləri			
19	Sair uzunmüddətli aktivlər			
	CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		**9,233,494**	**9,602,007**
2	**Qısamüddətli aktivlər**			
20	Ehtiyatlar	8	674,057	
21	Qısamüddətli debitor borcları	9	431,136	
22	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	10	279,885	109,696
23	Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri		-	65,840
24	Sair qısamüddətli aktivlər	11	35,014	
	CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		**1,420,091**	**175,536**
	CƏMİ AKTİVLƏR		**10,653,585**	**9,777,544**
	KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
3	**Kapital**			
30	Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapital	14	10,845,869	9,720,786
31	Emissiya gəliri			
32	Geri alınmış kapital (səhmlər)			
33	Kapital ehtiyatları			
34	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)		- 237,473	- 162,338
	CƏMİ KAPİTAL		**10,608,396**	**9,558,448**
4	**Uzunmüddətli öhdəliklər**			
40	Uzunmüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər			
41	Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər			
42	Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri			
43	Uzunmüddətli kreditor borcları			
44	Sair uzunmüddətli öhdəliklər			

	CƏMİ UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		-	-
5	**Qısamüddətli öhdəliklər**			
50	Qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər			
51	Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər			
52	Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	12	37,064	19,096
53	Qısamüddətli kreditor borcları	12	7,936	
54	Sair qısamüddətli öhdəliklər	12-13	189	200,000
	CƏMİ QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		**45,190**	**219,096**
	CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		**45,190**	**219,096**
	CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		**10,653,585**	**9,777,544**

İlham Bağırov
Direktor
11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mürşüd Cəfərov
Baş mühasib
11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“ASK Ayaqqabı Fabriki” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINA HESABAT

(Azərbaycan manatı ilə)

Bölmə (maddə) və hesab №-si	Göstəricilərin adı	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	Hesabat dövrü üzrə 2019	Əvvəlki dövr üzrə 2018
1	*2*	*3*	*4*	*5*
60	Əsas əməliyyat gəlirləri	16	*3,423,062*	
70	Satışın maya dəyəri üzrə xərclər	17	*2,755,713*	
	Ümumi mənfəət (zərər)		***667,349***	**-**
61 və 73	Sair əməliyyat gəlirləri	16		*18,300*
71	Kommersiya xərcləri			
72	İnzibati xərclər	17	*527,715*	*180,638*
73 və 61	Sair əməliyyat xərcləri			
62 və 74	Fəaliyyətin dayandırılmasından yaranan mənfəətlər (zərərlər)			
	Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		***139,634***	***(162,338)***
63 və 75	Maliyyə mənfəəti (zərəri)	16	*1,100*	
64 və 76	Fövqəladə mənfəət (zərər)	17	*(278,633)*	
81	Asılı və birgə müəssisələrin mənfəətlərində (zərərlərində) pay			
	Vergiqoymadan əvvəl mənfəət (zərər)		***(137,899)***	***(162,338)***
90	Mənfəət vergisi	18	*(62,764)*	
341	**Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)**		***(75,135)***	***(162,338)***
	O cümlədən			
	qeyri-nəzarət payları üzrə xalis mənfəət (zərər)			
	əsas cəmiyyətin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)			
	Digər məcmu gəlir			
	Məcmu gəlir (xalis mənfəətin (zərərin) və digər məcmu gəlirin cəmi)			
	O cümlədən			
	qeyri-nəzarət payları üzrə xalis mənfəət (zərər)			
	əsas cəmiyyətin sahiblərinin mənfəəti (zərəri)			

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ask ayaqqabı fabriki Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti AZERBAIJAN REPUBLIC

İlham Bağırov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mürşüd Cəfərov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Xərclərin xüsusiyyətləri üzrə təsnifat əsasında əməliyyat xərcləri haqqında
MƏLUMAT

Bölmənin/ maddənin №-si	*Göstəricilərin adı*	*Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si*	*Hesabat dövrü üzrə*	*Əvvəlki dövr üzrə*
	Hazır məhsul və bitməmiş istehsal ehtiyatlarındakı artımlar (azalmalar)			
	Təşkilat tərəfindən yerinə yetirilmiş və kapitallaşdırılmış işlər			
	İstifadə edilmiş material ehtiyatları			

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət ask ayaqqabı fabriki

İlham Bağırov
Direktor
11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mürşüd Cəfərov
Baş mühasib
11 dekabr 2020-ci il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“ASK Ayaqqabı Fabriki” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

	Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №-si	Ödənilmiş nizamnamə kapitalı	Emissiya gəliri	Geri alınmış kapital (səhmlər)	Kapital ehtiyatları Yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat	Məzənnə fərqləri üzrə ehtiyat	Qanunvericilik üzrə ehtiyat	Nizamnamə üzrə ehtiyat	Digər ehtiyatlar	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	Cəmi
Əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə olan qalıq	14	**9,720,786**								(162,338)	**9,558,448**
Əvvəlki hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər											
Səhvlərin düzəldilməsindən sonra əvvəlki hesabat dövrünün əvvəlinə qalıq	**14**	**9,720,786**								**(162,338)**	**9,558,448**
Əvvəlki hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)											
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları											
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividendlər)											
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar											
Kapitalın maddələri arasında köçürmələr											
Sair məcmu gəlir											
Əvvəlki hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi											
Əvvəlki hesabat dövrünün sonuna qalıq	**14**	**9,720,786**								**(162,338)**	**9,558,448**
Hesabat dövründə uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə											

bağlı düzəlişlər											
Səhvlərin düzəldilməsindən sonra hesabat dövrünün əvvəlinə qalıq	**14**	**9,720,786**								**(162,338)**	**9,558,448**
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)										(75,135)	(75,135)
Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları	15	1,125,083									1,125,083
Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividendlər)											
Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar											
Kapitalın maddələri arasında köçürmələr											
Sair məcmu gəlir											
Hesabat dövrü üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi	**15**	**1,125,083**								**(75,135)**	**1,049,948**
Hesabat dövrünün sonuna qalıq	**14**	**10,845,869**								**(237,473)**	**10,608,396**

İlham Bağırov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mürşüd Cəfərov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“ASK Ayaqqabı Fabriki” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin

31 dekabr 2019-cu il tarixində başa çatan il üzrə

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan manatı ilə)

Mədaxil və məxaric maddələri	**Uçot siyasəti və izahlı qeydlərin №si**	**Hesabat dövrü üzrə 2019**	**Əvvəlki dövr üzrə 2018**
1	**2**	**3**	**4**
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Malların satışından və xidmətlərin göstərilməsindən daxilolmalar		3,057,692	17,700
Röyaltilər, yığımlar və komisyon haqları üzrə daxilolmalar		-	-
Digər gəlirlərdən daxilolmalar		6,460	3,300
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi daxilolmalar		**3,064,152**	**21,000**
Mallar və xidmətlərə görə xaricolmalar		1,630,866	3,231
İşçilərin mükafatlandırılması ilə əlaqədar ödənişlər		562,558	26,034
Mənfəət vergisi ödənişi üzrə xaricolmalar			
Digər vergilərə görə xaricolmalar		309,831	12,351
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan faiz ödənişləri üzrə xaricolmalar		-	-
Digər ödənişlərə görə xaricolmalar		190,708	3,948
Əməliyyat fəaliyyətindən cəmi xaricolmalar		**2,693,963**	**45,564**
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**370,189**	**(24,564)**
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkətləri			
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin satışından əldə olunan pul vəsaitlərinin daxilolmaları			
Torpaq, tikili və avadanlıqların, qeyri-maddi aktivlərin və digər uzunmüddətli aktivlərin əldə edilməsi üçün pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
digər müəssisələrin pay və ya borc alətlərinin və birgə müəssisədə iştirak paylarının satılmasından yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları (pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi nəzərə alınan və sazişlərin bağlanılması və ya ticarət məqsədləri üçün nəzərdətutulmuş alətlərüzrə pul vəsaitlərinin daxilolmaları istisna olmaqla);			**425,000**
digər müəssisələrin pay və ya borc alətlərinin və birgə müəssisədə iştirak paylarının əldə edilməsi üçün ödənilən pul vəsaitlərinin xaricolmaları (pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kimi nəzərə alınan və sazişlərin bağlanılması və ya ticarət məqsədləri üçün nəzərdə tutulmuş alətlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricolmaları istisna olmaqla);			490,840
digər tərəflərə verilmiş borcların qaytarılmasından pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
digər tərəflərə verilmiş borclara görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları;			
fyuçers, forvard, opsion və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
fyuçers, forvard, opsion və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin ödənişləri;			

İnvestisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları.			
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**-**	**(65,840)**
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
səhmlərin və digər kapital alətlərin buraxılması nəticəsində yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları			100
müəssisənin öz səhmlərinin əldə edilməsi və ya yenidən alınması nəticəsindəpul vəsaitlərinin xaricolmaları			
təminatsiz istiqrazların, borc sənədlərinin, veksellərin, istiqraz vərəqələrinin, girov kağızlarının buraxılmasından və digər qısamüddətli və uzunmüddətli borcların alınmasına görə pul vəsaitlərinin daxilolmaları;			
borc şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
məqsədli maliyyələşdirmə şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları		588,000	500,000
məqsədli maliyyələşdirmə şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricolmaları		788,000	300,000
maliyyə icarəsi müqavilələrinin şərtlərinə əsasən əsas məbləğlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
dividendlər və buna oxşar digər ödəmələr şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
faizlər şəklində pul vəsaitlərinin xaricolmaları			
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətlər ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fövqəladə daxilolmaları və xaricolmaları			
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		**(200,000)**	**200,100**
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		**170,189**	**109,696**
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin əvvəlinə olan məbləği			
il ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)			
xarici valyutaların məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri			
bank overdraftları çıxılmaqla pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin ilin sonuna olan qalığı			

İlham Bağırov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mürşüd Cəfərov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

1. GİRİŞ

Hazırki maliyyə hesabatları 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq “ASK Ayaqqabı Fabriki” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti (“Cəmiyyət”) üçün tərtib edilmişdir.

1.1. Cəmiyyət haqqında ümumi məlumat

Cəmiyyət 2018-ci ildə təsis edilmiş və 09 mart 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2004900751 vergi eyniləşdirmə nömrəsi ilə məhdud məsuliyyətli cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmişdir.
Cəmiyyət Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi yanında Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Hüquqi Şəxslərinin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən 09 mart 2018-ci il tarixdə qeydiyyata alınaraq Əlavə Dəyər Vergisi ödəyicilərinin Dövlət Reyestrinə daxil edilmişdir. Cəmiyyətin təşkilati hüquqi forması Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətdir və bütün paylar Azərbaycan Sənaye Korporasiyası Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə məxsusdur.
Hesabat tarixinə Cəmiyyətin fəaliyyətinin idarəedilməsi və nəzarət Direktoru Bağırov İlham Fikrət oğlu, Baş mühasib Cəfərov Mürşüd Əli oğlu tərəfindən aparılır.

1.2. Cəmiyyətin fəaliyyəti

Cəmiyyətin əsas fəaliyyət istiqamətləri mülki və hərbi məqsədli ayaqqabı məhsullarının istehsalı və satışı ilə bağlı vəzifələrin həyata keçirilməsidir.

1.3. Qeydiyyat ünvanı və fəaliyyət yeri

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir. Cəmiyyətin qeydə alınmış hüquqi ünvanı AZ1025, Xətai rayonu, Nobel pr., ev 23, Bakı, Azərbaycan Respublikasıdır. Cəmiyyətin əsas fəaliyyət yeri Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Binəqədi şossesi ev.53, AZ1054

Bank rekvizitləri:

Azərbaycan Beynəlxalq Bank ASC Binəqədi Filialı
KOD: 805584
VÖEN: 9900001881
M/h AZ03NABZ01350100000000002944
S.W.İ.F.T.BİK İBAZAZ2X
Hesab №-si: AZ11IBAZ40040019446118105202

1.4. Təsisçi haqqında məlumat

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin səhmdar strukturu aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
“Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti	Mülkiyyət, %	Mülkiyyət, %
	100	100
Cəmi	**100**	**100**

“Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 6 noyabr 2017-ci il tarixli Fərmanına uyğun olaraq təsis edilmiş və Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən qeydiyyata alınmışdır. Cəmiyyət 8 dekabr 2017-ci il tarixində 1305305281 saylı vergi eyniləşdirmə nömrəsi ilə açıq səhmdar cəmiyyəti kimi qeydiyyatdan keçmişdir. ASK ASC 100% Azərbaycan Respublikasına (“Hökümət”) məxsusdur.

Cəmiyyətin əsas prinsipləri və fəaliyyət istiqamətlərinə dövlət əmlakının idarəedilməsində effektivliyin artırılması, törəmə müəssisələr arasında faydalı kooperativ əlaqələrin qurulması, dəyər zəncirlərində istehsal potensialının artmasına nail olmaq, sənaye istehsalının həcminin və qeyri-neft sektorunun artım sürətinin gücləndirilməsi daxildir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin ən üst nəzarət subyekti “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” ASC-dir.

1.5. Cəmiyyətin fəaliyyət mühiti

Cəmiyyət öz fəaliyyətini Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir. Azərbaycan hökuməti iqtisadi islahatları və ölkənin hüquqi, vergi və qanunvericilik çərçivəsində inkişafını davam etdirir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək davamlı inkişafı, əsasən bu islahatlardan və sektordakı tərəqqidən, eləcə də hökumət tərəfindən iqtisadi, maliyyə və pul siyasəti üzrə həyata keçirilmiş tədbirlərdən və Azərbaycan manatı ilə xam neftin sabit qiymətlərindən asılıdır.

2015-ci il ərzində Azərbaycanın iqtisadiyyatı neft qiymətlərinin aşağı düşməsi və Azərbaycan manatının devalvasiyası nəticəsində mənfi təsirlərə məruz qalmışdır. Bu isə kapital çıxışının azalmasına, kapital xərclərinin artmasına, inflyasiya və iqtisadi inkişaf ilə bağlı qeyri-müəyyənliklərə səbəb olmuşdur. Bu geriləmənin qarşısını almaq üçün Azərbaycan hökuməti islahatların sürətləndirilməsi və maliyyə sisteminin dəstəklənməsi üçün tədbirlər planı hazırlamışdır. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 6 dekabr 2016-cı il tarixli Fərmanı ilə “Milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi” təsdiq edilmişdir. Strateji yol xəritələri 2016-2020-ci illər üçün iqtisadi inkişaf strategiyasını və 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxışı və 2025-ci ildən sonrakı dövrə hədəf baxışını özündə ehtiva edir.

Bundan əlavə, 2018-ci ildə hökumət Azərbaycan manatının sabitliyi ilə əlaqədar olaraq pul siyasətini davam etdirmiş və Azərbaycan manatının sabitləşdirilməsi üçün xarici valyuta ehtiyatlarından istifadə etmişdir. Bu siyasət 2019-cu ildə makroiqtisadi sabitliyin qorunması məqsədi ilə davam etdirilmişdir.

Cəmiyyətin rəhbərliyi makroiqtisadi mühitdəki dəyişiklikləri izləyir və yaxın gələcəkdə Cəmiyyətin fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını dəstəkləmək üçün zəruri hesab etdiyi tədbirləri görür.

Beynəlxalq kredit reytinq agentlikləri mütəmadi olaraq Azərbaycan Respublikasının kredit reytinqini qiymətləndirirlər. Fitch və S&P Azərbaycan Respublikasının reytinqini “BB+” olaraq qiymətləndirmişdir. Moody’s Investors Service, ölkə üçün “Ba2” kredit reytinqini təyin etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının gələcək iqtisadi inkişafı əsasən hökumətin vergi, hüquq, tənzimləyici və siyasi islahatlarla birlikdə həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul tədbirlərinin səmərəliliyindən asılıdır. Rəhbərlik Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsir göstərəcək iqtisadi mühitdəki bütün islahatları və nəticədə onların Cəmiyyət maliyyə vəziyyətinə necə təsir göstərə biləcəyini proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil. Rəhbərlik hazırda müxtəlif növ ayaqqabı istehsalı üçün tələb olunan xammal və materialların qiymətləri üzrə həssaslıq təhlili həyata keçirir və biznesin davamlılığını təmin etmək üçün müvafiq tədbirlər planı hazırlayır.

2. MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASININ ƏSASI VƏ ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ

Giriş
Cəmiyyətin maliyyə ili dekabr ayının sonuncu günündə başa çatır. Cəmiyyət 31 dekabr 2019-cu il tarixinə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq maliyyə hesabatını təqdim edir.

Təqdimatın əsasları

Cəmiyyətin MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları yuxarıda göstərilən tarixdə hazırlanmış və qəbul edilmişdir. Cəmiyyət maliyyə hesabatlarını Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi (“MUBSK”) tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas uçot prinsipləri aşağıda təqdim edilir. Bu prinsiplər təqdim edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl şəkildə tətbiq edilmişdir.

Fasiləsizlik prinsipi

MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur.

Rəhbərlik hesab edir ki, Cəmiyyət yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Cəmiyyətin likvidasiyasına nə istək, nə də ehtiyac olacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcuddur. Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyət gedişində Cəmiyyətin aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatda əks etdirilmişdir.

Bəzi maliyyə hesabatı standartları rəhbərlik tərəfindən Cəmiyyətin fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələblərin, nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələlərin və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir.

Rəhbərliyin fasiləsizlik prinsipi üzrə ehtimalının qiymətləndirməsi müəyyən bir müddətdə, hadisələrin və ya şərtlərin gələcək inkişafı ilə əlaqədar subyektiv qərarların qəbul edilməsini nəzərdə tutur.

Cari və uzunmüddətli təsnifləşdirmələr

Cəmiyyət aktiv və öhdəlikləri cari/uzunmüddətli təsnifləşdirmələr olaraq, MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edir. Aktiv aşağıdakı hallarda cari aktiv sayılır:

- Adi əməliyyat dövründə satılması və ya istehlak edilməsi nəzərdə tutulan və ya satılması ehtimal edildikdə;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edildikdə; və ya
- Hesabat tarixindən ən azı on iki ay sonra öhdəliyin ödənilməsi üçün mübadilə edilməsi və ya istifadə edilməsi üçün məhdudlaşdırılması halları istisna olmaqla, pul vəsaitləri və onların ekvivalanetləri formasında olduqda.

Digər bütün aktivlər uzunmüddətli aktivlər sayılır. Öhdəlik aşağıdakı hallarda cari öhdəlik sayılır:

- Adi əməliyyat dövrü ərzində ödənilməsi gözlənildikdə;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanıldıqda;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edildikdə; və ya
- Hesabat dövründən sonra ən azı on iki ay müddətində öhdəliyin ödənilməsini təxirə salmaq üzrə qeyri-şərtsiz hüquqa malik olmadıqda.

Cəmiyyət bütün digər öhdəlikləri uzunmüddətli öhdəliklər olaraq təsnif edir.
Təxirə salınmış vergi aktivi və öhdəliyi uzunmüddətli aktiv və öhdəliklər kimi təsnif edilir.

Təqdimatın digər əsasları
MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları, başqa cür qeyd edilmədiyi hallarda Azərbaycan Manatı (“AZN”) ilə ifadə edilir. MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları şərti dəyər kimi ədalətli dəyərdə qeydə alınan əmlak, tikili və avadanlıqlar istisna olmaqla tarixi dəyər əsasında tərtib edilmişdir.

Əmlak, tikili və avadanlıqlar
Əmlak, tikili və avadanlıqlar, peşəkar müstəqil qiymətləndiricilərin apardığı qiymətləndirmə ilə bazara əsaslanan sübutlardan formalaşmış yenidən qiymətləndirmə tarixindəki ədalətli dəyərdən sonradan yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla, MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda şərti dəyər olaraq ədalətli dəyərdə qeydə alınır.

Faydalı istifadə müddəti üzrə təxminlər, qalıq dəyərləri və amortizasiya metodları hər bir hesabat tarixində yenidən təhlil edilir və təxminlərdə olan dəyişikliklərin təsiri prospektiv əsasda tətbiq edilir.

Cari dövr üzrə əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti aşağıdakı kimidir:

CƏMİYYƏTİN AMORTİZASİYA NORMALARI

S/S	Əsas vəsaitin kateqoriyası	Faydalı istifadə müddəti (il)	Maksimal son qalıq %
1	Binalar	40-70	20-25%
2	Maşın və avadanlıqlar	15	25%
3	Nəqliyyat vasitələri	5-30	25%
4	Qurğular (sobalar, borular, kabel xətləri, ötürücü qurğular, hasarlar, hovuzlar, asfalt yollar, talvarlar, çənlər, qüllələr və s.) *	10	25%
5	Mebel	7	25%
6	Ofis və laboratoriya avadanlıqları	5	25%
7	Kompüter avadanlıqları və hesablama texnikası	5	25%
8	İstehsal alətləri (ləvazimatları) və təsərrüfat inventarları	3	25%
9	Xüsusi geyimlər	2	25%
10	İstehsalat Avadanlıqları	10	25%
11	Qeyri maddi aktivlər**	0-10	25%
12	Digər əsas vəsaitlər***	5	25%

Qeyd:

** Hər bir müəssisə əvvəlki təcrübəsinə, istehsalat xarakteristikasına, avadanlığın istehsalatda istifadə imkanlarına əsaslanaraq uyğun amortizasiya normaları müəyyən edə bilər*

*** Məhdud isitsmar müddətli qeyri-maddi aktivlərin amortizasiya normaları müqavilə əsasında hesablanır, istismar müddəti qeyri-məhdud müddətdə olduqda amortizasiya hesablanmır*

**** Hər bir müəssisə yuxarıda qeyd edilən aktivlərdən fərqli kateqoriya aktivi olarsa həmin aktivi digər bölməyə aid edərək aktivə amortizasiya norması müəyyən edir*

***** Başa çatdırılmamış tikililər və quraşdırılmaqda olan maşın və avadanlıqlar üzrə amortizasiya hesablanmır.*

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və ya xalis satış dəyərinin ən aşağı səviyyəsində uçota alınır. Mal-material ehtiyatlarının dəyəri orta çəkili dəyər prinsipinə əsaslanır və ehtiyatların əldə edilməsinə çəkilən xərcləri, eləcə də istehsal və ya emal xərclərini və bu aktivləri mövcud yerlərinə və vəziyyətinə gətirmək üçün çəkilən digər xərcləri əhatə edir. İstehsal edilmiş ehtiyatlar və tamamlanmamış işlərə münasibətdə isə, maya dəyəri adi iş qabiliyyətinə əsaslanan istehsal xərclərinin müvafiq hissəsini əhatə edir.

Xalis satış dəyəri, təxmini tamamlama və satış xərcləri çıxılmaqla, adi iş müddətində ehtimal olunan satış qiymətidir.

Maliyyə alətləri

Cəmiyyət maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəflərindən biri olduqda, maliyyə alətləri və maliyyə öhdəlikləri onun MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə ölçülür. Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin alınması və ya yaranması ilə birbaşa əlaqəli olan əməliyyat xərcləri (mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərindən başqa) əlavə edilir və ya ilkin tanınmada maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərindən, müvafiq olaraq əlavə edilir və ya çıxılır. Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə tanınan maliyyə aktivlərinin və ya maliyyə öhdəliklərinin alınmasına birbaşa aid olan əməliyyat xərcləri dərhal mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivlərinin müntəzəm şəkildə satın alınması və ya satılması satış tarixi əsasında tanınır və ya xitam verilir. Bütün tanınmış maliyyə aktivləri sonradan, maliyyə aktivlərinin təsnifatına əsasən, amortizasiya edilmiş dəyərdə və ya ədalətli dəyərdə bütünlüklə ölçülür.

Maliyyə aktivlərinin təsnifatı

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür:

- Maliyyə aktivi müqavilə ilə pul vəsaitləri axınını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli daxilində saxlanılır; və
- Maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Aşağıdakı şərtlərə cavab verən borc alətləri sonradan digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (DMGVƏD):

- maliyyə aktivi müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq pul vəsaitləri axınının yığılması və maliyyə aktivlərinin satışı məqsədi daşıdıqda, biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- maliyyə aktivi üzrə müqavilə şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə əsas pul vəsaitlərinin və ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə faizlərin ödənilməsini nəzərdə tutan pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Adətən bütün digər maliyyə aktivləri sonradan mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülür (MZVƏD).

Yuxarıda göstərilənlərə baxmayaraq, Cəmiyyət maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında aşağıdakı qəti seçimi/təyinatı həyata keçirə bilər:

- Müəyyən meyarlar qarşılanmadıqda Cəmiyyət kapital investisiyası üzrə müvafiq ədalətli dəyərdə dəyişikliyin digər məcmu gəlirdə təqdimatı üçün qəti tədbirlər həyata keçirə bilər; və

- Cəmiyyət uçot sistemində uyğunsuzluğu əhəmiyyətli dərəcədə azaltmaq məqsədilə, amortizasiya edilmiş maya dəyərində və ya DMGVƏD ölçülmə meyarlarına cavab verən borc investisiyasını əks keçid etməmək şərtilə MZVƏD edə bilər.

Amortizasiya olunmuş dəyər və effektiv faiz dərəcəsi metodu

Effektiv faiz dərəcəsi metodu borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəlirinin müvafiq dövr üzrə bölgüsü üsuludur. Satın alınan və ya yaranan kredit zərərinə məruz qalmış maliyyə aktivlərindən (yəni ilkin tanınma zamanı dəyərsizləşmiş aktivlər) başqa maliyyə aktivləri üzrə effektiv faiz dərəcəsi, ehtimal edilən kredit zərərləri istisna olmaqla borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqqlar, ödənişlər, əməliyyat xərcləri və ya mükafatlar) ilkin tanınma anında xalis qalıq məbləğinədək diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsi üzrə maliyyə aktivləri üçün, kreditlə tənzimlənən effektiv faiz dərəcəsi, gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini, ehtimal olunan kredit zərərləri daxil olmaqla, ilkin tanınma zamanı borc alətinin amortizasiya olunmuş dəyərinə diskontlaşdırılmaqla hesablanır.

Maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri ilkin tanımada maliyyə aktivinin əsas ödəniş çıxılmaqla, hər hansı zərər üzrə düzəliş edilməklə həmin ilkin dəyər ilə ümumi dəyər arasındakı fərq üzrə effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə məcmu amortizasiya əlavə olunmaqla, maliyyə aktivinin ölçüldüyü dəyərdir. Maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyəri hər hansı bir zərər öhdəliyinə düzəliş edilməzdən əvvəl maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyəri hesab olunur.

Faiz gəliri daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərdə və DMGVƏD ilə qiymətləndirilən borc alətlərinin effektiv faiz metodundan istifadə edilməklə tanınır. Alınmış və ya yaranmış kredit dəyərsizləşməsi üzrə yaranmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivləri üçün, faiz gəliri sonradan kredit itkisinə məruz qalmış maliyyə aktivləri istisna olmaqla, maliyyə aktivinin ümumi qalıq dəyərinə effektiv faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır.

Cəmiyyətin maliyyə aktivlərinin əksəriyyəti daha sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyətin maliyyə öhdəlikləri daha sonra amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri kimi təsnif edilmişdir. Cəmiyyət mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş hər hansı maliyyə öhdəliyinin təsnifatını seçmir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərəri modelini amortizasiya edilmiş dəyərlə və ya digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivlərinə tətbiq edir.

İlkin tanımadan sonra maliyyə aktivi üzrə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artıqda, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal olunan kredit zərəri üzrə ehtiyat ömürlük ehtimal olunan kredit zərərinə bərabər dəyərdə ölçülür.

Əgər hesabat tarixində maliyyə aktivi üzrə kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmamışdırsa, bu maliyyə aktivi üçün ehtimal edilən kredit zərəri (sadələşdirilmiş yanaşmanın seçildiyi kreditor borcları istisna olmaqla) 12 aylıq ehtimal edilən kredit zərərlərinə bərabər dəyərdə ölçülür. Kreditor borcları və alınacaq digər vəsaitlər üçün, əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponentinin olub olmamasından asılı olmayaraq, ömür boyu ehtimal olunan kredit zərəri əsasında ölçülür.

Cəmiyyət ehtimal olunan kredit zərərini qiymətləndirmək üçün daxili modeldən istifadə edir. Model 9 saylı MHBS-ə uyğun olaraq tərtib edilmiş və qarşı tərəflərin kredit risklərinin qiymətləndirilməsi üçün maliyyə sisteminin xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, qarşı tərəflərə hesab sistemini təyin etməklə hazırlanmışdır. Təyin edilmiş bal (reytinq) fərdi şəkildə hesablanmış Defolt Ehtimalıdır (DE).

Aktivin bir bal qrupundan daha aşağı bal qrupuna keçməsi digər meyarlar arasında kredit riskinin əhəmiyyətli artımı hesab olunur.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Ədalətli dəyər ölçülmə tarixində əsas bazarda və ya əsas bazar olmadıqda həmin tarixdə Cəmiyyətin daxil ola biləcəyi daha sərfəli bazarda bazar iştirakçıları arasında intizamlı əməliyyatda aktivi satmaq üçün qəbul edilmiş və ya öhdəliyi ötürmək üçün ödəniləcək qiymətdir. Ədalətli dəyərin ölçülməsinə əsasən, aktivin satılması və ya öhdəliyin ötürülməsi üzrə əməliyyat:

- aktiv və ya öhdəlik üçün əsas bazarda; və ya
- əsas bazarın yoxluğu şəraitində aktiv və ya öhdəlik üçün ən əlverişli bazarda baş verir.

Əsas bazar və ya ən əlverişli bazar Cəmiyyət tərəfindən əlçatan olmalıdır. Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçılarının öz iqtisadi maraqlarına uyğun hərəkət etdiklərini nəzərə alaraq aktiv və ya öhdəliklərin ədalətli dəyərini müəyyənləşdirərkən bazar iştirakçılarının aktiv və ya öhdəliyin ölçülməsində istifadə etdikləri mülahizələrdən istifadə edilir. Qeyri-maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının aktivin ən çox və ən yaxşı istifadə tətbiqindən yararlanmaqla ondan istifadə etmək və ya başqa bazar iştirakçısına satmaq yolu ilə iqtisadi mənfəəti artırmaq bacarığı nəzərə alınır.

Cəmiyyət həmin şəraitdə müvafiq olan və ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mövcud olan məlumatlar üzrə müvafiq müşahidə edilən gəlirlərin istifadəsini artıran və müşahidə edilə bilməyən gəlirlərin istifadəsini azaldan qiymətləndirmə üsullarından istifadə edir.

Ədalətli dəyəri ölçülən və maliyyə hesabatında açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir edilmiş və bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün mühüm olan ən aşağı səviyyədə məlumatlara əsaslanmış ədalətli dəyər iyerarxiyasında təsnifləşdirilir:

- Səviyyə 1 – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- Səviyyə 2 – aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilə bilən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir;
- Səviyyə 3 – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Maliyyə hesabatında dövrü əsasda tanınmış aktivlər və öhdəliklər üzrə Cəmiyyət hər hesabat dövrünün sonunda yenidən təyin edilmiş təsnifatla (bütövlükdə ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün zəruri olan ən aşağı səviyyəli məlumata əsaslanmış) iyerarxiyada Səviyyələr arasında köçürmələrin olubolmamasını müəyyən edir.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət yalnız aktiv üzrə pul daxil olmaları ilə bağlı müqavilə hüquqlarının vaxtı bitdikdə, yaxud maliyyə aktivini və aktiv üzrə mülkiyyət hüquqları ilə bağlı bütün risk və imtiyazları əsas etibarilə digər müəssisəyə ötürdükdə maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır.

Maliyyə öhdəlikləri və kapital

Borc və ya kapital aləti olaraq təsnifləşdirmə

Borc və kapital alətləri müqavilə razılaşmalarının məzmununa və maliyyə öhdəliyi ilə kapital alətinin təriflərinə uyğun olaraq ya maliyyə öhdəliyi, ya da kapital kimi təsnif edilir.

Kapital alətləri

Kapital aləti müəssisənin bütün öhdəlikləri çıxıldıqdan sonra qalan aktivlərində hər hansı bir pay əldə etmək hüququ verən istənilən bir müqavilədir. Cəmiyyət tərəfindən buraxılan kapital alətləri birbaşa buraxılma xərcləri çıxılmaqla əldə edilən vəsaitlərin cəmi məbləğində tanınır.

Cəmiyyətin öz kapital alətlərini satınalması, kapitalı azaldan bir əməliyyatdır və nəticəsi kapital bölümündə tanınır. Cəmiyyətin öz kapital alətlərinin satınalması, satılması, buraxılması və ya ləğv edilməsi ilə bağlı yaranmış mənfəət və zərər məbləğləri mənfəət və zərər hesablarında tanınmamalıdır.

Maliyyə öhdəlikləri

Bütün maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə və MZVƏD əsasında tanınmaqla amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

Maliyyə öhdəliyi (i) biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olduqda, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üçün nəzərdə tutlduğu halda maliyyə öhdəlikləri MZVƏD üzrə təsnif edilir.

(i) Biznesin birləşməsi zamanı alıcının şərti mükafatı olmayan, (ii) ticarət və ya (iii) MZVƏD üzrə təsnif edilməyən maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülür. Effektiv faiz metodu maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin, yaxud maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri qrupunun amortizasiya olunmuş dəyərinin hesablanması və faiz gəliri, yaxud faiz xərcinin müvafiq dövr üzrə bölüşdürülməsi üsuludur. Effektiv faiz dərəcəsi borc alətinin nəzərdə tutulan müddəti və ya (tətbiq olunarsa) daha qısa müddət ərzində hesablanmış gələcək nağd pul daxilolmalarını (o cümlədən effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsini təşkil edən məntəqələrdə ödənilmiş, yaxud alınmış bütün haqqlar, əməliyyat xərcləri və digər mükafat yaxud endirimlər) ilkin tanınma anında xalis balans məbləğinədək dəqiqliklə diskontlaşdıran dərəcədir.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Cəmiyyət maliyyə öhdəliyini MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda (və ya maliyyə öhdəliyinin bir hissəsini) yalnız bu öhdəlik ləğv edildiyi halda, məsələn müqavilədə göstərilən öhdəlik yerinə yetirildikdə və ya ləğv olunduqda və ya müddəti başa çatdığı zaman çıxarır.

Əsaslı şərtlərlə borc alətləri üzrə mövcud debitor və kreditor arasında mübadilə aparılması halları ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi nəzərə alınır. Eynilə, mövcud maliyyə öhdəliyinin və ya onun bir hissəsinin (debitorun maliyyə çətinlikləri ilə əlaqəli olmasından asılı olmayaraq) şərtlərinin əhəmiyyətli şəkildə dəyişdirilməsi, ilkin maliyyə öhdəliyinin ləğv edilməsi və yeni maliyyə öhdəliyinin tanınması kimi tanınır.

Yeni yaradılmış maliyyə öhdəliyinin şərtlərinə əsasən, o cümlədən alınmış hər hansı haqqlar üzrə nağd ödənilmiş haqqlar və ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskontlaşdırılmış ödənişlər də daxil olmaqla, pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyəri, ilkin maliyyə öhdəliyi üzrə qalan pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış hazırkı dəyərindən ən az 10 faiz fərqləndikdə, yeni müddəaların əhəmiyyətli dərəcədə fərqli olması hesab edilir. Borc alətlərinin mübadiləsi və ya şərtlərin dəyişdirilməsi öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınırsa, çəkilmiş xərclər və ya haqqlar ləğvetmə üzrə gəlir və ya zərərin bir hissəsi kimi tanınır. Mübadilə və ya dəyişdirmə öhdəliyin ləğvi olaraq nəzərə alınmırsa, hər hansı xərclər və ya haqqlar öhdəliyin qalıq dəyərində düzəliş olaraq tanınır və dəyişdirilmiş öhdəliyin qalan müddəti ərzində amortizasiya olunur.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız Cəmiyyətin aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi üçün müəyyən edilmiş hüququ olduqda, eləcə də Cəmiyyətin müqavilə üzrə əvəzləşdirməni aparmaq və eyni zamanda aktivi realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda əvəzləşdirilə bilər

Debitor borcları və digər alınacaq vəsaitlər

Debitor borcları gözlənilən pul axınlarını effektiv faiz dərəcəsi üsulundan istifadə etməklə amortizasiya dəyərində uçota alınır. Cəmiyyət debitor borcları və müqavilə aktivləri üçün ehtimal olunan kredit zərərlərini hesablamaq üçün ehtiyat cədvəlindən istifadə edir. Ehtiyat dərəcələri oxşar zərər modellərinə malik olan müxtəlif müştəri seqmentləri üzrə (yəni, coğrafiya, məhsul növü, müştəri növü və reytinqi, akkreditiv və digər kredit növləri ilə əhatəsi) qruplarda vaxtı keçmiş günlərə əsaslanır.

Ehtiyat cədvəli ilkin olaraq Cəmiyyətin tarixən müşahidə olunmuş defolt dərəcələrinə əsaslanır. Cəmiyyət tarixi kredit zərəri təcrübəsini perspektiv məlumatlarla uyğunlaşdırmaq üçün cədvələ düzəlişlər edir. Məsələn, əgər istehsal sektorunda defolt sayının artmasına gətirib çıxaran proqnozlaşdırılan iqtisadi şərtlər (yəni, ümumi daxili məhsul) gələn il ərzində pisləşəcəkdirsə, bu zaman tarixi defolt dərəcələrinə düzəliş edilir. Hər bir hesabat tarixində tarixi müşahidə olunmuş defolt dərəcələri yenilənir və gələcək perspektiv ehtimallar təhlil edilir. Tətbiq olunduğu hallarda Cəmiyyət qarşı tərəflərin xarici dərəclərindən əldə edilmiş faiz dərəcələrinə əsaslanır.

Tarixi müşahidə olunmuş defolt dərəcələri, proqnozlaşdırılan iqtisadi şərtlər və ehtimal olunan kredit zərəri arasında korrelyasiyanın qiymətləndirilməsi əhəmiyyətli dərəcədə təxminlərdən ibarətdir. Ehtimal olunan kredit zərərinin məbləği şərtlərdə və iqtisadi şəraitdə dəyişikliklərə həssasdır. Cəmiyyətin tarixi kredit zərəri üzrə təcrübəsi və iqtisadi şəraitin proqnozu da gələcəkdə müştərinin faktiki defolt vəziyyətini tam şəkildə əks etdirə bilməz.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlər

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul vəsaitləri, tranzit pul vəsaitləri, banklardakı cari hesablar və ilkin ödəmə müddəti üç ay və ya daha az olan banklardakı qısamüddətli depozitlər daxildir.

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər

Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər qarşı tərəf müqavilədə nəzərdə tutulmuş öhdəliklərini icra etdiyi zaman tanınır və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərdə uçota alınır.

Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri

Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri zərər üzrə ehtiyat çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Avans ödənişləri ilə bağlı mal və ya xidmətlərin bir ildən sonra əldə ediləcəyi ehtimal olunduqda və ya ilkin tanınma zamanı aktivlə bağlı avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edildikdə hesabat tarixində bu avans ödənişləri uzunmüddətli aktiv olaraq təsnif edilir. Uzunmüddətli avans ödənişləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əmlak, tikili və avadanlıqların təchizatçılarına avans ödənişləri olaraq təsnif və təqdim edilir.

Aktivlərin əldə olunması üçün ödənilmiş avanslar Cəmiyyət aktivin nəzarətini ələ keçirdikdən sonra aktivin qalıq dəyərinə köçürülür və aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərələrin Cəmiyyətə daxil olacağı ehtimal olunur. Avans ödənişlərinə aid olan mal və ya xidmətlər əldə olunan zaman digər əməliyyatlar üzrə avans ödənişləri mənfəət və zərər hesablarına silinir. Avans ödənişləri ilə bağlı aktivlər mal və ya xidmətlərin əldə olunmadığına dair göstərici olduqda, avans ödənişlərinin qalıq dəyəri müvafiq olaraq silinir və müvafiq dəyərsizləşmə zərəri məcmu gəlir haqqında hesabatda qeydə alınır.

ƏDV depozit hesabı

Əlavə Dəyər Vergisi ("ƏDV") depozit hesabı sistemi Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi tərəfindən ƏDV ilə bağlı neqativ halların qarşısını almaq məqsədilə tətbiq olunan sistemdir. 1 yanvar 2008-ci il tarixindən Vergilər Məcəlləsinə edilmiş düzəlişlərə əsasən, ƏDV ödənişinin məbləği təqdim olunmuş ƏDV

hesab-fakturalarına uyğun olaraq vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabında aparılan əməliyyatlar çərçivəsində bu hesaba ödənilmiş olduğu vergi məbləğidir.

Bu modulun köməkliyi ilə, vergi ödəyicisi ƏDV hesab fakturasında qeyd olunmuş ƏDV məbləğini digər vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına ödəyir. Eyni zamanda dövlət büdcəsi qarşısında bütün növ vergi öhdəlikləri və Gömrük Komitəsinə ödənilməli olan idxal əməliyyatları ilə bağlı ƏDV məbləğləri vergi ödəyicisi tərəfindən ƏDV depozit hesabı vasitəsilə ödənilə bilər. Ödənilmiş məbləğlər barəsində məlumat vergi orqanı tərəfindən Baş Dövlət Xəzinədarlığına və daha sonra Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankına (“ARMB”) ötürülür. Mərkəzi Bank Baş Dövlət Xəzinədarlığı (“BDX”) tərəfindən təqdim olunmuş məlumat əsasında məbləğlərin müvafiq yerli xəzinədarlıq orqanlarına köçürülməsini təmin edir. İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti təqdim olunmuş məlumatda qeyd edilən məbləğlərin vergi ödəyicisinin şəxsi faylına daxil edilməsini təmin edir. Cari sistem Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Məlumatı Sisteminə qoşulmuşdur. Eyni zamanda BDX-də və ARMB-də elektron məlumat mübadiləsi təşkil olunmuşdur.

ƏDV depozit hesabının tətbiqi ödənişlərə və qaytarılan ƏDV məbləğlərinə vaxtlı-vaxtında nəzarət etmək imkanı verir. Vergi borcları olan vergi ödəyiciləri bu məbləğləri yalnız Dövlət Büdcəsinə köçürə bilər. Vergi ödəyiciləri banklara getmədən dövlət büdcəsinə, digər vergi ödəyicilərinin ƏDV depozit hesabına və Gömrük Komitəsinə depozit hesabı vasitəsilə ödəniş edə bilərlər. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidməti xüsusi proqram təminatından istifadə etməklə depozit hesabıyla aparılan bütün əməliyyatlara avtomatik şəkildə nəzarət edir.

ƏDV depozit hesabındakı vəsaitlərdən istifadə məhdudlaşdırılmışdır və yalnız ƏDV və digər müvafiq vergilərlə bağlı əməliyyatlar üçün istifadə edilə bilər.

Nizamnamə kapitalı

Nizamnamə kapitalı Cəmiyyətin səhmdarının qoyduğu kapitalın məbləğidir. Cəmiyyət nizamnamə kapitalını səhmdarın təsdiqi çərçivəsində artıra və ya azalda bilər.

Vergilər

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərin mühasibat uçotuna uyğun qalıq dəyərləri ilə onların vergiyə uyğun qalıq dəyərləri arasındakı fərqlərdən yaranan və gələcəkdə ödəniləcək və ya geri alınacaq məbləğlər əsasında hesablanır və bu zaman balans öhdəliyi üsulundan istifadə edilir. Təxirə salınmış vergi öhdəliyi ümumiyyətlə bütün vergi bazasını artıran maddələr üçün hesablanır, təxirə salınmış vergi aktivi isə bu aktivdən gələcəkdə istifadə etmək üçün kifayət qədər mənfəətin olması təxmini nəzərə alınaraq tanınır. Müvəqqəti fərqlərin mühasibat mənfəətinə və vergi mənfəətinə təsir göstərməyən digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı yarandığı hallarda (biznes kombinasiyaları istisna olmaqla), belə vergi aktiv və öhdəlikləri tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivinin qalıq dəyəri hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və əgər gələcəkdəki mənfəət əldə edilməsi ilə bağlı təxminlər bu aktivi reallaşdırmağa imkan vermirsə bu vergi aktivinin dəyəri tam və ya qismən bu təxminlərə uyğunlaşdırılmaq üçün azaldılır.

Təxirə salınmış vergini hesablayarkən vergi aktivinin reallaşdırılması və ya öhdəliyin ödənilməsi zamanı qüvvədə olan vergi dərəcəsindən istifadə edilməlidir. Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa məcmu gəlir hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər də səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

Aşağıdakı hallarda təxirə salınmış vergi aktivi və vergi öhdəliyi əvəzləşdirilərək xalis şəkildə təqdim edilə bilər:

- Cəmiyyətin cari mənfəət vergisi aktivini mənfəət vergisi öhdəliyi ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni və icrası mümkün olan hüququ mövcud olduqda; və
- Təxirə salınmış aktiv və öhdəliklər bir vergi orqanı tərəfindən qoyulan məbləğlərə aid edildikdə və bu vergilər üzrə öhdəlik eyni müəssisəyə məxsus olduqda.

Əlavə Dəyər Vergisi

Ödəniləcək ƏDV və iddia olunan əvəzləşdiriləcək ƏDV arasındakı fərq hesabat ayından sonra 20 gün ərzində dövlət büdcəsinə ödənilir. Satış ilə əlaqədar ödəniləcək əlavə dəyər vergisi vergi orqanlarına bu satışların qarşılığında ödəniş alındıqda ödənilir. Əvəzləşdiriləcək ƏDV bir qayda olaraq elektron ƏDV hesab fakturası alındıqdan sonra ödəniləcək ƏDV ilə əvəzləşdirilir. Vergi orqanları ƏDV-nin xalis əsaslarla hesablanmasına icazə verir.

Satış və alış ilə əlaqədar olan ƏDV maliyyə vəziyyəti hesabatında ümumi məbləğdə uçota alınır və aktiv və öhdəlik kimi ayrıca olaraq açıqlanır. Alınacaq vəsaitlərin dəyərsizləşməsi ilə əlaqədar ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə zərəri ƏDV daxil olmaqla borcluya aid olan ümumi məbləğin tərkibində uçota alınır.

Xarici valyuta əməliyyatları

Cəmiyyətin funksional valyutası fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Cəmiyyətin funksional valyutası ABŞ dollarıdır (“AZN”).

Monetar aktiv və öhdəliklər ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan, rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyuta əməliyyatları əməliyyat tarixində mövcud olan məzənnə ilə uçota alınır.

İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinə təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

Maliyyə hesabatının hazırlanması zamanı Cəmiyyət aşağıda göstərilən valyuta məzənnələrindən istifadə etmişdir:

		31.12.2019	**31.12.2018**
Valyuta	**Kod**	**Məzənnə**	**Məzənnə**
1 ABŞ dolları	USD	1.7000	1.7000
1 Avro	EUR	1.9035	1.9468
1 Rusiya rublu	RUB	0.0274	0.0245

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Onlar iqtisadi cəhətdən səmərəli resursların məxarici ehtimalı olmayanadək MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın qeydlərində açıqlanır.

Şərti aktivlər MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeyd olunmur, lakin, iqtisadi mənfəət əldə edilməsi ehtimalı olduqda maliyyə hesabatında açıqlanır.

Gəlirlər

Gəlir müəssisənin adi fəaliyyətindən yaranan mədaxildir. Mədaxil dövr ərzində səhmdarların əlavə kapital qoyuluşları istisna olmaqla, aktivlərin daxil olması, böyüməsi və ya öhdəliklərin azalması səbəbindən müəssisənin kapitalının artması ilə nəticələnənən iqtisadi faydalardır.

Gəlir hesablama metodu ilə tanınır. Gəlirin tanınması onunla bağlı pul vəsaitinin ödənilməsi heç də əsas şərt deyil. Məhsulların satışından əldə edilən gəlirlər adətən həmin məhsulların yükləndiyi zaman məhsullar üzərində nəzarətin ötürüldüyü anda qeydə alınır. Gəlir ƏDV, aksiz, güzəştlər və satışdan tutulan digər vergilər (əgər mövcuddursa) çıxılmaqla göstərilir.

Gəlir məhsul və ya xidmətlərin müştərinin nəzarətinə verildikdə tanınır. Nəzarət alıcının aktivdən qalan faydaya sahib olma və ondan istifadəyə əsaslanır. Müəssisə kontrakt bağlanarkən məhsul və ya xidmət üzərində nəzarətin dövr üzrə və ya konkret vaxt anında keçdiyini təyin etməlidir.

Cəmiyyət gəliri dövr üzrə aşağıdakı şərtlər daxilində tanıya bilər:

- Cəmiyyət öhdəlikləri icra etdikcə alıcı faydanı qəbul edir və istehlak edir – adətən xidmət müqavilələrinə şamil edilir, məsələn təmizlik xidmətləri
- Cəmiyyət müştərinin nəzarət etdiyi aktivləri yaradır və ya artırır – belə hallar adətən müəssisə məhsulu istehsal etdikcə müştərinin onu əldə etməsi hallarında olur
- Cəmiyyətin yaratdığı aktivin alternativ istifadəsi yoxdur və müəssisə işin görüldüyü tarixə ödənişi almağa hüququ var – bu şərt əməliyyatın yuxarıdakı iki hala uyğun olmadığı halda nəzərdən keçirilir.

Əgər öhdəlik dövr üzrə icra olunmursa müəssisə gəliri konkret vaxt anında tanıyır.

Nəzarətin Cəmiyyətdən alıcıya keçməsini aşağıdakı indikatorlar göstərir:

- Cəmiyyətin ödənişi almaq hüququ yaranıb
- Cəmiyyət aktivin hüquqi titulunu müştəriyə ötürüb
- Aktivin fiziki sahibliyi müştəriyə ötürülüb
- Cəmiyyət əməmiyyətli riskləri və mükafatları müştəriyə ötürüb
- Müştəri aktivi qəbul edib.

Gəlirin tanınması üçün yuxarıdakı meyarların hamısının eyni zamanda yerinə yetirilmiş olması zəruri deyil.
Cəmiyyətdə iş və xidmətlərin göstərilməsi zamanı gəlirlər hazırkı tarixədək çəkilmiş məsrəflərin əməliyyat üzrə qiymətləndirilmiş ümumi məsrəflərə faiz nisbəti metodundan istfadə edərək tanınırlar.

Xərclər

Müqavilə xərclərinin tanınması
Cəmiyyət müqaviləni əldə etmək üçün çəkdiyi marjinal xərcləri bərpa edəcəyinə əmindirsə onu aktiv kimi tanımalıdır. Artan (marjinal) xərclər müqaivləni əldə etməklə əlaqədar ortaya çıxan xərclərdir. Müqavilədən asılı olmayaraq mövcud olan xərclər isə kapitallaşdırılmamalıdır. Əgər kapitallaşdırılan xərclərin amortizasiya müddəti bir ildən az olarsa Cəmiyyət belə xərcləri yarandıqca silə bilər.

Xərclərin uçotu
Xərc gəliri əldə etmək üçün çəkilən məsrəfdir. Xərc ödəmə vaxtından asılı olmayaraq müəssisənin ödəmə öhdəliyi yarandığı və resursların müəssisədən kənara getməsi əminliyi yarandığı anda tanınır.
Müəssisələrdə istehsal xərclərinin uçotu (məhsulun maya dəyərinin kalkulyasiyası) normativ metodu ilə aparılır.
Dolayı (ümumistehsal) xərclər istehsal olunan məhsullar arasında material xərclərinə mütənasib bölünür.

3. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ UÇOT TƏXMİNLƏRİ VƏ FƏRZİYYƏLƏR

Cəmiyyətin MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə biləcək və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir.

Nəticədə biznes fəaliyyətlərinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda bir çox maddələrin dəqiq qiymətləndirilməsi mümkün olmur və yalnız müəyyən ehtimallar irəli sürülə bilər. Ehtimallar MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat hazırlanarkən ən son məlumatlara əsaslanan mühakimələri nəzərdə tutur. Gələcək hadisələr haqqında mövcud vəziyyət və ehtimallar Cəmiyyətin nəzarətindən kənarda yaranan bazar dəyişiklikləri və ya şəraitə görə dəyişə bilər. Bu cür dəyişikliklər baş verdikləri zaman Cəmiyyət tərəfindən edilən təxminlərdə öz əksini tapır.

Ən əhəmiyyətli təxminlər əmlak və avadanlıqların amortizasiya dövrü, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri, köhnəlmiş mal və material ehtiyatları üzrə ehtiyatlar ilə bağlıdır. Faktiki nəticələr həmin təxminlərdən fərqli ola bilər.

Mülahizələr

Cəmiyyətin mühasibat uçotu siyasətinin tətbiq edilməsi prosesində rəhbərlik MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında tanınmış məbləğlər üzrə nəzərə alınmış əhəmiyyətli təsiri olan təxminlərdən başqa aşağıdakı mülahizələri edir.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər üzrə ədalətli dəyər

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin Cəmiyyətə təhvil verildiyi tarixə hesablanmış şərti dəyər olaraq ədalətli dəyərlə ölçülmüşdür.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin bazar dəyəri, 13 saylı MHBS-ə əsasən əmlakın, tikili və avadanlıqların ədalətli dəyərinə bərabər olan bənzər əmlak, tikili və avadanlıqlar üçün bazar satış qiymətlərinin təhlilini əhatə edən bazar yanaşması metodu ilə qiymətləndirilmişdir.

Əmlak, tikili, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddəti

Cəmiyyət hər maliyyə ilinin sonunda əmlak, tikili, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin qalan faydalı istifadə müddətini qiymətləndirir. Bu aktivlərin nəzərdə tutulan faydalı istifadə müddəti ötən ilin qiymətləndirilməsindən fərqli olduqda, 8 saylı MUBS "Uçot Siyasətləri, Uçot Qiymətləndirmələrində Dəyişikliklər və Xətalar" standartına müvafiq olaraq uçot təxminlərində dəyişiklik olaraq uçota alınır. Belə təxminlərin əmlak, tikili və avadanlıqların qalıq dəyərlərinin məbləğləri və mənfəət və zərərdə tanınmış amortizasiya üzrə təsirləri olur.

Əmlak, tikili və avadanlıqların və digər qeyri-maliyyə aktivlərin dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər bir hesabat tarixinə aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair ehtimalın olmasını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə ehtimal mövcuddursa və ya fərdi aktiv üçün illik dəyərsizləşmə üzrə təhlil tələb edilirsə Cəmiyyət aktivin əvəz olunması dəyərini təxmin edir. Aktivin əvəz olunma dəyəri onun digər aktivlərdən müstəqil şəkildə pul vəsaitləri yaratmaq qabiliyyətinin olduğu hallar istisna olmaqla, aktivin və ya pul vəsaiti yaradan vahidin ən yüksək ədalətli dəyərindən satış xərcləri və istifadə dəyəri çıxılması nəticəsində yaranan dəyərə bərabərdir. Aktivin ədalətli dəyəri onun əvəzolunma dəyərindən artıq olduqda aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun qalıq dəyəri müvafiq olaraq azaldılır. İstifadə dəyərini qiymətləndirərkən, pulun zaman dəyəri və aktivə xas olan risklərin cari bazar qiymətləndirməsini əks etdirən vergidən öncə diskont dərəcəsi

istifadə edilərək ehtimal olunan gələcək pul axınları mövcud dəyərinə diskontlaşdırılır. Satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri müəyyən edərkən, cari bazar əməliyyatları (mövcud olduqda) nəzərə alınır. Bu cür əməliyyatlar müəyyən edilə bilmədikdə, müvafiq qiymətləndirmə modeli istifadə olunur.

Cəmiyyət dəyərsizləşmə üzrə hesablamanı, fərdi aktivin ayrıldığı Cəmiyyətin hər bir nağd yaradan vahidi (CGU) üçün ayrı-ayrılıqda hazırlanan ətraflı büdcələrə və proqnoz hesablamalarına əsaslanır. Bu büdcələr və proqnoz hesablamaları ümumilikdə 5 illik dövrü əhatə edir. Daha uzun dövrlər üçün, uzunmüddətli böyümə sürəti müəyyənləşdirilir və beşinci ildən sonra gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün tətbiq olunur.

Mal-material ehtiyatlarının qiymətləndirilməsi

Mal-material ehtiyatları maya dəyər və ya xalis satış dəyərindən daha az olan məbləğdə qiymətləndirilir. Cəmiyyət uyğun olduqda köhnəlmiş və az istifadə edilən mal-material ehtiyatlarının qalıq dəyərini xalis satış dəyərinə qədər azaldaraq uçota alır. Mal-material ehtiyatlarının silinməsi üzrə yaranan faktiki dəyər xalis satış dəyərindən fərqli ola bilər; istənilən fərqin gələcək əməliyyat nəticələri üzərində əhəmiyyətli təsiri ola bilər.

ƏDV-nin bərpası

Hər hesabat tarixində Cəmiyyət mal və xidmətlərin satışından yaranan ƏDV-nin bərpasını qiymətləndirir. Cəmiyyət bu məbləğləri yalnız gələcəkdə yaranacaq ƏDV öhdəliyinin əvəzləşdirilməsi və ya vergi orqanlarından toplanması vasitəsilə ala bilər. ƏDV üzrə alınacaq vəsaitlərin bərpası qiymətləndirilərkən Cəmiyyət planlaşdırılmış ƏDV öhdəliyi, dövlət vergi orqanları ilə yazışmaları və tarixi bərpa təcrübəsi ilə bağlı daxili vergi departamentindən alınan məlumatları nəzərə alır.

ƏDV-nin bərpasının cari məbləği Cəmiyyətin təxminlərindən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər və bu da öz növbəsində əməliyyat nəticələrinə təsir göstərə bilər.

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin ölçülməsi

Cəmiyyətin bir sıra mühasibat uçotu siyasəti və açıqlamaları, maliyyə və qeyri-maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üçün ədalətli dəyərin ölçülməsini tələb edir.

Cəmiyyət ədalətli dəyərin ölçülməsi ilə əlaqədar olaraq müəyyən nəzarət çərçivəsinə malikdir.

Aktiv və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçərkən, Cəmiyyət mümkün qədər bazarda müşahidə edilə bilən məlumatlardan istifadə edir. Ədalətli dəyərlər aşağıdakı qiymətləndirmə üsullarında istifadə olunan məlumatlara əsaslanaraq ədalətli dəyər iyerarxiyasında müxtəlif səviyyələrdə təsnifləşdirilir.

- *Səviyyə 1* – fəal bazarlarda oxşar aktivlər və öhdəliklər üzrə təyin edilmiş (nizamlanmamış) bazar qiymətləri;
- *Səviyyə 2* – aktiv və ya öhdəlik üzrə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolayı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilir) müqayisə edilə bilən 1-ci düzəlişdə daxil edilmiş qiymətlərdən başqa daxilolmalar;
- *Səviyyə 3* – aktiv və ya öhdəlik üçün müşahidə edilə bilməyən məlumatlar olan ilkin məlumatlardan istifadə edilir.

Bir aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini ölçmək üçün istifadə edilən məlumatlar, ədalətli dəyər iyerarxiyasının müxtəlif səviyyələrində təsnif edilə bilərsə, ədalətli dəyər iyerarxiyasının eyni dərəcəsi bütün ölçmə üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş kimi ədalətli dəyərin ölçülməsi bütünlükdə təsnif edilir.

Cari vergilər

Azərbaycanda vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi tez-tez baş verən şərhlərə və dəyişiklərə məruz qalır. Bundan başqa Cəmiyyətin əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq olunan vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərhi, Cəmiyyətin rəhbərliyinin şərhi ilə uyğun gəlməyə bilər. Nəticədə, vergi orqanları

əməliyyatları yenidən təsnif edə bilər və Cəmiyyətin işçiləri əhəmiyyətli dərəcədə əlavə vergi, cərimə və faiz ödəmələrinə məruz qala bilərlər.

Vergi və gömrük qurumları müəssisənin fəaliyyətinin nəzərdən keçiriləcəyi ildən əvvəlki üç il ərzində vergi öhdəliklərini yoxlaya bilərlər. Cəmiyyətin fəaliyyətinin nəzərdən keçirilməsi müəyyən şərtlər çərçivəsində daha uzun müddətləri də əhatə edə bilər. 1 yanvar 2020-ci il tarixinə rəhbərlik hesab edir ki, onların müvafiq qanunvericiliklə bağlı şərhləri uyğundur və ehtimal olunur ki, Cəmiyyətin vergi, valyuta və gömrüklə bağlı cari vəziyyəti dəyişməyəcək.

Təxirə salınmış vergilər

Təxirə salınmış vergi aktivləri istifadə olunmayan vergi zərərləri üçün zərərlərin istifadə oluna biləcəyi vergiyə cəlb olunan mənfəətin olması ehtimalı daxilində tanınır. Gələcək vergi planlaşdırma strategiyaları ilə birlikdə ehtimal olunan vaxt və gələcək vergiyə cəlb olunan mənfəət səviyyəsinə əsaslanaraq, təxirə salınmış vergi aktivlərinin məbləğini müəyyənləşdirmək üçün əhəmiyyətli idarəetmə qərarı tələb olunur.

4. YENİ VƏ YENİDƏN İŞLƏNİLMİŞ STANDARTLARIN QƏBUL EDİLMƏSİ

Cəmiyyət, fəaliyyətinə aid olan və 31 dekabr 2019-ci il tarixində başa çatan illik hesabat dövrü üçün qüvvədə olan BMUSŞ və BMUS-un BMHŞK tərəfindən dərc olunmuş və tətbiq olunan bütün yeni və yenidən işlənmiş Standart və Şərhləri qəbul etmişdir. Aşağıdakı standartların 1 yanvar 2020-ci il tarixindən sonra 1 yanvar 2022-ci il tarixinədək qüvvəyə minməsi gözlənilir. Bununla belə, 1 saylı MHBS-ə əsasən, Cəmiyyət bu standartları daha əvvəl qəbul etmişdir.

3 saylı MHBS Müəssisələrin Birləşməsi. “Müəssisə” tərifinə edilən Düzəliş – Düzəlişlər şirkətlərə əldə edilmiş aktivlərin müəssisə və ya aktivlər qrupu olduğunu müəyyənləşdirməyə kömək edəcək.

Edilmiş düzəliş biznes xidmətlərinin nəticələrinin müştəriləri məhsul və xidmətlər ilə təmin etmək olduğunu vurğulayır. Halbuki əvvəlki anlayışa əsasən, biznes anlayışı dividend şəklində, daha aşağı xərclərə və ya investorlara və digərlərinə iqtisadi mənfəət təmin etmək məqsədi daşıyırdı. Alınan aktivin biznes və ya aktivlər qrupu olduğunu fərqləndirmək vacibdir, çünki, alıcı qudvili yalnız biznes alarkən tanıyır. Dəyişikliklərə əsasən, “biznes”in yeni tərifi müştərilərə məhsul və ya xidmətlər təqdim etmək, investisiya gəliri yaratmaq (məsələn, dividendlər və faizlər) və ya adi fəaliyyətdən digər gəlirlər yaratmaq məqsədilə aparıla və idarə oluna bilən fəaliyyət və aktivlərin məcmusudur.

Şirkətlərdən “Müəssisə” tərifinə edilən düzəlişi 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra baş verən satınalmalara tətbiq etmələri tələb olunur. Standartın daha erkən tətbiq edilməsinə icazə verilir. Cəmiyyət bu düzəlişin tətbiqinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatlarında heç bir dəyişiklik edilməmişdir.

“Əhəmiyyətlilik” anlayışının yeni tərifi – MUBSŞ şirkətlərin əhəmiyyətliliklə bağlı qərarları daha asan verməsi üçün əhəmiyyətlilik prinsipinə düzəlişlər dərc etmişdir. Yeni dəyişikliklər 1 saylı BMUS “Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı” və 8 saylı BMUS “Mühasibat Uçotu Qaydaları, Uçot Ehtimallarındakı Dəyişikliklər və Xətalar”a şamil edilir.

Dəyişikliklər əhəmiyyətliliyin tərifini və bu günə qədər MHBS-in digər standartlarında göstərilmiş olan əhəmiyyətlilik prinsiplərinin tətbiqi ilə bağlı təlimatları da hesabat hazırlayanlar üçün aydınlaşdırır. Yeni tərifə əsasən, məlumat o zaman əhəmiyyətli sayılır ki, onun gizlədilməsi, təhrif edilməsi və ya dəyişdirilməsinin maliyyə hesabatını ümumi məqsədlər üçün istifadə edən əsas tərəflərin qərarlarına təsir etməsi ehtimal edilir və bu məlumat hesabat hazırlayan konkret müəssisə üzrə maliyyə məlumatı xarakterinə malikdir.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci ildən qüvvəyə minir. Daha erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Cəmiyyət bu dəyişikliyin tətbiq edilməsinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında bu təsirləri nəzərə almışdır.

Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSŞ) Banklararası Təklif Olunan Faiz Həddi (“BTFH”) üzrə aparılan islahatların maliyyə hesabatlılığı üzrə yarana biləcək potensial təsirinə cavab olaraq, **“Baza Faiz Dərəcəsi İslahatı”-nı (9 saylı MHBS, 39 saylı BMUS və 7 saylı MHBS-ə edilmiş Düzəlişləri”)** dərc etmişdir. Baza faiz dərəcəsi islahatlarına əsasən:

- islahat nəticəsində müəssisələrin, hedc olunmuş pul axınlarının və hedcinq aləti üzrə pul axınlarının əsaslandığı baza faiz dərəcəsinin dəyişilməyəcəyini ehtimal edərək, tətbiq ediləcək hedcinq uçotu üzrə bəzi tələblər yenidən müəyyənləşdirilir;
- baza faiz dərəcəsi islahatı birbaşa təsir etdiyi bütün hedcinq münasibətləri üçün məcburidir;
- bu islahat, islahat nəticəsində yaranacaq digər nəticələrin həlli üçün nəzərdə tutulmamışdır (əgər hedcinq münasibətləri düzəlişlərdə göstərilməmiş səbəblər nəticəsində, hedcinq uçotu tələblərinə cavab vermirsə, hedcinq uçotunun dayandırılması tələb olunur); və
- düzəlişlərin müəssisələrin hedcinq münasibətlərinə hansı dərəcədə təsir göstərməsi barədə xüsusi açıqlamalar tələb olunur.

Dəyişikliklər 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Cəmiyyət bu dəyişikliyin tətbiq edilməsinin təsirlərini qiymətləndirmiş və MHBS əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatlarında heç bir dəyişiklik edilməmişdir.

15 may 2020-ci ildə BMUSŞ icarəçilərə “**COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri (16 saylı MHBS-ə edilmiş Düzəliş)”** icarəçilərə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi düzəlişi edilmişdir.

COVID-19 ilə əlaqəli İcarə Güzəştləri üzrə dəyişikliklər (16 saylı MHBS-ə edilmiş düzəliş) 16 saylı MHBS-ə aşağıdakı düzəlişləri etmişdir:

- icarəçilərə COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştinin icarə modifikasiyası olub-olmadığının qiymətləndirilməsinə dair güzəşt ilə təmin edilməsi;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən, icarə modifikasiyası olmadığı kimi, COVID-19 ilə əlaqəli icarə güzəştlərini hesaba vermələrini tələb etmək;
- güzəşt tətbiq edən icarəçilərdən bu faktı açıqlamalarını tələb etməlidir; və
- icarəçilərdən 8 saylı BMUS-a uyğun olaraq güzəşt tədbirlərini retrospektiv şəkildə tətbiq etmələrini tələb etsələr də, əvvəlki dövr rəqəmlərini yenidən tələb etmələrini tələb etmirlər.

Dəyişikliklər 1 iyun 2020-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir. 28 may 2020-ci il tarixində dərc olunması hələ də təsdiqlənməmiş maliyyə hesabatı da daxil olmaqla, erkən tətbiq olunmasına icazə verilir. Düzəliş aralıq hesabatlar üçün də uyğundur.

5. DƏRC OLUNMUŞ, LAKİN, HAZIRDA QƏBUL OLUNMAMIŞ STANDARTLAR VƏ ŞƏRHLƏR

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiq olunduğu tarixdə, qüvvədə olma tarixindən əvvəl Cəmiyyət tərəfindən qəbul edilmiş Standartlar və Şərhlər istisna olmaqla, aşağıdakı Şərhlər dərc edilmiş, lakin, hazırda qəbul edilməmişdir.

Öhdəliklərin təsnifatına aydınlıq gətirilməsi ilə bağlı 1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər – 2020-ci il yanvar ayında BMUSŞ “Cari və Uzunmüddətli olmaqla, Öhdəliklərin Təsnifatı (1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər)” dərc etmişdir. Düzəlişlər öhdəliklərin 1 saylı BMUS-a əsasən, hesabat tarixinə müqavilə razılaşmaları üzrə təsnifatına daha ümumi yanaşma təklif edir. Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli olmaqla təsnifatı üzrə

düzəlişlər (1 saylı BMUS üzrə Düzəlişlər) aktiv öhdəlik üzrə gəlirlərin və ya xərclərin tanınma müddətinə və ya məbləğinə, eləcə də bu anlayışlar üzrə müəssisənin təqdim etdiyi açıqlamalara deyil, yalnız öhdəliklərin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı təqdimatına təsir edir. Düzəlişlər 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvədədir və retrospektiv şəkildə tətbiq olunmalıdır. Düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

17 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri” 2017-ci ilin may ayında verilmiş və 4 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilərinə 17 saylı MHBS “Sığorta müqavilələri”ni tətbiq etməlidir.

17 saylı MHBS, 1 yanvar 2023-cü il və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün qüvvədədir. 15 saylı MHBS “Müştərilərlə Müqavilələrdən Əldə Edilən Gəlir” və 9 saylı MHBS “Maliyyə Alətləri” standartları ilə birlikdə tətbiq olunarsa, erkən tətbiqinə icazə verilir.

10 saylı MHBS “Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları” və 28 saylı BMUS (düzəlişlər):
“İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Ötürülməsi” – 10 saylı MHBS və 28 saylı BMUS-a edilən düzəlişlər investor, onun asılı müəssisəsi və birgə müəssisə arasında aktivlərin satışı və ya ötürülməsi üzrə vəziyyəti ehtiva edir. Düzəlişlər xüsusi olaraq kapital metodu ilə konsolidasiya edilən əlaqəli və birgə müəssisələrlə biznes əməliyyatları aparmayan törəmə müəssisə üzərində nəzarətin itirilməsi ilə bağlı olan gəlir və zərərlərin, ana müəssisənin mənfəət və zərər hesabatında əlaqəsi olmayan investorun həmin əlaqəli və ya birgə müəssisədə olan payına düşən hissəyə müdaxilə etməmək şərtilə tanınmasını tələb edir.

Eynilə, istənilən keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə konsolidasiya edilən assosiasiya və birgə müəssisəyə çevrildikdə) saxlanılan investisiyanın ədalətli dəyərlə yenidən ölçülməsindən irəli gələn gəlir və ya zərər yalnız əlaqəsi olmayan investorların yeni assosiasiya və ya birgə müəssisədəki payları müqabilində tanınır.

Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ ki, MUBSŞ tərəfindən müəyyən edilməmişdir, lakin, düzəlişlərin erkən tətbiqinə icazə verilir.

6. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ QALIQLAR VƏ ƏMƏLİYYATLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni Cəmiyyətin nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətlər nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, istiqsadi məzmununa diqqət yetirilir.

Cəmiyyət dövlət müəssisələri ilə əlaqədar 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS əsasında əlaqəli tərəflə əməliyyatlar və cari qalıqlar, o cümlədən təəhhüdlər ilə bağlı müəyyən məlumatların açıqlanması tələblərindən istisnanı tətbiq etmişdir. Hər bir əlaqəli tərəf ilə bağlı münasibətləri nəzərdən keçirərkən əsas diqqət sadəcə hüquqi formaya deyil, əsasən bu münasibətlərin məzmununa yönəldilir. Cəmiyyətin bilavasitə nəzarətçi tərəfi Azərbaycan Respublikası Hökumətinə məxsus olan “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” Açıq Səhmdar Cəmiyyətidir.

Cəmiyyət dövlət ilə əlaqəli qurumlar üçün açıqlama tələbi ilə əlaqədar 24 saylı MUBS “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması”nın 25-ci bəndində qeyd olunmuş güzəştdən istifadə etmişdir.

Hesabat təqdim edən müəssisə əlaqəli tərəf əməliyyatları və öhdəliklər daxil olmaqla, qalıq borclarla əlaqəli 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən azaddır.

Hesabat təqdim edən müəssisə əlaqəli tərəf əməliyyatları və öhdəliklər də daxil olmaqla, qalıq borclarla əlaqəli 24 saylı “Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması” adlı MUBS-un 18-ci bəndinin açıqlama tələblərindən aşağıdakılar ilə birlikdə azaddır:

(a) hesabat təqdim edən müəssisə nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya üzərində əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olan hökumət; və

(b) eyni hökumətin həm təqdim edən müəssisənin, həm də digər təşkilatın nəzarəti və ya birgə nəzarəti və ya üzərində əhəmiyyətli dərəcədə təsiri olduğu üçün əlaqəli tərəf olan başqa bir müəssisə.

Dövlətlə əlaqəli təşkilatlarla əməliyyatlara elektrik enerjisi, qaz, benzin alınması və digər xidmətlərin alınması daxildir.

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Aktiv və öhdəliklər üzrə qalıqlar		
Debitor borc	-	-
Kreditor borc	-	-
Təsisçiyə olan borc	-	200,000

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixləri üzrə əlaqəli tərəflərlə aparılan əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Gəlir və xərclər		
Gəlirlər	5,700	-
Xərclər	61,200	-

7. ƏMLAK, TİKİLİ VƏ AVADANLIQLAR

	Binalar və bənzər tikililər	**Torpaq**	**Maşınlar və avadanlıqlar**	**Nəqliyyat vasitələri**	**Digər**	**Qeyri-maddi aktivlər**	**Cəmi**
İlkin dəyər 31 dekabr 2019-cu il	1,498,347	5,652,987	2,498,452	50,538	35,244	24,670	**9,760,239**
Yığılmış könəlmə 31 dekabr 2019-cu il	(74,169)		(217,463)	(12,082)	(7,162)		**(310,876)**
Yığılmış dəyərsizləşmə 31 dekabr 2019-cu il	(42,105)	(167,126)	(67,435)	(1,137)	(830)		**(278,633)**
Xalis qalıq dəyəri 31 dekabr 2019-cu il	1,382,073	5,485,861	2,213,554	37,319	27,253	24,670	**9,170,730**

31 dekabr 2019-cu il tarixinə, əmlak, tikili və avadanlıqlar kateqoriyasına aid, istifadəsinə məhdudiyyət qoyulmuş və ya öhdəliklərin təminatı olaraq girov qoyulmuş hər hansı bir aktiv mövcud olmamışdır.

8. MAL-MATERİAL EHTİYATI

Mal-material ehtiyatlarına daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Xammal	333,170	
Ehtiyyat hissələri	141,032	
Hazır məhsul	174,192	
Digər	25,664	
Cəmi mal-material ehtiyatları	**674,057**	**-**

9. DEBİTOR BORCLARI

31 dekabr 2019-cu il tarixinə debitor borcları 431,136 AZN məbləğində ayaqqabı məhsullarının satışından yaranmış alınacaq vəsaitlərdən ibarətdir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Debitor borclar	431,136	
Cəmi	**431,136**	**-**

Debitor borcları faiz gəliri yaratmır, adətən 1 aya qədər ödənilir və AZN ilə ifadə olunur. Cəmiyyətin debitor borclarının coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası olmuşdur.

10. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aşağıdakılar daxildir:

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (AZN)	279,822	109,696
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (ABŞ dolları)	17	
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (Avro)	23	
Banklarda yerləşdirilmiş vəsaitlər (Rubl)	23	
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	**279,885**	**109,696**

11. DİGƏR CARİ AKTİVLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Təchizatçılara verilmiş avans ödənişləri	21,763	65,840
Vergilər üzrə əvəzləşdiriləcək ƏDV	1,194	
ƏDV depozit hesabı	12,057	
Cəmi digər cari aktivlər	**35,014**	**65,840**

12. KREDİTOR BORCLARI VƏ DİGƏR ÖDƏNİLƏCƏK VƏSAİTLƏR

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Kreditor borcları	7,936	
Cəmi kreditor borcları	**7,936**	**-**
İşçilərlə bağlı ödəniləcək vəsaitlər	189	
Alınmış avanslar		
Vergilər və digər məcburi ödənişlər üzrə ödəniləcək vəsaitlər	37,065	19,096
Cəmi digər ödəniləcək vəsaitlər	**37,254**	**19,096**
Cəmi kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	**45,190**	**19,096**

Kreditor borcları üzrə qalıqlar adətən 1 ayadək olan dövrdə ödənilir və AZN ilə ifadə olunur. Cəmiyyətin kreditor borclarının coğrafi konsentrasiyası Azərbaycan Respublikası ərazisində olmuşdur.

13. SAİR QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR

Sair qısamüddətli öhdəliklər olaraq təsnifləşdirilmiş öhdəliyə təsisçidən alınmış qısamüddətli, faizsiz, borc daxildir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Təsisçidən alınmış borc		200,000
Cəmi sair qısamüddətli aktivlər	**-**	**200,000**

14. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

31 dekabr 2019-cu il tarixinə nizamnamə kapitalı 10,845,869 AZN təşkil etmiş və bir səhm üzrə 10,845.869 AZN nominal dəyəri olan 100 paydan ibarətdir.

	31 dekabr 2019-cu il	**31 dekabr 2018-ci il**
Nizamnamə kapitalı	10,845,869	9,720,786
Cəmi nizamnamə kapitalı	**10,845,869**	**9,720,786**

15. ƏLAVƏ KAPİTAL QOYULUŞU

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı Nizamnamə Kapitalı 12.07.2018-ci il tarixində artırılmış və AR Vergilər Nazirliyi tərəfindən 9 720 786, 00 manat həcmində təsdiq edilmişdir. “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” ASC-nin 01-2019-086/1 saylı 26.11.2019-cu il tarixli Əmrinə əsasən 1 125 083,10 manat dəyərində dövriyyə və əsas vəsaitlər “Azərbaycan Sənaye Korporasiyası” ASC-nin balansından çıxarılaraq “ASK Ayaqqabı Fabriki” MMC-nin balansına verilib.

31.12.2019-cu il tarixə Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı İqtisadiyyat Nazirliyi yanın Dövlət Vergi Xidməti tərəfindən 9 720 786, 00 manat təsdiq edilmişdir. 2019-cu il ərzində yatırılmış lakin dövlət qeydiyyatına alınmamış nizamnamə kapitalının təsdiqi üçün audit rəyi əldə edilmiş və kapitalın dövlət qeydiyyatına alınması üçün müraciət edilmişdir və 08 dekabr 2020-ci ildə təsdiq edilmişdir.

2019-cu il ərzində Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı 1 125 083 manat əmlak formasında artırılaraq 10 845 769 çatdırılmışdır.

31 dekabr 2018-ci il tarixinə nizamnamə kapitalı	**9,720,786**	**-**
Dövr ərzində pul formasında nizamnamə kapitalı artımı	1,125,083	9,720,786
Dövr ərzində əmlak formasında nizamnamə kapitalı artımı		
31 dekabr 2019-cu il tarixinə nizamnamə kapitalı	**10,845,869**	**9,720,786**

16. GƏLİRLƏR

Cəmiyyətin 2019-cu il ərzində icmal gəlirləri 3 424 162 manat olmuşdur. Gəlir strukturu və açıqlaması aşağıdakı kimidir:

	2019	**2018**
Yazlıq uzunboğaz botinka	2,440,678	
Uzunboğaz botinka	732,203	
Çəkmə fəhlə üçün	110,000	
Ayaqqabı mühəndis	79,620	
Çəkmə dəri qısaboğaz fəhlə üçün	16,200	
Çəkmə qısaboğaz fəhlə üçün	9,357	
İşçi bot. burun hissə zərb. davamlı	5,408	
Uzunboğaz rezin çəkmə	5,103	
Çəkmə dəridən (uzunboğaz içi xəz.) mühəndis üçün	4,830	
Fəhlə çəkməsi	4,200	
Yüksək görüntünü təmin edən siqnal jileti	4,000	
Çəkmə kəmərdən yuxarı bataqlıq üçün	3,300	
Çəkmə dəri qısaboğaz mühəndis üçün	3,000	
Çəkmə kəmərə qədər bataqlıq üçün	3,000	
Digər	2,162	
Cəmi əməliyyat gəlirləri	**3,423,062**	**-**
Sair gəlirlər	**1,100**	**18300**
İcmal gəlirlər	**3,424,162**	**18,300**

17. XƏRCLƏR

Cəmiyyətin 2019-cu il ərzində icmal xərcləri 3 562 061 manat olmuşdur. Xərclərin strukturu və açıqlaması aşağıdakı kimidir:

	2019	**2018**
Maya dəyəri xərcləri	2,755,713	
Satış və marketinq xərcləri		
Ümumi və inzibati xərclər		
İnzibati işçilərin əmək haqqı	262,715	31217
İnzibati işçilərin əmək haqqına 22% DSMF ayırımları	57,797	6868
İnzibati işçilərin əmək haqqına 0,5 % işsizlikdən sığorta ayırımları	1,314	156
Elektrik enerjisi xərcləri	15,779	
Mühafizə xərcləri	61,200	
Əmlak vergisi (inzibat)	14,723	19168
Torpaq vergisi	2,348	
Yanacaq xərcləri	1,109	
Bank xidmətləri	12,359	650
Gömrük sənədlərinin rəsmiləşdirilməsi (idxal ilə bağlı basqa sirketin xercleri)	7,229	
Avtomobillərə texniki xidmət	3,956	
İcbari və həyat sığortası	8,518	185
Dəftərxana xərcləri, ciddi uçot blankları	7,679	
Telefon, rabitə və internet xərcləri	5,543	
Tenderdə iştirak xərcləri	6,371	
Su və sukanal xərcləri	1,426	
Ezamiyyə xərcləri	3,126	
Sertifikatlaşdırma xərcləri	2,160	
Məişət tullantılarının daşınması, təmizlik işləri	2,312	
Katriclərin dolumu	1,560	
Aviabiletlərin alınması	1,095	
Yanğınsöndürən balonların doldurulması	875	
Dərman preparatları	364	
Tərcümə xərcləri	214	
Qaz sayğacının təmiri	270	
Qeyri yaşayış obyektinin eskiz layihəsinin hazırlanması		2700
Digər xərcər		1015
Amortizasiya xərcləri	45,672	118,679
Aktivlərin dəyərsizləşmə testinin nəticəsi üzrə yaranmış dəyərsizləşmə	278,633	
Cəmi icmal xərclər	**3,562,061**	**180,638**

18. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Cəmiyyət vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar MHBS-dan fərqlənə bilər.
Bəzi xərclər vergiyə cəlb olunmadığından və bəzi gəlirlər vergidən azad olunduğundan Cəmiyyət müəyyən daimi vergi fərqlərinin təsirinə məruz qalır.
Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqləein xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2018-ci il və 31 dekabr 2019-cu il tarixlərinə müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasında müxtəlif üsulların istifadə edilməsinə, eləcə də bəzi aktivlər üzrə bergi uçotunda olan qalıqların maliyyə hesabatlarında olan qalıqlara nisbətən fərqli olması nəticəsində yaranır.

31 dekabr 2019-cu il və 31 dekabr 2018-ci il tarixlərinə başa çatan dövr üzrə vergi gəliri və uçot zərəri arasında münasibətlər aşağıdakı kimi izah olunur:

	31 dekabr 2019-cu il	31 dekabr 2018-ci il
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər		
Gələn dövrə keçirilmiş vergi zərəri	653,591	417,196
Digər cari aktivlər		
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	278,633	
Cəmi vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**932,224**	**417,196**
Vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər		
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	- 618,404	- 254,858
Debitor borclar və digər qısamüddətli aktivlər		-
Digər cari aktivlər		
Cəmi vergi bazasını artıran müvəqqəti fərqlər	**- 618,404**	**- 254,858**
Xalis vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlər	**313,820**	**162,338**
Vergi dərəcəsi ilə təxirə salınmış xalis təxirə salınmış mənfəət vergi aktivi (20%)	62,763.95	32,467.66
Xalis təxirə salınmış vergi borcu	**62,764**	**32,468**
Tanınmayan təxirə salınmış vergi aktivi		**- 32,468**
Xalis təxirə salınmış vergi aktivi	62,764	-

Cəmiyyətin gəlirinə tətbiq edilən mənfəət vergisi 20% dərəcəsi ilə hesablanır. Maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün aktivlərin və öhdəliklərin balans məbləğləri ilə vergiqoyma məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlər nəticəsində 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xalis təxirə salınmış vergi aktivi yaranmışdır. Bu təxirə salınmış vergi aktivləri hazırkı maliyyə hesabatlarında tanınmşdır. Gələcək vergi

güzləştləri yalnız o zaman realizasiya olunacaq ki, istifadə olunmayan vergi zərərlərinin istifadə oluna biləcəyi mənfəət mövcud olsun və qanun və qaydalarda Cəmiyyətin gələcək dövrlərdə tutulmalar iddia etmək qabiliyyətinə mənfi təsir edən dəyişikliklər baş verməsin.
Bu gələcək vergi güzəştləri onların realizasiyası ilə bağlı proqnozlar müsbət olduğu ilə əlaqədar olaraq tanınmışdır. Tutula bilən müvəqqəti fərqlər cari vergi qanunvericiliyinə əsasən qüvvədən düşmür. 2018 və 2019-cu ilin zərərləri üzrə növbəti dövrə keçirilən vergi zərəri müvafiq olaraq 2023 və 2024-cü illərdə qüvvədən düşür.

19. TƏƏHHÜDLƏR VƏ ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları
Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, iddialarla bağlı hazırkı maliyyə hesabatında ayrılmış ehtiyatlardan artıq heç bir əhəmiyyətli zərər olmayacaqdır.

Vergi qanunvericiliyi
Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyindəki müddəalara bəzən müxtəlif şərhlər və dəyişikliklər baş verir və bu dəyişikliklər müxtəlif mənalarda şərh edilə bilər və nəticədə vergi orqanları bu müddəaları özləri hesab etdikləri kimi şərh edə bilərlər. Praktikada vergi orqanları belə hallarda adətən vergi ödəyicilərinin əleyhinə qərar çıxarırlar ki, nəticədə vergi ödəyiciləri öz hüquqlarını məhkəmə vasitəsilə müdafiə etməyə məcbur olurlar. Cəmiyyət bütün vergi ödəmələrini artıq həyata keçirdiyinə inanır və bu səbəbdən MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında heç bir vergi öhdəliyi yaratmamışdır. Vergi dövrləri üç il ərzində vergi orqanları tərəfindən təftiş olunması üçün açıq olaraq qalır.

20. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Risklərin idarə edilməsi Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir və Cəmiyyət əməliyyatlarının əsas elementini təşkil edir. Cəmiyyətin əməliyyatlarına xas olan əsas risklər aşağıdakılarla bağlıdır:

- Kredit riski;
- Likvidlik riski;
- Bazar riski.

Cəmiyyət effektiv və səmərəli riskin idarə edilməsi prosesinin tətbiqinin önəmli olduğunu qəbul edir. Belə prosesin tətbiqinə imkan yaratmaq üçün Cəmiyyət riskin idarə edilməsi qaydalarını yaratmışdır ki, bunun da əsas məqsədi Cəmiyyəti risklərdən qorumaq və Cəmiyyətin qarşıda qoyulmuş fəaliyyət məqsədlərinə nail olması üçün imkan yaratmaqdır. Risk idarəçiliyi çərçivəsində Cəmiyyət aşağıdakı riskləri idarə edir:

Kredit riski

Bir tərəfin maliyyə aləti üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman və maliyyə zərərləri ilə nəticələnə bilən hallarda Cəmiyyət kredit riskinə məruz qalır.

Maksimal riskə məruz qalma

Cəmiyyətin kredit riskinə maksimal məruz qalması əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir və həm fərdi risklərdən, həm də ümumi bazar iqtisadiyyatı ilə bağlı risklərdən asılıdır

Coğrafi risk konsentrasiyası

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlə bağlı öhdəliklər qarşı tərəfin yerləşdiyi ölkəyə əsaslanır. Bu ölkələrin faktiki olaraq Azərbaycan Respublikasında yerləşən təmsilçilərinə münasibətdə mövcud olan debitor və kreditor

borcları üzrə qalıqlar isə “Azərbaycan Respublikası” başlığı altında təqdim edilir. Nağd pul, qiymətli metal, əmlak və avadanlıqlar fiziki olaraq məxsus olduğu ölkəyə görə ayrılmışdır.
31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyası müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

Likvidlik riski

Likvidlik riski faktiki olaraq ödəmə tarixi çatdığı zaman, maliyyə alətləri ilə bağlı maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcudluğunu nəzərdə tutur. Likvidlik riski Cəmiyyətin Mühasibatlıq strukturu tərəfindən idarə olunur. Cəmiyyətin likvidlik mövqeyinin idarə olunması fəaliyyəti öhdəliklərin vaxtı gəldikcə ödənilməsi üçün zəruri likvid aktivlərin səviyyəsinin nəzərə alınmasını, bir sıra maliyyə mənbələrinə çıxışın təmin olunmasını, maliyyələşdirmə üzrə ehtiyat planlarının işlənib hazırlanmasını və maliyyə vəziyyəti üzrə likvidlik nisbətinin izlənməsini tələb edir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Cəmiyyətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin likvidlik riski müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

Valyuta riski

Valyuta riski xarici valyuta mübadiləsi məzənnələrindəki dəyişikliklərin baş verməsi səbəbindən maliyyə alətlərinin dəyərində dəyişikliyin yaranması ilə bağlı riskdir.

31 dekabr 2019-cu il tarixinə şirkətin maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin valyuta riski müvafiq qeydlərdə göstərilmişdir:

21. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏR

Ədalətli dəyər məcburi satış və ya ləğvetmə xaricində arzu edən tərəflər arasındakı cari əməliyyatda maliyyə alətinin dəyişdirilə biləcəyi və ən yaxşı şəkildə aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənən məbləğidir.

Maliyyə alətlərinin ehtimal olunan ədalətli dəyəri mövcud bazar məlumatlarını və mövcud qiymətləndirmə metodologiyalarını istifadə edərək Cəmiyyət tərəfindən müəyyən edilmişdir. Habelə, ehtimal olunan ədalətli dəyəri təyin etmək məqsədi ilə bazar məlumatlarını şərh etmək üçün mütləq qərar verilməlidir.

Azərbaycan Respublikası inkişaf etməkdə olan bazarın bəzi xüsusiyyətlərini nümayiş etdirməyə davam edir və iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarındakı fəaliyyət həcmini məhdudlaşdırmağa davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola və ya satış əməliyyatları zamanı olan çətinliyi əks etdirə bildiyindən, maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini təmsil etməyə bilər. Rəhbərlik maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiymətləndirərkən mövcud olan bütün bazar məlumatlarını istifadə etmişdir.

MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maya və ya amortizasiya dəyəri ilə uçota alınmış maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri aşağıda təqdim olunur:

	31 dekabr 2019-cu il		**31 dekabr 2018-ci il**	
	Qalıq dəyəri	**Ədalətli dəyəri**	**Qalıq dəyəri**	**Ədalətli dəyəri**
Debitor borcları	431,136	431,136	-	-
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	279,885	279,885	109,696	109,696
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	7,936	7,936	-	-
Sair öhdəliklər (Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər)		-	200,000	200,000
Cəmi	**718,957**	**718,957**	**309,696**	**309,696**

Aşağıdakı cədvəl ədalətli dəyər ilə ölçülməmiş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini müəyyənləşdirir və onları hər bir ədalətli dəyər ölçüsünün aşağıda təsnif edildiyi ədalətli dəyər iyerarxiyasındakı səviyyə ilə təhlil edir.

			Ədalətli dəyərin ölçülməsi			
	Maliyyə aləti üzrə təsnifat	**Qiymətləndirmə tarixi**	**Fəal bazarlardakı kotirovka qiymətləri**	**Əhəmiyyətli müşahidə edilən məlumatlar**	**Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatları**	**Cəmi**
			(Səviyyə 1)	**(Səviyyə 2)**	**(Səviyyə 3)**	
Ədalətli dəyərləri açıqlanan aktivlər						
Debitor borcları	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			431,136	431,136
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019	279,885			279,885
Ədalətli dəyərləri açıqlanan öhdəliklər						
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019			7,936	7,936
Təsisçiyə ödəniləcək vəsaitlər	Amortizasiya dəyəri	31.12.2019				-

22. HESABAT DÖVRÜNDƏN SONRA BAŞ VERMİŞ HADİSƏLƏR

2019-cu ilin sonunda Çinin Uhan şəhərində yeni növ koronavirus aşkarlanmışdır. 31 dekabr 2019-cu il tarixinə xəstəliyin yayılma coğrafiyası və qeydə alınmış xəstə sayı məhdud olduğundan, bu vəziyyət MHBS üzrə hazırlanmış maliyyə hesabatına düzəliş edilməsi üçün təsirə malik olmamışdır. Lakin, 2020-ci ilin yanvar ayından başlayaraq, vəziyyətdə köklü dəyişikliklər qeydə alınmağa başlamış və 2020-ci ilin mart ayında yeni növ koronavirus Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) tərəfindən pandemiya olaraq elan edilmişdir.

Digər dünya ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycan Respublikası hökuməti də pandemiyaya qarşı mübarizə üçün müxtəlif tədbirlər, o cümlədən səyahət məhdudiyyəti, karantin, iş yerlərinin və digər yerlərin, eləcə də müəyyən ərazilərin bağlanması üzrə tədbirlər həyata keçirmişdir. Bu tədbirlər qlobal tədarük zəncirinə, həm də mal və xidmətlərə olan tələb səviyyəsinə təsir göstərmiş və aktiv qiymətlərinin və valyuta məzənnələrinin daha çox dəyişkən olmasına, uzunmüddətli perespektivdə faiz dərəcələrinin nəzərə çarpacaq dərəcədə azalması ilə müşahidə olunan biznes əməliyyatlarının əhəmiyyətli dərəcədə pozulmasına və iqtisadi qeyri-müəyyənliyin artmasına səbəb olmuşdur. Hökumətin pandemiyaya qarşı mübarizə tədbirləri və bu tədbirlərin müsbət nəticələri davam etməkdədir.

Dünya iqtisadiyyatında baş verən geriləmə ilə yanaşı, 2020-ci ilin mart ayında OPEC və Rusiyanın iştirak etdiyi görüşlərdə hasilatın azaldılması barədə razılıq əldə oluna bilməməsindən sonra, neftin qiyməti kəskin dərəcədə aşağı düşmüşdür. Baş vermiş hadisələr və mövcud vəziyyət, şirkətlərin əvvəllər üzləşmədiyi və maliyyə hesabatına əhəmiyyətli dərəcədə təsir ola biləcək qeyri-müəyyənlik və risk səviyyələri yaratmışdır.

Cəmiyyət 2020-ci ilin fevral ayının ortalarında insanların sağlamlığını və aktivlərin təhlükəsizliyini qorumaq məqsədi ilə pandemiyanın Cəmiyyətin fəaliyyətinə təsirini azaltmaq üçün təsirli tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün Biznesin Davamlılığı üzrə İşçi Qrupu yaratmışdır.

Cəmiyyət pandemiya və neft qiymətlərindəki vəziyyət səbəbindən iş planında və fəaliyyətində ciddi bir pozuntu gözləmir.

İlham Bağırov

Direktor

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Mürşüd Cəfərov

Baş mühasib

11 dekabr 2020-ci il

Bakı, Azərbaycan Respublikası